

Διαχρονικές Τάσεις Απασχόλησης στην Κύπρο

1980-2000

**ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ 1980 - 2000**

**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ
ΑΡΧΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΚΥΠΡΟΥ**

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2003

ISBN 9963-43-743-5

Υπεύθυνοι Λειτουργοί

Γιάννα Κορέλλη, Λειτουργός Ανθρώπινου Δυναμικού

Γιάννης Μουρουζίδης, Λειτουργός Ανθρώπινου Δυναμικού 1^{ης} Τάξης

Συνεργασία με Στατιστική Υπηρεσία

Αλέκος Αγαθαγγέλου, Ανώτερος Λειτουργός Στατιστικής

Ελένη Χριστοδουλίδου, Λειτουργός Στατιστικής

Συντονισμός

Μάκης Κεραυνός, Ανώτερος Λειτουργός Ανθρώπινου Δυναμικού

Γενική ευθύνη

Δρ Γιώργος Όξινος, Διευθυντής Έρευνας και Προγραμματισμού

Αναδημοσίευση μέρους ή ολόκληρης της μελέτης επιτρέπεται
νοουμένου ότι αναφέρεται η πηγή.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το ανθρώπινο δυναμικό αποτελεί τον πολυτιμότερο πλουτοπαραγωγικό συντελεστή που διαθέτει η Κύπρος. Η έλλειψη άλλων φυσικών πόρων, το μικρό μέγεθος της χώρας και η εξάρτηση από τον τομέα των Υπηρεσιών, υποδεικνύουν ότι για να μπορέσει η Κύπρος να ανταγωνιστεί στο διεθνές περιβάλλον θα πρέπει να διαθέτει ένα ιδιαίτερα αναπτυγμένο και ποιοτικά αναβαθμισμένο ανθρώπινο δυναμικό.

Η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, ανταποκρινόμενη στις προκλήσεις των καιρών, παρακολουθεί και μελετά τις εξελίξεις στην οικονομία και την αγορά εργασίας της Κύπρου με στόχο τη διεύρυνση και αναβάθμιση των δραστηριοτήτων της για την πληρέστερη και προγραμματισμένη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού.

Κύριος σκοπός της μελέτης είναι η ανάλυση και η εξέταση των διαχρονικών τάσεων απασχόλησης στην Κύπρο. Η διαχρονική εξέταση των τάσεων συμβάλλει στη σφαιρική αντίληψη της αγοράς εργασίας και ταυτόχρονα αποτελεί τη βάση για εκτίμηση μακροχρόνιων προβλέψεων της απασχόλησης. Είμαι βέβαιος ότι οι διαπιστώσεις και τα συμπεράσματα της μελέτης καθώς επίσης και οι σχετικές εισηγήσεις που διατυπώνονται θα αξιοποιηθούν στο μέγιστο δυνατό βαθμό από όλους τους ενδιαφερόμενους.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες εκφράζονται στη Στατιστική Υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών- ειδικότερα στους αρμόδιους για θέματα ανθρώπινου δυναμικού Λειτουργούς της- για τη συνεργασία που επέδειξαν κατά τη διεξαγωγή της μελέτης.

Τα θερμά μου συγχαρητήρια και ευχαριστίες εκφράζω επίσης σε όλους τους συντελεστές – Διευθυντή, Λειτουργούς και προσωπικό – της Διεύθυνσης Έρευνας και Προγραμματισμού για την επιτυχή διεξαγωγή της παρούσας μελέτης.

Μιχάλης Α. Φυσεντζίδης
Γενικός Διευθυντής

ΣΥΝΟΨΗ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Το ανθρώπινο δυναμικό αποτελεί το βασικότερο πλουτοπαραγωγικό πόρο της Κύπρου. Η ανάπτυξη της χώρας μας, ενόψει της απουσίας οποιωνδήποτε άλλων φυσικών πόρων και της εξάρτησης της οικονομίας από τον τομέα των υπηρεσιών, προϋποθέτει την προγραμματισμένη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού της και ιδιαίτερα των απασχολουμένων ατόμων. Η ανάλυση των τάσεων όσον αφορά την απασχόληση αποτελεί σημαντική εργασία με στόχο τη διαμόρφωση κατευθύνσεων για αναβάθμιση και καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού.

Σκοπός της μελέτης

Ο βασικός σκοπός της μελέτης είναι η ανάλυση και η εξέταση των διαχρονικών τάσεων απασχόλησης στην Κύπρο. Η διαχρονική εξέταση των τάσεων συμβάλλει στη σφαιρική αντίληψη της αγοράς εργασίας και ταυτόχρονα αποτελεί τη βάση για διενέργεια και παροχή μακροχρόνιων προβλέψεων της απασχόλησης. Μέσα από την αναλυτική και συγκριτική αυτή εξέταση επιδιώκεται η εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων αναφορικά με την εξέλιξη της απασχόλησης στην Κύπρο.

Μεθοδολογία

Για τη συλλογή των στοιχείων αξιοποιήθηκαν διάφορες εκδόσεις της Στατιστικής Υπηρεσίας, του Γραφείου Προγραμματισμού, της Κεντρικής Τράπεζας και του Πανεπιστημίου Κύπρου. Χρησιμοποιήθηκαν επίσης διάφορες εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης για σκοπούς σύγκρισης.

Συμπεράσματα

Τα πιο σημαντικά συμπεράσματα τα οποία έχουν προκύψει από τη μελέτη παρουσιάζονται στη συνέχεια:

Συμπεράσματα σε σχέση με την Κυπριακή αγορά εργασίας

- (i) Ο μέσος όρος της ετήσιας ποσοστιαίας αύξησης του πληθυσμού για την περίοδο 1980-2000 ήταν 1,36%. Από την κατανομή του πληθυσμού κατά ηλικία φαίνεται η σταδιακή αύξηση του ποσοστού των μεγαλύτερων ηλικιών, που είναι ενδεικτικό της τάσης για γήρανση του πληθυσμού.
- (ii) Από το 1980 μέχρι το 2000 η μέση ετήσια αύξηση του οικονομικά ενεργού πληθυσμού ήταν 2,0%. Το ποσοστό συμμετοχής στην αγορά εργασίας ήταν κατά το 2000 σημαντικά ψηλότερο στους άνδρες (81,6%) παρά στις γυναίκες (56,7%). Ωστόσο, από τα διαχρονικά στοιχεία διαπιστώνεται μια αύξηση του ποσοστού των γυναικών ενώ παρατηρείται μείωση του ποσοστού συμμετοχής των ανδρών.
- (iii) Το ποσοστό ανεργίας που ανέρχεται στο 3,5% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού για το 2000 παρουσίασε μικρή αυξητική τάση τα τελευταία χρόνια. Το 51,8% των ανέργων το 2000 ήταν γυναίκες, παρόλο που το ποσοστό τους στην απασχόληση ήταν κάτω από 40%. Τα μεγαλύτερα ποσοστά των ανέργων προέρχονταν από τους τομείς του Εμπορίου και της Μεταποίησης.
- (iv) Το ποσοστό των ξένων εργατών υπερτριπλασιάστηκε μέσα στα τελευταία δέκα χρόνια και ανήλθε στο 8,8% της απασχόλησης το 2000.
- (v) Η Κύπρος συγκρίνεται ευνοϊκά με το μέσο όρο των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης τόσο στους ρυθμούς ανάπτυξης όσο και στα συνολικά ποσοστά απασχόλησης και ανεργίας. Εντούτοις το ποσοστό απασχόλησης των γυναικών ήταν χαμηλότερο το 2000 από το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (52,5% στην Κύπρο και 54,0% στην ΕΕ).

Συμπεράσματα σε σχέση με την απασχόληση κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας

- (i) Η συντριπτική πλειοψηφία των απασχολουμένων (70%), εργαζόταν κατά το 2000 στον τομέα των υπηρεσιών. Από το 1980 ο τριτογενής τομέας αυξήθηκε κατά 22 ποσοστιαίες μονάδες, ενώ ο πρωτογενής και ο δευτερογενής τομέας μειώθηκαν κατά 11 περίπου ποσοστιαίες μονάδες αντίστοιχα.
- (ii) Από το 1980 μέχρι το 1994 παρατηρήθηκε μια μείωση της απασχόλησης στον τομέα της Μεταποίησης και της Γεωργίας και μια αύξηση στον τομέα του Εμπορίου και των Κοινοτικών, κοινωνικών και προσωπικών υπηρεσιών.
- (iii) Κατά την περίοδο 1995 μέχρι 2000 συνεχίστηκε η μείωση της απασχόλησης στον τομέα της Μεταποίησης και της Γεωργίας και η αύξηση στα Ιδιωτικά νοικοκυριά, στους Χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και στις Μεταφορές και επικοινωνίες.
- (iv) Τη μεγαλύτερη μέση ετήσια μείωση κατά το 1995-2000 είχε ο τομέας της Παραγωγής κλωστοϋφαντουργικών υλών, κατασκευής ενδυμασίας και βιομηχανίας δερμάτινων ειδών.
- (v) Τη μεγαλύτερη ετήσια αύξηση κατά το 1995-2000 είχε ο τομέας του Χρηματιστηρίου και ακολούθησαν τα Ιδιωτικά νοικοκυριά και η Πληροφορική, έρευνα και ανάπτυξη.

Συμπεράσματα σε σχέση με την απασχόληση κατά επάγγελμα

- (i) Από την εξέταση των διαχρονικών στοιχείων διαπιστώνεται μια τάση μείωσης της απασχόλησης στα τεχνικά επαγγέλματα και αύξησης της απασχόλησης σε επαγγέλματα που σχετίζονται με τις υπηρεσίες.
- (ii) Την περίοδο 1995-2000 μειώθηκε το ποσοστό των Τεχνιτών και παρόμοιων εργατών και των Χειριστών μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητών και αυξήθηκε το ποσοστό των

Επαγγελματών μικρής εξειδίκευσης, των Υπαλλήλων υπηρεσιών και πωλητών, των Διευθυντών και των Πτυχιούχων.

- (iii) Από την ανάλυση στα 36 επαγγέλματα για το 1995-2000 διαπιστώνεται ότι τη μεγαλύτερη ετήσια αύξηση παρουσίασαν οι Μαθηματικοί και στατιστικολόγοι, οι Γενικοί διευθυντές και διευθυντές τμημάτων και οι Λογιστές και άλλοι ειδικοί. Τη μεγαλύτερη μείωση παρουσίασαν το Βοηθητικό διδακτικό προσωπικό και οι Χειριστές ακινήτων μηχανημάτων παραγωγής και συναρμολογητές.

Συμπεράσματα σε σχέση με την εξελικτική πορεία του συστήματος κατάρτισης της ΑνΑΔ

- (i) Στα είκοσι και πλέον χρόνια λειτουργίας της Αρχής έχει δημιουργηθεί ένα ολοκληρωμένο σύστημα κατάρτισης. Η Αρχή συνέβαλε μέσα από τα διάφορα σχέδια της στην καταπολέμηση της ανεργίας και στη βελτίωση της απασχόλησης αλλά και της απασχολησιμότητας των εργαζομένων.
- (ii) Η αυξημένη συμμετοχή σε προγράμματα από τους απασχολούμενους στους τομείς των Υπηρεσιών αλλά και της Μεταποίησης, δείχνει ότι η Αρχή αντιμετωπίζει τις προκλήσεις των καιρών και συμβαδίζει με την τάση ανάπτυξης του τριτογενούς τομέα, χωρίς να παραγνωρίζει τη σημαντικότητα των άλλων τομέων στην οικονομία και την απασχόληση.

Εισηγήσεις

Οι εισηγήσεις που ακολουθούν είναι βασισμένες στα συμπεράσματα της μελέτης και στοχεύουν στην καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου.

Μέτρα για αύξηση του ποσοστού συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας

Η συμμετοχή περισσότερων γυναικών στην αγορά εργασίας είναι δυνατό να ενθαρρυνθεί με τη λήψη διαφόρων μέτρων ή τη διοργάνωση προγραμμάτων κατάρτισης που να απευθύνονται ειδικά σε γυναίκες.

Κρίνεται αναγκαίο να δημιουργηθεί η κατάλληλη υποδομή που να διευκολύνει την ένταξη των γυναικών, όπως η εφαρμογή της μερικής απασχόλησης με ευέλικτο ωράριο, η τηλεργασία, η δημιουργία παιδικών σταθμών κοντά στην εργασία τους, η επέκταση του ωραρίου των δημοτικών σχολείων, η λειτουργία παιδικών λεσχών και η βελτίωση της συγκοινωνιακής υποδομής.

Μέτρα για μείωση της ανεργίας

Θα πρέπει να προωθηθεί η περαιτέρω συμμετοχή των ανέργων σε προγράμματα κατάρτισης με στόχο την αναβάθμιση των δεξιοτήτων τους και διευκόλυνση τους στην ανεύρεση εργασίας.

Σημαντική συμβολή στην καταπολέμηση της ανεργίας θα αποτελούσε η εξέταση των δεξιοτήτων και προσόντων των ανέργων πάνω σε ατομική βάση και η συσχέτιση τους με συγκεκριμένες κενές θέσεις εργασίας όπου θα μπορούσαν να τοποθετηθούν, μέσω ειδικής κατάρτισης που θα τους βοηθούσε να προσαρμοστούν στα νέα δεδομένα της οικονομίας.

Προγράμματα κατάρτισης σε τομείς που αναπτύσσονται ραγδαία τα τελευταία χρόνια

Προγράμματα κατάρτισης στους τομείς που αναπτύσσονται ραγδαία τα τελευταία χρόνια, όπως της Πληροφορικής και της Έρευνας και Ανάπτυξης, θα βοηθήσουν το ανθρώπινο δυναμικό της Κύπρου να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις των καιρών και τις νέες απαιτήσεις της αγοράς εργασίας.

Παρακολούθηση των τάσεων απασχόλησης

Η παρακολούθηση και ανάλυση των τάσεων όσον αφορά την απασχόληση αποτελεί σημαντική εργασία που αναμένεται να συμβάλει στην αναβάθμιση και πληρέστερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και θα πρέπει να συνεχιστεί.

Προβλέψεις για απασχόληση

Η μελέτη των μακροχρόνιων τάσεων της απασχόλησης και η δυνατότητα αναθεώρησης τους σε τακτά χρονικά διαστήματα θα αποτελέσει βασική πηγή πληροφοριών τόσο για την ίδια την Αρχή αλλά και για άλλους φορείς που ασχολούνται με τα θέματα της αγοράς εργασίας και της απασχόλησης και ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ		iii
ΣΥΝΟΨΗ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ		v
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1:	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1.1.	Σκοπός της μελέτης	1
1.2.	Μεθοδολογία	2
1.3.	Περίγραμμα της μελέτης	2
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2:	Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΩΝ ΤΑΣΕΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΗΝ Ε.Ε. ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ	4
2.1.	Πολιτική απασχόλησης στην Ε.Ε.	4
2.2.	Πολιτική απασχόλησης στην Κύπρο	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3:	ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	13
3.1.	Διαχρονική εξέλιξη	13
3.2.	Σημερινή εικόνα	17
3.3.	Κυριότεροι δείκτες της οικονομίας	18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4:	Η ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	30
4.1.	Συνολικός πληθυσμός	30
4.2.	Οικονομικά ενεργός πληθυσμός και απασχολούμενοι	36
4.3.	Ανεργία	41
4.4.	Ξένο εργατικό δυναμικό	45

4.5.	Σύγκριση με την Ευρωπαϊκή Ένωση	47
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5:	ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	52
5.1.	Απασχόληση στους κύριους τομείς οικονομικής δραστηριότητας	52
5.2.	Ανάλυση απασχόλησης σε 27 προκαθορισμένους τομείς	58
5.3.	Σύγκριση με την Ευρωπαϊκή Ένωση	60
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6:	ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	65
6.1.	Απασχόληση στις κύριες επαγγελματικές κατηγορίες	65
6.2.	Η απασχόληση σε 36 επαγγέλματα	73
6.3.	Βαθμός συγκέντρωσης της απασχόλησης	73
6.4.	Σύγκριση με την Ευρωπαϊκή Ένωση	77
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7:	ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ Η ΕΞΕΛΙΚΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΗΣ ΑΝΑΔ	80
7.1.	Εξελικτική πορεία ΑνΑΔ	79
7.2.	Καταληκτικές επισημάνσεις	84

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8:	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ	86
8.1.	Διαπιστώσεις και Συμπεράσματα	86
8.2.	Εισηγήσεις	93
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ		98
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1:	ΠΙΝΑΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	100
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 :	ΠΙΝΑΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	112
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3 :	ΠΙΝΑΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	138
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4 :	ΠΙΝΑΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	148
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5 :	ΠΙΝΑΚΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	162
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6 :	ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΜΕΛΕΤΗΣ	171
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 7 :	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	177

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το ανθρώπινο δυναμικό αποτελεί το βασικότερο πλουτοπαραγωγικό πόρο της Κύπρου. Η ανάπτυξη της χώρας μας ενόψει της απουσίας οποιωνδήποτε άλλων φυσικών πόρων, της εξάρτησης της οικονομίας από τον τομέα των υπηρεσιών και της στρατηγικής γεωγραφικής τοποθεσίας της, προϋποθέτει την αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού της και ιδιαίτερα των απασχολουμένων ατόμων.

Η επισκόπηση και ανάλυση των τάσεων όσον αφορά την απασχόληση αποτελεί σημαντική εργασία που **προσθέτει στο γνωσιολογικό απόθεμα της Κύπρου**. Μόνο μέσα από μια τέτοια ανάλυση είναι δυνατό να εντοπιστούν τα δυνατά και αδύνατα χαρακτηριστικά της αγοράς εργασίας. Στόχος είναι η βελτίωση των δυνατών σημείων, η αντιμετώπιση των αδυναμιών και η διαμόρφωση κατευθύνσεων για αναβάθμιση του εργατικού δυναμικού.

Η μελέτη αναμένεται να αξιοποιηθεί και από άλλους αρμόδιους φορείς και από ιδιώτες που παρακολουθούν τις εξελίξεις της αγοράς εργασίας της Κύπρου.

1.1. Σκοπός της μελέτης

Ο κύριος σκοπός της μελέτης είναι η ανάλυση και η εξέταση των διαχρονικών τάσεων απασχόλησης στην Κύπρο από το 1980 μέχρι το 2000. Τα στοιχεία αυτά συγκρίνονται και συσχετίζονται με στοιχεία των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η διαχρονική εξέταση των τάσεων συμβάλλει στη σφαιρική αντίληψη της αγοράς εργασίας και ταυτόχρονα αποτελεί τη βάση για εκτίμηση μακροχρόνιων προβλέψεων της απασχόλησης.

Για ολοκληρωμένη ανάλυση των διαχρονικών τάσεων απασχόλησης θεωρήθηκε αναγκαίο όπως παρουσιαστεί μια γενική εικόνα της οικονομίας της Κύπρου από το 1960 που έγινε ανεξάρτητο κράτος και όπως αναλυθούν διάφορα βασικά μεγέθη όπως το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν, η Παραγωγικότητα και ο Πληθωρισμός. Στοιχεία

που αφορούν τον Πληθυσμό της Κύπρου αναλύθηκαν αφού επηρεάζουν άμεσα τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό.

Μέσα από την αναλυτική και συγκριτική αυτή εξέταση επιδιώκεται η εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων αναφορικά με την εξέλιξη της απασχόλησης στην Κύπρο.

1.2. Μεθοδολογία

Για τη συλλογή των στοιχείων αξιοποιήθηκαν διάφορες εκδόσεις της Στατιστικής Υπηρεσίας, του Γραφείου Προγραμματισμού, της Κεντρικής Τράπεζας και του Πανεπιστημίου Κύπρου. Χρησιμοποιήθηκαν επίσης στοιχεία που προμηθεύτηκε η Αρχή από τις Απογραφές επιχειρήσεων του 1995 και 2000 και τις Έρευνες Εργατικού Δυναμικού του 1999 και 2000 της Στατιστικής Υπηρεσίας.

Σε σχέση με τη συλλογή των στοιχείων για την Ευρωπαϊκή Ένωση χρησιμοποιήθηκαν διάφορες εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

1.3. Περίγραμμα της μελέτης

Στο **πρώτο κεφάλαιο** περιγράφονται ο σκοπός της μελέτης και η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε στη συλλογή και ανάλυση των στοιχείων και των πληροφοριών.

Στο **δεύτερο κεφάλαιο** παρουσιάζονται οι πολιτικές απασχόλησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στην Κύπρο και αποτιμάται η σημασία που αποδίδουν η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Κύπρος στο θέμα της απασχόλησης.

Η γενική εικόνα της Κυπριακής οικονομίας από το 1960 που έγινε ανεξάρτητο κράτος μέχρι το 2000 παρουσιάζεται στο **τρίτο κεφάλαιο**. Αναλύονται επίσης κάποια από τα βασικά μεγέθη της οικονομίας της Κύπρου, όπως ο ρυθμός ανάπτυξης, η παραγωγικότητα, ο ρυθμός πληθωρισμού, οι πάγιες επενδύσεις και το εξωτερικό εμπόριο.

Στο **τέταρτο κεφάλαιο** αναλύονται πληροφορίες σε σχέση με την αγορά εργασίας της Κύπρου. Συγκεκριμένα, παρουσιάζονται στοιχεία που αφορούν τον πληθυσμό, την απασχόληση, την ανεργία και το ξένο εργατικό δυναμικό. Τέλος γίνεται σύγκριση με στοιχεία από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στο **πέμπτο κεφάλαιο** παρουσιάζονται διαχρονικά στοιχεία σε σχέση με την απασχόληση κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας. Γίνεται ανάλυση κατά ευρύ τομέα, στους 16 κύριους τομείς οικονομικής δραστηριότητας καθώς και σε 27 προκαθορισμένους τομείς. Παρουσιάζονται επίσης συγκριτικά στοιχεία απασχόλησης κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας με την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η διαχρονική ανάλυση της απασχόλησης κατά επαγγελματική κατηγορία περιγράφεται στο **έκτο κεφάλαιο**. Η ανάλυση γίνεται με βάση τις 9 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες όπως επίσης και σε 36 προκαθορισμένα επαγγέλματα. Παρουσιάζονται επίσης συγκριτικά στοιχεία απασχόλησης κατά επαγγελματική κατηγορία με την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Το **έβδομο κεφάλαιο** αφορά την εξελικτική πορεία του συστήματος κατάρτισης της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού με την παράθεση στοιχείων κατάρτισης, όπως και τη σύνδεση τους με τις διαχρονικές τάσεις απασχόλησης.

Τέλος, στο **όγδοο κεφάλαιο** σημειώνονται τα διάφορα συμπεράσματα που προκύπτουν από την ανάλυση των στοιχείων της μελέτης. Στη συνέχεια διατυπώνονται εισηγήσεις βασισμένες στα συμπεράσματα της μελέτης οι οποίες στοχεύουν στην καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου.

2. Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΩΝ ΤΑΣΕΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΗΝ Ε.Ε. ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται οι πολιτικές απασχόλησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στην Κύπρο τόσο στο παρόν όσο και στο παρελθόν. Στόχος είναι να εκτιμηθεί η σημασία που αποδίδουν τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η Κύπρος στο θέμα της απασχόλησης. Πρόσθετα, μέσα από την εξέταση αυτή αναλύονται οι στόχοι, ποιοτικοί και ποσοτικοί, που έχουν καθοριστεί.

2.1. Πολιτική απασχόλησης στην Ε.Ε.

Η απασχόληση αποτελεί ένα από τα βασικά θέματα που ενδιαφέρουν την Ευρωπαϊκή Ένωση όπως φαίνεται τόσο από τις ισχύουσες λειτουργικές διευθετήσεις όσο και από τις επίσημες τοποθετήσεις σε ανώτατο επίπεδο.

Το θέμα της απασχόλησης αναφέρεται στη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως αυτή έχει διαμορφωθεί μετά από τις διαφοροποιήσεις που έχουν γίνει κατά καιρούς. Το θέμα αυτό καλύπτεται στα **άρθρα 125 μέχρι 130 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Ένωσης** όπως αυτή έχει τροποποιηθεί με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ. Επισημαίνεται εδώ ότι η Συνθήκη της Νίκαιας, η οποία τροποποιεί επίσης τη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δε διαφοροποιεί τα πιο πάνω άρθρα.

Το **άρθρο 125** αναφέρει τη γενική επιδίωξη της Ε.Ε. δηλαδή ότι «Τα κράτη μέλη και η Κοινότητα εργάζονται για την ανάπτυξη συντονισμένης στρατηγικής για την απασχόληση, και δη για να προάγουν τη δημιουργία εξειδικευμένου, εκπαιδευμένου και ευπροσάρμοστου εργατικού δυναμικού, και αγοράς εργασίας ανταποκρινόμενης στις εξελίξεις της οικονομίας...». Πρόσθετα, στο **άρθρο 126** εντοπίζεται η ανάγκη για συντονισμό και αναφέρεται ότι τα κράτη μέλη «...θεωρούν την προώθηση της απασχόλησης ως θέμα κοινού ενδιαφέροντος και συντονίζουν τη δράση τους στα πλαίσια του

Συμβουλίου...». Τέλος το **άρθρο 127** αναφέρει ότι «Η Κοινότητα συμβάλλει στην επίτευξη υψηλού επιπέδου απασχόλησης ενθαρρύνοντας τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών, υποστηρίζοντας και, εάν χρειάζεται, συμπληρώνοντας τη δράση τους.».

Το θέμα της ετήσιας παρακολούθησης της εξέλιξης της απασχόλησης, της ετοιμασίας κατευθυντηρίων γραμμών για τον επόμενο χρόνο και της παροχής συστάσεων προς τα κράτη μέλη αναπτύσσεται με συγκεκριμένο τρόπο στο **άρθρο 128**. Συγκεκριμένα, αναφέρεται ότι «Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξετάζει κατ' έτος την κατάσταση της απασχόλησης στην Κοινότητα και εκδίδει σχετικά συμπεράσματα, βάσει κοινής έκθεσης του Συμβουλίου και της Επιτροπής». Η εξέταση αυτή αποτελεί τη βάση για την ετοιμασία των κατευθυντηρίων γραμμών αφού όπως αναφέρεται «...το Συμβούλιο...χαράζει κατ' έτος κατευθυντήριες γραμμές, τις οποίες τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη στις πολιτικές τους για την απασχόληση». Το ίδιο άρθρο περιέχει επίσης υποχρεώσεις για το κάθε κράτος μέλος όπως υποβάλλει «...στο Συμβούλιο και την Επιτροπή ετήσια έκθεση για τα κυριότερα μέτρα που λαμβάνει κατ' εφαρμογή της πολιτικής του για την απασχόληση, υπό το πρίσμα των κατευθυντηρίων γραμμών για την απασχόληση...». Οι ετήσιες αυτές εκθέσεις εξετάζονται από το Συμβούλιο το οποίο «...δύναται, εάν το κρίνει σκόπιμο, υπό το πρίσμα της εξέτασης αυτής, να απευθύνει συστάσεις προς τα κράτη μέλη». Τέλος, το Συμβούλιο και η Επιτροπή υποβάλλουν στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο «κοινή ετήσια έκθεση σχετικά με την κατάσταση της απασχόλησης στην Κοινότητα και την εφαρμογή των κατευθυντηρίων γραμμών για την απασχόληση».

Η πιο πάνω διαδικασία ενεργοποιήθηκε μετά από ειδική συνάντηση του **Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για την απασχόληση στο Λουξεμβούργο στις 20-21 Νοεμβρίου 1997**. Στη διαδικασία, που εφαρμόζεται μέχρι σήμερα, δίνεται μεγάλη προβολή, στηρίζεται από ισχυρή πολιτική βούληση και υποστηρίζεται από ένα ευρύ φάσμα ενδιαφερομένων ομάδων. Διάφορα Ευρωπαϊκά Συμβούλια κατά καιρούς επιβεβαιώνουν τη διαδικασία αυτή και δίνουν νέα έμφαση στο θέμα της απασχόλησης.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας στις 23-24 Μαρτίου 2000 έθεσε ένα νέο στρατηγικό στόχο για να καταστεί η Ευρωπαϊκή

Ένωση η πιο ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία της γνώσης στον κόσμο, με βιώσιμη οικονομική μεγέθυνση, με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και με μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή. Η επίτευξη αυτού του στόχου θα βοηθήσει την Ε.Ε. να επανακτήσει τις προϋποθέσεις για πλήρη απασχόληση.

Στο πιο πάνω Συμβούλιο τονίστηκε η ανάγκη για προσαρμογή των ευρωπαϊκών συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης τόσο στις απαιτήσεις της κοινωνίας της γνώσης όσο και στην ανάγκη για βελτιωμένο επίπεδο και ποιότητα της απασχόλησης. Το Συμβούλιο κάλεσε τα Κράτη Μέλη, το Συμβούλιο και την Επιτροπή να επιδιώξουν την ουσιαστική ετήσια αύξηση των κατά κεφαλή επενδύσεων στους ανθρώπινους πόρους. Συγκεκριμένα, τα Κράτη Μέλη θα ενισχύσουν την προσπάθεια για τη χρήση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών στη μάθηση.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Σάντα Μαρία ντα Φέιρα στις 19-20 Ιουνίου 2000 κάλεσε τους κοινωνικούς εταίρους όπως διαδραματίσουν ένα πιο ουσιαστικό ρόλο στον καθορισμό, στην εφαρμογή και στην αξιολόγηση των κατευθυντηρίων γραμμών για την απασχόληση, οι οποίες βασίζονται σε αυτούς. Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί στον εκσυγχρονισμό της οργάνωσης της εργασίας, στη δια βίου μάθηση και στην αύξηση του ποσοστού απασχόλησης, ιδιαίτερα για τις γυναίκες.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Νίκαιας στις 7-9 Δεκεμβρίου 2000 υιοθέτησε την Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πρόταση, η οποία δηλώνει ότι η επιστροφή στην πλήρη απασχόληση περιλαμβάνει φιλόδοξες πολιτικές σε σχέση με την αύξηση της συμμετοχής, τη μείωση των περιφερειακών ανισορροπιών, τη μείωση της ανισότητας και τη βελτίωση της ποιότητας εργασίας.

Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Στοκχόλμης στις 23-24 Μαρτίου 2001 συμφωνήθηκε όπως ενισχυθούν οι στόχοι για τα ποσοστά απασχόλησης μέχρι το 2010 που καθορίστηκαν στη Λισσαβόνα. Έτσι καθορίστηκαν ενδιάμεσοι στόχοι για ποσοστά απασχόλησης μέχρι το 2005 και ένας νέος στόχος για αύξηση της συμμετοχής ανδρών και γυναικών μεγαλύτερης ηλικίας.

Πρόσθετα, στο πιο πάνω Συμβούλιο συμφωνήθηκε ότι η επίτευξη πλήρους απασχόλησης περιλαμβάνει την επικέντρωση τόσο σε περισσότερες όσο και σε καλύτερες θέσεις εργασίας. Προς το σκοπό αυτό θα πρέπει να καθοριστούν κοινές προσεγγίσεις για τη διατήρηση και βελτίωση της ποιότητας εργασίας, οι οποίες θα περιλαμβάνονται στις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση. Τέλος, συμφωνήθηκε ότι πρέπει να ενθαρρυνθεί ο εκσυγχρονισμός των αγορών εργασίας και η κινητικότητα για να υπάρξει μεγαλύτερη προσαρμοστικότητα στις αλλαγές μέσα από την κατάργηση των υφιστάμενων περιορισμών.

Στο **Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Γκέτεμποργκ στις 15-16 Ιουνίου 2001** αναγνωρίστηκε ότι ο θεμελιώδης στόχος της συνθήκης για βιώσιμη ανάπτυξη προϋποθέτει ότι η απασχόληση, οι οικονομικές μεταρρυθμίσεις και οι κοινωνικές και περιβαλλοντικές πολιτικές πρέπει να αντιμετωπίζονται με ένα αμοιβαία συμπληρωματικό τρόπο. Το Συμβούλιο κάλεσε τα Κράτη Μέλη να ετοιμάσουν βιώσιμες στρατηγικές ανάπτυξης, οι οποίες θα πρέπει να περιλαμβάνουν την προώθηση της απασχόλησης στον τομέα του περιβάλλοντος.

Οι **κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση** περιλαμβάνουν τόσο οριζόντιους στόχους, οι οποίοι αφορούν τη δημιουργία των προϋποθέσεων για πλήρη απασχόληση στην κοινωνία της γνώσης, όσο και τους τέσσερις βασικούς άξονες. Οι κατευθυντήριες γραμμές για το 2002 παρουσιάζονται στη συνέχεια.

Ο **πρώτος οριζόντιος στόχος** αφορά τη βελτίωση των ευκαιριών απασχόλησης και την παροχή κατάλληλων κινήτρων για όλους όσους επιθυμούν να αναλάβουν μια αμειβόμενη απασχόληση με στόχο την πλήρη απασχόληση. Προς το σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη καλούνται όπως εξετάσουν το ενδεχόμενο να καθορίσουν εθνικούς στόχους για την αύξηση του ποσοστού απασχόλησης, έτσι ώστε να συμβάλουν στην επίτευξη των γενικών ευρωπαϊκών στόχων, που είναι:

- Η επίτευξη συνολικού ποσοστού απασχόλησης 67% και γυναικείου ποσοστού απασχόλησης 57% μέχρι τον Ιανουάριο 2005.

- Η επίτευξη συνολικού ποσοστού απασχόλησης 70% και γυναικείου ποσοστού απασχόλησης άνω του 60% μέχρι το 2010.
- Η επίτευξη ποσοστού απασχόλησης 50% στα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας (ηλικίες 55-64) μέχρι το 2010.

Στο **δεύτερο οριζόντιο στόχο** αναφέρεται ότι προκειμένου να αυξήσουν τα ποσοστά απασχόλησης, να προάγουν την κοινωνική συνοχή και πρόοδο, να ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητα, την παραγωγικότητα και τη λειτουργικότητα της αγοράς εργασίας, τα κράτη μέλη θα προσπαθήσουν να εξασφαλίσουν ότι οι πολιτικές στους τέσσερις άξονες συμβάλλουν στη διατήρηση και βελτίωση της ποιότητας στην εργασία.

Στον **τρίτο οριζόντιο στόχο** καλούνται τα Κράτη Μέλη να αναπτύξουν περιεκτικές και συνεκτικές στρατηγικές για τη δια βίου μάθηση έτσι ώστε να βοηθήσουν τους ανθρώπους να αποκτούν και να αναβαθμίζουν τις δεξιότητες που χρειάζονται για την αντιμετώπιση των οικονομικών και κοινωνικών αλλαγών σε όλη τους τη ζωή. Οι στρατηγικές αυτές αφορούν την ανάπτυξη των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, την ευθύνη των κοινωνικών εταίρων και τον καθορισμό εθνικών στόχων για την αύξηση των επενδύσεων στους ανθρώπινους πόρους.

Ο **τέταρτος οριζόντιος στόχος** αναφέρει ότι τα Κράτη Μέλη θα πρέπει να αναπτύξουν μια πλήρη εταιρική σχέση με τους κοινωνικούς εταίρους για την εφαρμογή, αξιολόγηση και συνέχιση της στρατηγικής για την απασχόληση. Οι κοινωνικοί εταίροι καλούνται σε όλα τα επίπεδα να επιταχύνουν τις ενέργειες τους για την υποστήριξη της διαδικασίας του Λουξεμβούργου.

Στον **πέμπτο οριζόντιο στόχο** αναφέρεται ότι κατά την μετατροπή των κατευθυντηρίων γραμμών για την απασχόληση σε εθνικές πολιτικές, τα Κράτη Μέλη οφείλουν να δίνουν προσοχή στους τέσσερις άξονες και στους οριζόντιους στόχους καθορίζοντας τις προτεραιότητες τους με ισορροπημένο τρόπο, έτσι ώστε να σέβονται τον ολοκληρωμένο χαρακτήρα και την ισοτιμία των κατευθυντήριων γραμμών. Με τα Εθνικά Σχέδια Δράσης θα αναπτυχθεί η στρατηγική

για την απασχόληση η οποία θα διευκρινίζει τη διάρθρωση των πολιτικών πρωτοβουλιών στις διάφορες κατευθυντήριες γραμμές για την επίτευξη των μακροπρόθεσμων στόχων.

Ο **έκτος οριζόντιος στόχος** αναφέρει ότι τα Κράτη Μέλη και η Επιτροπή θα πρέπει να ενισχύσουν την ανάπτυξη κοινών δεικτών ώστε να αξιολογείται, με ικανοποιητικό τρόπο, η πρόοδος στους τέσσερις άξονες, περιλαμβανομένης της σημασίας στην ποιότητα της εργασίας. Πρόσθετα θα πρέπει να υποστηρίξουν τον καθορισμό μέτρων σύγκρισης και τον εντοπισμό καλών πρακτικών.

Ο πρώτος άξονας των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση αφορά τη **βελτίωση της απασχολησιμότητας**. Συγκεκριμένα, ο άξονας αυτός περιλαμβάνει:

- Αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων και την πρόληψη της μακροχρόνιας ανεργίας.
- Πιο φιλική προσέγγιση στην απασχόληση στα συστήματα παροχών, φόρων και κατάρτισης.
- Ανάπτυξη πολιτικής για την παράταση του επαγγελματικού βίου.
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων για τη νέα αγορά εργασίας στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης.
- Ενεργητικές πολιτικές για να μπορέσουν οι υπηρεσίες απασχόλησης να αντιμετωπίσουν την προσφορά εργασίας και για την πρόληψη και καταπολέμηση των εμφανιζόμενων στενωμάτων στις νέες αγορές εργασίας.
- Καταπολέμηση των διακρίσεων και προώθηση της κοινωνικής ένταξης με την πρόσβαση στην απασχόληση.

Ο δεύτερος άξονας αφορά την **ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και τη δημιουργία θέσεων εργασίας**. Περιλαμβάνει τέσσερις επιμέρους ενέργειες οι οποίες είναι:

- Διευκόλυνση της δημιουργίας και της διαχείρισης επιχειρήσεων.

- Νέες ευκαιρίες απασχόλησης στην κοινωνία της γνώσης και στις υπηρεσίες.
- Τοπική και περιφερειακή δράση για την απασχόληση.
- Φορολογικές μεταρρυθμίσεις για την απασχόληση και την κατάρτιση.

Ο τρίτος άξονας καλύπτει τον τομέα της **ενθάρρυνσης της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και των εργαζομένων τους** και περιλαμβάνει τις ακόλουθες δύο ενέργειες:

- Εκσυγχρονισμός της οργάνωσης της εργασίας.
- Υποστήριξη της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων ως συστατικό της δια βίου μάθησης.

Τέλος, ο τέταρτος άξονας καλύπτει τον τομέα της **ενίσχυσης της ισότητας των ευκαιριών για γυναίκες και άνδρες** και περιλαμβάνει τις τρεις πιο κάτω ενέργειες:

- Ολοκληρωμένη προσέγγιση για την ισότητα των φύλων.
- Αντιμετώπιση των ανισοτήτων μεταξύ των φύλων.
- Συγκοινωνία της επαγγελματικής και της οικογενειακής ζωής.

Οι πιο πάνω πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την απασχόληση αλλά και οι διαδικασίες που ακολουθούνται για να υπάρξει κατάληξη στην πολιτική και στους επιμέρους στόχους, φανερώνουν τη σημασία που η Ευρωπαϊκή Ένωση αποδίδει στο θέμα της απασχόλησης.

2.2. Πολιτική απασχόλησης στην Κύπρο

Το ανθρώπινο δυναμικό αποτελεί τον κυριότερο πλουτοπαραγωγικό πόρο της Κύπρου. Η έλλειψη οποιωνδήποτε άλλων φυσικών πόρων, το μικρό μέγεθος της χώρας και η εξάρτηση από τον τομέα των Υπηρεσιών και ιδιαίτερα τον Τουρισμό, αποδεικνύουν ότι για να μπορέσει η Κύπρος να ανταγωνιστεί στο διεθνές περιβάλλον θα

πρέπει να διαθέτει ένα ιδιαίτερα ανεπτυγμένο ανθρώπινο δυναμικό. Η σημασία αυτή έγινε κατανοητή από τα πρώτα χρόνια της ανεξαρτησίας της Κύπρου και έγινε ακόμη πιο έντονη τα τελευταία χρόνια.

Στο **Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης 1999-2003**, η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού παρουσιάζεται ως μια από τις εννιά κυριότερες επιδιώξεις. Συγκεκριμένα αναφέρεται ότι επιδίωξη αποτελεί «...η βελτίωση της παραγωγικότητας του εργατικού δυναμικού, μέσω της υιοθέτησης σύγχρονων μεθόδων διεύθυνσης, προσαρμογής των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στις σημερινές ανάγκες της αγοράς εργασίας, υιοθέτησης ενθαρρυντικών συστημάτων αμοιβής, καλύτερης αξιοποίησης του χρόνου εργασίας και βελτίωσης των συνθηκών και του περιβάλλοντος εργασίας». Οι **αναλυτικές επιδιώξεις που αφορούν τον τομέα της απασχόλησης** είναι:

- Συντονισμός της πολιτικής στον τομέα της απασχόλησης με την πολιτική των χωρών μελών της Ε.Ε. και αποκόμιση εμπειριών από τις πρακτικές άλλων χωρών.
- Σταδιακή ελευθεροποίηση της πολιτικής που αφορά την εργοδότηση αλλοδαπών από χώρες της Ε.Ε. και απάμβλυνση των εμποδίων στην κινητικότητα εργατικού δυναμικού από και προς την Ε.Ε., έτσι ώστε με την ένταξη της Κύπρου να μπορέσει να λειτουργήσει ο θεσμός της ελεύθερης διακίνησης ατόμων.
- Εναρμόνιση με το κοινοτικό κεκτημένο σε ότι αφορά τον καθορισμό των συνθηκών και όρων εργοδότησης των εργοδοτούμενων, την προστασία των εργοδοτούμενων σε περιπτώσεις ομαδικών απολύσεων, αφερεγγυότητας του εργοδότη και μεταφοράς της ιδιοκτησίας επιχειρήσεων καθώς και τη μερική απασχόληση.
- Αξιοποίηση των δυνατοτήτων που θα διανοιχτούν με τη συμμετοχή της Κύπρου στο Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Ταμείο, μετά την ένταξη της στην Ε.Ε.
- Διατήρηση συνθηκών πλήρους απασχόλησης για όλες τις κατηγορίες του εργατικού δυναμικού, περιλαμβανομένων

και αυτών που θεωρούνται ευάλωτες, όπως οι νέοι, οι απόφοιτοι τριτοβάθμιων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, οι γυναίκες, οι ηλικιωμένοι και τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

- Ορθολογική αξιοποίηση του εργατικού δυναμικού κατά τομέα, επαγγελματική κατηγορία και περιφέρεια.
- Αξιοποίηση του αδρανούς γυναικείου εργατικού δυναμικού.
- Αναβάθμιση των υπηρεσιών επαγγελματικού προσανατολισμού και των υπηρεσιών απασχόλησης του Κράτους, με βάση τις σύγχρονες ανάγκες.
- Προώθηση ευέλικτων μορφών απασχόλησης, όπως την εργασία με σύμβαση, τη μερική απασχόληση, την απασχόληση με μειωμένο ωράριο, την απασχόληση με ευέλικτο ωράριο, την τηλεργασία κλπ, με βάση τις σύγχρονες ανάγκες της αγοράς εργασίας.
- Διαφοροποίηση της πολιτικής σε ότι αφορά την εργοδότηση αλλοδαπών, με βάση τις σημερινές ανάγκες της αγοράς εργασίας.
- Ενθάρρυνση του επαναπατρισμού κυπρίων αποδήμων.
- Σταδιακή σμίκρυνση των διαφορών που υφίστανται στους όρους εργοδότησης μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα.
- Ρύθμιση του δικαιώματος της απεργίας σε ουσιώδεις υπηρεσίες.

3. ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται αναφορά στη διαχρονική εξέλιξη της κυπριακής οικονομίας από το 1960, που η Κύπρος έγινε ανεξάρτητο κράτος, μέχρι το 2000. Στη συνέχεια παρουσιάζεται συνοπτικά η σημερινή εικόνα της οικονομίας της Κύπρου. Αναλύονται επίσης κάποια βασικά μεγέθη της οικονομίας της Κύπρου, όπως είναι ο ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας, η παραγωγικότητα, ο ρυθμός πληθωρισμού, οι πάγιες επενδύσεις και το εξωτερικό εμπόριο.

3.1. Διαχρονική εξέλιξη

Η Κύπρος έγινε ανεξάρτητο κράτος το 1960, μετά από ογδόντα χρόνια Αγγλικής κυριαρχίας. Από τότε η Κύπρος πέτυχε μεγάλη οικονομική ανάπτυξη η οποία όμως διακόπηκε με τα γεγονότα του 1963-64 και κυρίως με την Τουρκική εισβολή του 1974, όπου η οικονομία δέχθηκε τεράστια πλήγματα. Η οικονομία δέχθηκε επίσης αρνητικές επιπτώσεις από τον πόλεμο του Περσικού Κόλπου το 1991.

Η Κύπρος το 1960 ήταν μια αναπτυσσόμενη οικονομία με το 17% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) και το 44% της απασχόλησης να προέρχεται από τον τομέα της Γεωργίας. Το 1980 ο Πρωτογενής τομέας μειώθηκε στο 11% του ΑΕΠ ενώ ο τομέας των Υπηρεσιών ανήλθε στο 55%. Το 2000 η συμβολή του Πρωτογενούς τομέα στο ΑΕΠ μειώθηκε περαιτέρω στο 5%, ενώ το ποσοστό που αντιστοιχεί στον τομέα των Υπηρεσιών αυξήθηκε στο 75%, παρουσιάζοντας έτσι τα χαρακτηριστικά μιας αναπτυγμένης οικονομίας.

Αμέσως μετά την ανεξαρτησία, διάφοροι λόγοι καθιστούσαν αναγκαία μια νέα προσέγγιση στα προβλήματα ανάπτυξης που υπήρχαν. Το μικρό μέγεθος της οικονομίας, σήμαινε ότι η πρόοδος εξαρτιόταν σε υπέρμετρο βαθμό από το διεθνές εμπόριο και άλλους εξωγενείς παράγοντες. Η έλλειψη πρώτων υλών, φυσικού πλούτου και της απαραίτητης υποδομής σε δρόμους, λιμάνια, τηλεπικοινωνίες, η

ανάγκη για γρήγορη και σημαντική επέκταση των παρεχομένων κοινωνικών υπηρεσιών από το κράτος, οι συνθήκες αβεβαιότητας που επικρατούσαν, η μαζική μετανάστευση καθώς και η φυγάδευση κεφαλαίων στο εξωτερικό, απαιτούσαν διαφοροποιημένη αντιμετώπιση για επιτάχυνση του ρυθμού ανάπτυξης μέσω της προσέγγισης οικονομικού και κοινωνικού προγραμματισμού.

Η διαμόρφωση και εφαρμογή της αναπτυξιακής στρατηγικής αποφασίστηκε να ενσωματωθεί μέσα στα πλαίσια ενός «ενδεικτικού σχεδιασμού της οικονομίας». Η κατάρτιση και εφαρμογή των **πενταετών Σχεδίων Ανάπτυξης** ανατέθηκε στο Γραφείο Προγραμματισμού.

Τα συμπτώματα οικονομικής στασιμότητας είχαν ξεπεραστεί, με το μέσο ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης να φθάνει το 6,3% για τα **χρόνια 1962-66** που καλύφθηκαν από το πρώτο Σχέδιο. Η ανεργία έπεσε σε χαμηλά επίπεδα, η μετανάστευση περιορίστηκε σημαντικά και η εμπιστοσύνη του κοινού στο μέλλον της οικονομίας επανήλθε.

Η **περίοδος πριν την εισβολή** χαρακτηριζόταν από ψηλό ρυθμό ανάπτυξης. Όλοι οι οικονομικοί δείκτες έδειχναν ότι η Κύπρος περνούσε μια περίοδο ευημερίας. Το ΑΕΠ αυξήθηκε με ρυθμό γύρω στο 7% το χρόνο, το κατά κεφαλή Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα σχεδόν με 6%. Οι απολαβές των εργοδοτούμενων σημείωσαν μεγάλες ετήσιες αυξήσεις και είχαν υπερδιπλασιαστεί μέσα στην περίοδο. Η ανεργία είχε μειωθεί στο ελάχιστο (γύρω στο 1,5% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού) και επικρατούσαν συνθήκες πλήρους απασχόλησης. Ο τουρισμός αποτελούσε τη σημαντικότερη πηγή εισροής ξένου συναλλάγματος και η Κύπρος μετατράπηκε σε διεθνές τουριστικό κέντρο, το οποίο επισκέφθηκαν 264.000 ξένοι πολυήμερης παραμονής το 1973 σε σύγκριση με μόνο 26.000 το 1960. Συνοπτικά, η κυπριακή οικονομία πραγματοποίησε σταθερή πρόοδο σε όλους τους τομείς της οικονομικής και κοινωνικής δραστηριότητας.

Οι θετικές εξελίξεις της προγραμματισμένης ανάπτυξης αναστάληκαν με την **τουρκική εισβολή και κατοχή του βόρειου τμήματος της Κύπρου το 1974**, οι δυσμενείς επιπτώσεις των οποίων ήταν τεράστιες και, παρά την πρόοδο που επιτεύχθηκε, εξακολουθούν μέχρι σήμερα να επηρεάζουν αρνητικά τις οικονομικές εξελίξεις. Το 40% περίπου

του πληθυσμού εκτοπίστηκε από τις περιουσίες, τα σπίτια και την παραγωγική απασχόληση του, η ανεργία το δεύτερο εξάμηνο του 1974 έφθασε το 30% και η μετανάστευση άρχισε να παίρνει τεράστιες διαστάσεις. Η δημιουργία κλίματος πολιτικής αβεβαιότητας οδήγησε σε φυγάδευση κεφαλαίων και είχε δυσμενείς επιπτώσεις πάνω στις επενδύσεις.

Λόγω του μεγέθους του προβλήματος ήταν αναγκαίο να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα για να αποφευχθεί η κατάρρευση της οικονομίας. Εκπονήθηκαν Έκτακτα Σχέδια Οικονομικής Δράσης και αναπροσαρμόστηκαν τα Σχέδια Ανάπτυξης στις νέες συνθήκες. Η έγκαιρη και προγραμματισμένη αντιμετώπιση των προβλημάτων, μαζί με την ύπαρξη ευνοϊκών εξωγενών παραγόντων, έθεσαν τις βάσεις για την επιτυχημένη πορεία της οικονομίας στα επόμενα χρόνια.

Η Κύπρος κατάφερε να ξεπεράσει τις δυσμενείς επιπτώσεις της εισβολής και να πετύχει ψηλούς ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης. Την **περίοδο 1975-76** ο ρυθμός ανάπτυξης έφθασε το 18% και την **περίοδο 1977-78** έφθασε το 11,6%, μετά την εκπόνηση και υλοποίηση των δύο πρώτων Έκτακτων Σχεδίων Δράσης. Το τρίτο Έκτακτο Σχέδιο Δράσης που κάλυψε την **περίοδο 1979-81** είχε ως αποτέλεσμα να επιτευχθούν και πάλι ψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης, 6,2%, που οφείλονταν κυρίως στην εντυπωσιακή αύξηση των εξαγωγών και την ανάπτυξη του τουριστικού τομέα.

Τα επιτεύγματα της κυπριακής οικονομίας, τα οποία χαρακτηρίστηκαν ως «το μικρό οικονομικό θαύμα», οφείλονται σε μια συγκυρία ενδογενών και εξωγενών παραγόντων. Η δημοσιονομική και νομισματική πολιτική που ακολουθήθηκε και η έμφαση που δόθηκε στην αύξηση των δημοσίων δαπανών, διατήρησε τη ζήτηση σε ψηλά επίπεδα. Η δημιουργία του κατάλληλου κλίματος εμπιστοσύνης με την παροχή κινήτρων τόνωσε την επενδυτική και εξαγωγική δραστηριότητα. Η υψηλή ζήτηση για τα κυπριακά προϊόντα από τις αραβικές αγορές, η παροχή βοήθειας από το εξωτερικό ιδίως τα πρώτα χρόνια μετά την εισβολή, η αύξηση του τουριστικού ρεύματος και τα τραγικά γεγονότα του Λιβάνου αποτέλεσαν ενισχυτικούς παράγοντες στην προσπάθεια που καταβλήθηκε για ανασυγκρότηση της οικονομίας.

Παράλληλα, την **περίοδο μέχρι το 1986** σημειώθηκαν και αρνητικές εξελίξεις σε ορισμένα οικονομικά μεγέθη. Παρατηρήθηκε μικρή αύξηση στην ανεργία και η οικονομία παρουσίασε διαρθρωτικές αδυναμίες. Η ανάγκη για επεκτατική δημοσιονομική πολιτική και για χρηματοδότηση των προγραμμάτων για τους πρόσφυγες και τη δημιουργία έργων υποδομής οδήγησε σε δημοσιονομικά ελλείμματα που σε συνδυασμό με τις ψηλές ανάγκες για επενδύσεις οδήγησαν σε εξωτερικό δανεισμό και αύξηση του εξωτερικού χρέους της χώρας.

Στα **επόμενα χρόνια μέχρι το 1993** ακολουθήθηκε μια νέα ευέλικτη προσέγγιση στον προγραμματισμό με σκοπό να συνάδει με τις ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις και τις τρέχουσες διεθνείς ανακατατάξεις. Οι βασικοί στόχοι επιτεύχθηκαν παρά τις αντίξοες συνθήκες που αντιμετωπίστηκαν το πρώτο εξάμηνο του 1991 (Πόλεμος Κόλπου) και την οριακή μόνο αύξηση της οικονομικής δραστηριότητας το 1993.

Η κυβέρνηση με το **Σχέδιο Ανάπτυξης 1994-98** είχε ως επιδίωξη τον υψηλότερο δυνατό ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης, τη διατήρηση συνθηκών πλήρους απασχόλησης και την εσωτερική και εξωτερική σταθερότητα. Βασικές προϋποθέσεις ήταν η βελτίωση της παραγωγικότητας των επιχειρηματικών μονάδων, η τεχνολογική αναβάθμιση και η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της κυπριακής οικονομίας. Ο μέσος ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης ανήλθε σε 4,3% σε πραγματικούς όρους.

Το νέο **Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης 1999-2003** καλύπτει μια περίοδο καθοριστικής σημασίας για την Κύπρο, εν όψει της παγκοσμιοποίησης, της εντεινόμενης ελευθεροποίησης του εμπορίου, της τεχνολογικής επανάστασης και της ενταξιακής της πορείας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στοιχεύεται η επίτευξη μέσου ετήσιου ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης της τάξης του 4% σε πραγματικούς όρους, ο περιορισμός του ποσοστού της ανεργίας κάτω από το 3%, η συγκράτηση του ρυθμού πληθωρισμού στο 2,5-3% και ο περιορισμός του δημοσιονομικού ελλείμματος σε επίπεδα γύρω στο 3% του ΑΕΠ.

3.2. Σημερινή εικόνα

Η Κυπριακή οικονομία επεκτάθηκε τα τελευταία χρόνια με ικανοποιητικούς ρυθμούς σε συνθήκες πλήρους απασχόλησης. Ο ρυθμός ανάπτυξης του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος κυμάνθηκε **κατά το 2000** γύρω στο 4,9%. Η δημοσιονομική κατάσταση βελτιώθηκε με το δημοσιονομικό έλλειμμα να περιορίζεται κάτω από το 3% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος.

Η ανοδική τάση στην οικονομική δραστηριότητα επηρέασε θετικά τις συνθήκες απασχόλησης και είχε ως αποτέλεσμα την πτώση της ανεργίας ως ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού στο 3,5% το 2000 από το 3,6% το 1999. Αξίζει να σημειωθεί πως η εγχώρια προσφορά εργατικού δυναμικού συμπληρώνεται από ένα μεγάλο αριθμό ξένων εργατών.

Ο πληθωρισμός κατά το 2000 αυξήθηκε στο 4,1% σε σύγκριση με 1,7% το 1999. Μια σειρά από παράγοντες συνέβαλαν στην επιτάχυνση του πληθωρισμού, όπως η ραγδαία αύξηση στις τιμές του πετρελαίου στις διεθνείς αγορές, η άνοδος στις τιμές των προϊόντων λόγω της παρατεταμένης ανομβρίας, καθώς και οι αλλαγές στις συναλλαγματικές ισοτιμίες. Η επιτάχυνση του πληθωρισμού αντιστράφηκε κατά το 2001 όπου κυμάνθηκε γύρω στο 2%.

Η **αρχή του 2001** σημαδεύτηκε με σημαντικές εξελίξεις στον τομέα της νομισματικής πολιτικής, αφού τέθηκε σε εφαρμογή ο περί Ελευθεροποίησης του Επιτοκίου Νόμος, καταργώντας την προηγούμενη νομοθεσία που προνοούσε ανώτατο ύψος επιτοκίων το 9% ετησίως.

Αναμένεται επίσης να αρθούν σταδιακά **μέχρι την 1^η Ιανουαρίου 2003** και οι συναλλαγματικοί περιορισμοί που αφορούν κυρίως εκροές κεφαλαίων, όπως επενδύσεις χαρτοφυλακίου και επενδύσεις σε ακίνητα στο εξωτερικό, βραχυπρόθεσμα δάνεια και διατήρηση καταθέσεων στο εξωτερικό.

3.3. Κυριότεροι δείκτες της οικονομίας

Στο υποκεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται στοιχεία για κάποιους από τους κυριότερους δείκτες της οικονομίας **από το 1980 μέχρι το 2000**. Συγκεκριμένα, γίνεται αναφορά στο ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας, στην παραγωγικότητα, στο ρυθμό πληθωρισμού, στις πάγιες επενδύσεις και στο εξωτερικό εμπόριο.

3.3.1. Ρυθμός οικονομικής ανάπτυξης

Ο ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας αποτελεί τον ετήσιο ρυθμό μεταβολής του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος. Η μέση ετήσια αύξηση του ΑΕΠ σε σταθερές τιμές του 1980 ήταν **5,2% για το σύνολο της εικοσαετίας**. Ο ετήσιος ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ από το 1980 μέχρι το 1990 ήταν 6,3%, ενώ την επόμενη δεκαετία η αύξηση ήταν μικρότερη και ανήλθε σε 4,0%.

Ο ρυθμός ανάπτυξης του ΑΕΠ, δηλαδή η μεταβολή του από την προηγούμενη χρονιά σε σταθερές τιμές του 1980, ήταν 4,5% το 1999 και 4,9% το 2000. Αυτό συγκρίνεται ευνοϊκά με την Ευρωπαϊκή Ένωση που είχε ρυθμό ανάπτυξης 2,6% το 1999 και 3,3% το 2000.

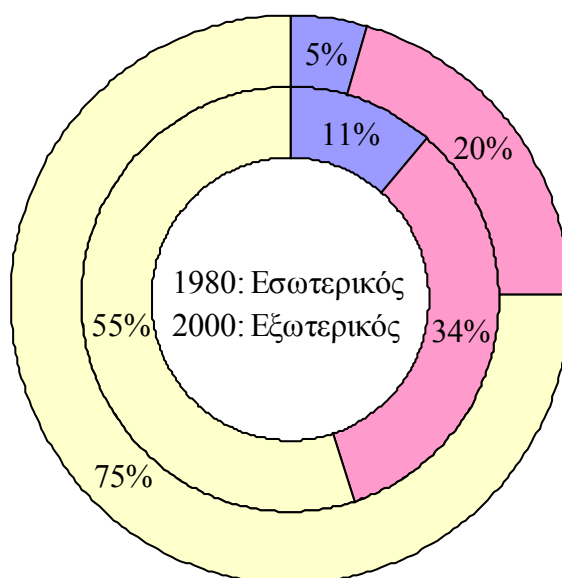
Στον Πίνακα 1.1 του Παραρτήματος 1 φαίνεται αναλυτικά το ΑΕΠ σε σταθερές και τρέχουσες τιμές, καθώς και η μεταβολή του από τον προηγούμενο χρόνο που υποδηλώνει το ρυθμό ανάπτυξης.

Από τον πίνακα φαίνεται ότι το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν κατά το 2000 έφθασε τα £5.457,7 εκ. σε τρέχουσες τιμές, ενώ το 1990 ήταν £2.555,7 εκ. και το 1980 ήταν μόνο £760,4 εκ.

Εξετάζοντας το ΑΕΠ σε σταθερές τιμές του 1980, παρατηρείται ότι από τα £760,4 εκ. το 1980 αυξήθηκε στα £1.396,2 το 1990 και έπειτα στα £2.090,3 το 2000.

Η κατανομή του ΑΕΠ κατά ευρύ τομέα για το 1980 και το 2000 φαίνεται παραστατικά στο Σχεδιάγραμμα 1 και στον Πίνακα 1.2 του Παραρτήματος 2.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΕΠ ΚΑΤΑ ΕΥΡΥ ΤΟΜΕΑ ΤΟ 1980
ΚΑΙ ΤΟ 2000

■ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ
 ■ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ
 ■ ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ

Από το Σχεδιάγραμμα διαπιστώνεται η τάση για μείωση της συνεισφοράς τόσο του πρωτογενούς όσο και του δευτερογενούς τομέα στο ΑΕΠ και για ανάλογη αύξηση του μεριδίου της συνεισφοράς του τριτογενούς τομέα.

Ο τριτογενής τομέας των υπηρεσιών κατέχει τη δεσπόζουσα θέση, αντικατοπτρίζοντας τη σταδιακή μετεξέλιξη της κυπριακής οικονομίας από εξαγωγέα μεταλλευμάτων και γεωργικών προϊόντων την περίοδο 1961-73, και εξαγωγέα μεταποιημένων προϊόντων προς το τέλος της δεκαετίας του 1970, σε διεθνές τουριστικό και επιχειρηματικό κέντρο και κέντρο παροχής υπηρεσιών κατά τη διάρκεια των δεκαετιών του 1980 και του 1990. Συγκεκριμένα, ο

τομέας των υπηρεσιών παρουσιάζει μια συνεχή ανοδική τάση από 55% το 1980 σε 75% το 2000.

Η αυξανόμενη ποσοστιαία συνεισφορά του τριτογενούς τομέα των υπηρεσιών αντικατοπτρίζει τα συγκριτικά πλεονεκτήματα που διαθέτει η Κύπρος στους τομείς των υπηρεσιών, που απορρέουν κυρίως από τη στρατηγική γεωγραφική θέση της μεταξύ τριών ηπείρων, το ευνοϊκό επιχειρηματικό κλίμα, το ψηλό μορφωτικό επίπεδο του εργατικού δυναμικού, σε συνδυασμό με το ανταγωνιστικό, σε σύγκριση με διεθνή δεδομένα, επίπεδο απολαβών του, την ικανοποιητική υποδομή σε αεροδρόμια, τηλεπικοινωνίες κλπ, καθώς και τις φιλικές σχέσεις που έχει αναπτύξει με τις γειτονικές χώρες.

Η συνεισφορά του τομέα της γεωργίας στο ΑΕΠ παρουσιάζει διαχρονικά πτωτική τάση. Ανασταλτικοί παράγοντες υπήρξαν το χρόνιο πρόβλημα της έλλειψης νερού για άρδευση, ο πολυτεμαχισμός του γεωργικού κλήρου σε σχετικά μικρές μονάδες και η αξιοποίηση καλλιεργήσιμης γης για τουριστικές δραστηριότητες. Παράλληλα, η γεωργική παραγωγή κατά τη δεκαετία του 1990 αντιμετώπισε έντονο ανταγωνισμό, λόγω της πορείας σταδιακής ελευθεροποίησης του διεθνούς εμπορίου.

Πτωτική τάση της συνεισφοράς του στο ΑΕΠ παρουσιάζει και ο τομέας της μεταποίησης, ο οποίος χαρακτηρίζεται από χρόνια διαρθρωτικά προβλήματα λόγω του μικρού μεγέθους της συντριπτικής πλειοψηφίας των επιχειρηματικών μονάδων, που επενεργεί ανασταλτικά στην αξιοποίηση προηγμένης τεχνολογίας και στην υιοθέτηση σύγχρονων μεθόδων διεύθυνσης, παραγωγής και εμπορίας. Η μείωση της συνεισφοράς του μεταποιητικού τομέα αποδίδεται επίσης στη διεύρυνση των κόστων παραγωγής στην Κύπρο έναντι άλλων ανταγωνιστικών χωρών, καθώς και στην ένταση των συνθηκών ανταγωνισμού, τόσο στην εγχώρια αγορά (μείωση της προστασίας) όσο και στη διεθνή (ελευθεροποίηση του παγκόσμιου εμπορίου).

Η συνεισφορά του τομέα των κατασκευών στο ΑΕΠ ακολουθεί επίσης πτωτική τάση, εξέλιξη που αποδίδεται στην ικανοποίηση των στεγαστικών αναγκών της μεγάλης πλειοψηφίας του πληθυσμού. Η

ζήτηση για δεύτερες κατοικίες παρουσίασε επίσης σχετική συγκράτηση τα τελευταία χρόνια.

Η **συνεισφορά του τομέα των ξενοδοχείων και εστιατορίων** στο ΑΕΠ ακολούθησε ανοδική τάση τη δεκαετία του 1980. Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990, όμως, ο τομέας παρουσίασε αυξομειώσεις, επιβεβαιώνοντας τον άμεσο επηρεασμό του από εξωγενείς παράγοντες.

Ανοδική τάση της συνεισφοράς τους στο ΑΕΠ παρουσίασαν οι **τομείς των τραπεζικών, ασφαλιστικών και χρηματιστηριακών υπηρεσιών, καθώς και των επαγγελματικών, κτηματομεσιτικών, εκπαιδευτικών υπηρεσιών και του τομέα της υγείας**. Η τάση αυτή είναι αποτέλεσμα της αξιοποίησης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της Κύπρου σε ότι αφορά την προσφορά αναβαθμισμένης ποιότητας υπηρεσιών και της υψηλής εισοδηματικής ελαστικότητας που χαρακτηρίζει τις υπηρεσίες αυτές. Η **συνεισφορά του τομέα της δημόσιας διοίκησης και άμυνας** παρουσίασε **διαχρονικά μικρή αυξητική τάση** αλλά παρέμεινε σε χαμηλά επίπεδα σε σύγκριση με διεθνή δεδομένα.

Στον Πίνακα 1.3 του Παραρτήματος 1 παρουσιάζονται οι ποσοστιαίες κατανομές της προστιθέμενης αξίας κατά τομέα με βάση το ISIC, από το 1980 μέχρι το 1994 σε τρέχουσες τιμές. Στους Πίνακες 1.4 και 1.5, μετά από την αλλαγή στην κωδικοποίηση των τομέων, φαίνονται οι κατανομές της προστιθέμενης αξίας κατά τομέα με βάση το NACE από το 1995 μέχρι το 2000 σε τρέχουσες και σε σταθερές τιμές του 1995 αντίστοιχα.

3.3.2. Παραγωγικότητα

Στο μέρος αυτό, η αναφορά στην παραγωγικότητα αφορά ουσιαστικά την **παραγωγικότητα εργασίας**, η οποία υπολογίζεται από τη διαίρεση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος με τον αριθμό των απασχολουμένων.

Σύμφωνα με επίσημα στατιστικά στοιχεία, η παραγωγικότητα κατά το 2000 σε σταθερές τιμές του 1980 ανήλθε στις £6.935 ανά

απασχολούμενο, ενώ το 1980 ήταν μόνο £4.045. Ο μέσος ετήσιος **ρυθμός αύξησης της παραγωγικότητας από το 1980 μέχρι το 2000 ήταν +2,7%**.

Ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης της παραγωγικότητας κατά τη δεκαετία 1980 – 1990 ήταν +3,1%, ενώ για τη δεκαετία 1990 – 2000 μειώθηκε στο +2,3%. Η συγκριτικά μικρότερη αύξηση της παραγωγικότητας τη δεύτερη δεκαετία σε σχέση με την πρώτη οφείλεται στο ότι ο ρυθμός αύξησης του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος μειώθηκε κατά 2,2 ποσοστιαίες μονάδες (από 6,3% τη δεκαετία 1980 – 1990 σε 4,1% τη δεκαετία 1990 – 2000), ενώ ο ρυθμός αύξησης της απασχόλησης μειώθηκε κατά 1,2 ποσοστιαίες μονάδες (από 3,0% τη δεκαετία 1980 – 1990 σε 1,8% τη δεκαετία 1990 – 2000).

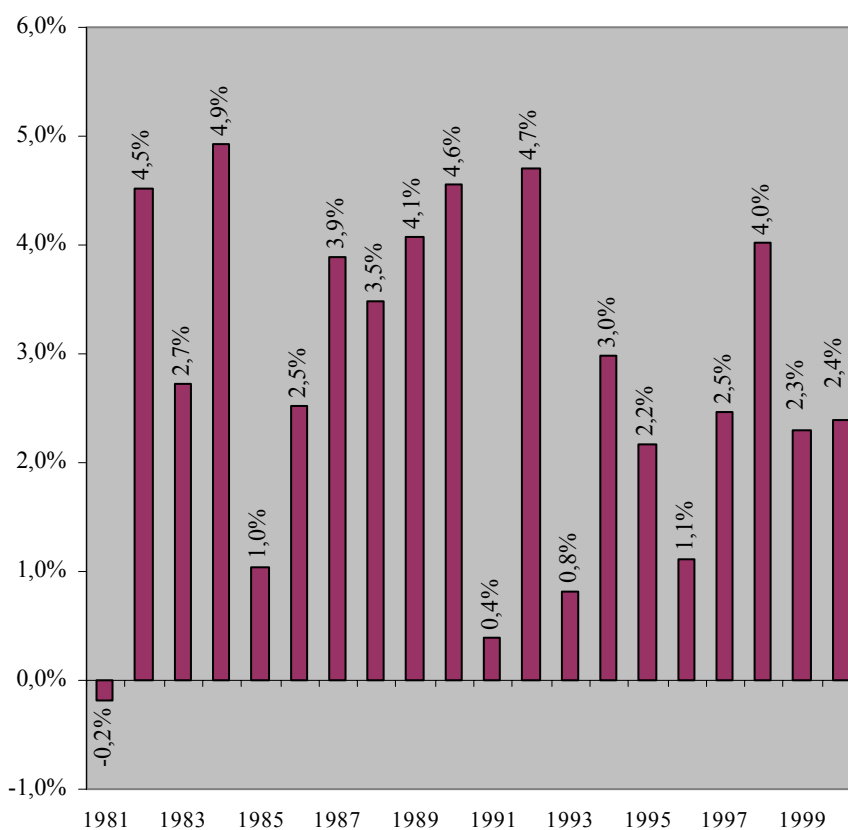
Το 1999 και το 2000 η παραγωγικότητα στην Κύπρο αυξήθηκε κατά 2,3% και 2,4% αντίστοιχα, συγκριτικά με τις προηγούμενες χρονιές. Αυτό συγκρίνεται ευνοϊκά με την Ευρωπαϊκή Ένωση που ήταν 1,1% και 1,6% για τις δύο χρονιές αντίστοιχα. Διαχρονικά παρατηρούνται επίσης χαμηλοί ρυθμοί αύξησης της παραγωγικότητας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Συγκεκριμένα, κατά τη δεκαετία του 1980 ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης της παραγωγικότητας ήταν 1,9%, ενώ τη δεκαετία του 1990 ήταν μόνο 1,3%.

Στο Σχεδιάγραμμα 2 παρουσιάζεται ο **ετήσιος ρυθμός μεταβολής της παραγωγικότητας σε σταθερές τιμές του 1980, από το 1980 μέχρι το 2000**.

Από το Σχεδιάγραμμα φαίνεται ότι τα τελευταία χρόνια ο ρυθμός αύξησης της παραγωγικότητας ήταν μικρότερος σε σύγκριση με τη δεκαετία 1980 – 1990. Εξάιρεση αποτέλεσε το 1998 με αύξηση από τον προηγούμενο χρόνο 4,0%.

Οι μεγαλύτερες αυξήσεις της παραγωγικότητας παρουσιάστηκαν κατά το 1984 με 4,9%, το 1992 με 4,7% και το 1990 με 4,6%. Από το Σχεδιάγραμμα φαίνεται επίσης ότι το 1981 η παραγωγικότητα μειώθηκε κατά -0,2% από την προηγούμενη χρονιά. Μικρή μόνο αύξηση της παραγωγικότητας παρουσίασαν οι χρονιές 1991 με 0,4%, 1993 με 0,8%, 1985 με 1,0% και 1996 με 1,1%.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2
ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑΣ
1980-2000

Στον Πίνακα 1.6 στο Παράρτημα 1 παρουσιάζεται αναλυτικά η παραγωγικότητα και η ετήσια μεταβολή της από το 1980 μέχρι το 2000.

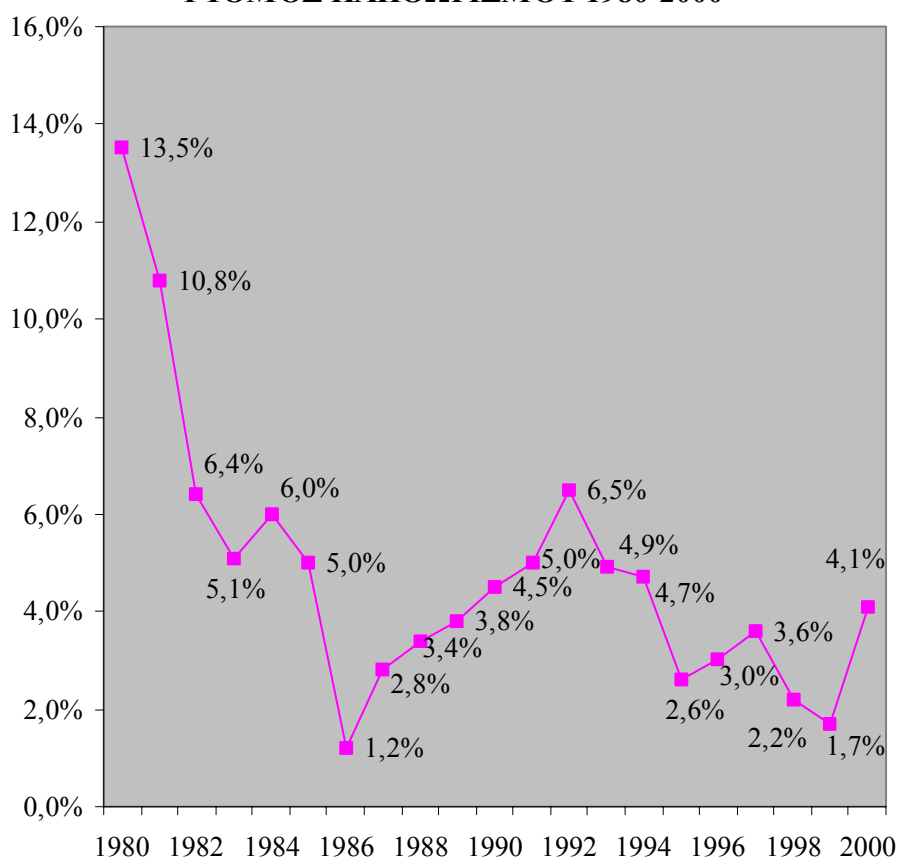
3.3.3. Πληθωρισμός

Στη διάρκεια της περιόδου 1980-2000, η γενική τάση του ρυθμού πληθωρισμού ήταν διαχρονικά φθίνουσα. Η μείωση του ρυθμού

του πληθωρισμού ανατράπηκε μετά τα μέσα της δεκαετίας του 1980 μέχρι και τις αρχές της δεκαετίας του 1990.

Η μεταβολή του πληθωρισμού από το 1980 μέχρι το 2000 φαίνεται στο Σχεδιάγραμμα 3 και στον Πίνακα 1.7 στο Παράρτημα 1.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3
ΡΥΘΜΟΣ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ 1980-2000

Τα τελευταία χρόνια παρουσιάστηκε μια επιβράδυνση του ρυθμού πληθωρισμού και το 1999 συγκρατήθηκε στο 1,7%. Η συγκράτηση αυτή αποδίδεται στη μείωση των τιμών των εισαγόμενων προϊόντων, λόγω διατήρησης των χαμηλών ρυθμών πληθωρισμού στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της υποτίμησης του Ευρώ έναντι της κυπριακής λίρας και της ελευθεροποίησης του εισαγωγικού εμπορίου. Οι τιμές

των εγχώριων παραγόμενων προϊόντων παρουσίασαν επίσης συγκράτηση λόγω κυρίως της αύξησης του όγκου παραγωγής των γεωργικών προϊόντων σε σύγκριση με τα προηγούμενα χρόνια καθώς και της χαμηλής διεθνούς τιμής του πετρελαίου τους πρώτους μήνες του 1999.

Κατά το 2000, ο ρυθμός πληθωρισμού αυξήθηκε δραματικά στο 4,1%, κυρίως λόγω εξωγενών παραγόντων. Τέτοιοι παράγοντες ήταν η αύξηση της τιμής του πετρελαίου, οι υψηλές τιμές των γεωργικών προϊόντων και η ανατίμηση του δολαρίου και της στερλίνας έναντι της κυπριακής λίρας. Η αύξηση κάποιων καταναλωτικών φόρων κατά το δεύτερο εξάμηνο του 1999 καθώς και του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας από 8% σε 10% τον Ιούλιο του 2000, συνέβαλαν επίσης στην απότομη αύξηση του πληθωρισμού κατά το 2000.

3.3.4. Ακαθάριστες εγχώριες πάγιες κεφαλαιουχικές επενδύσεις

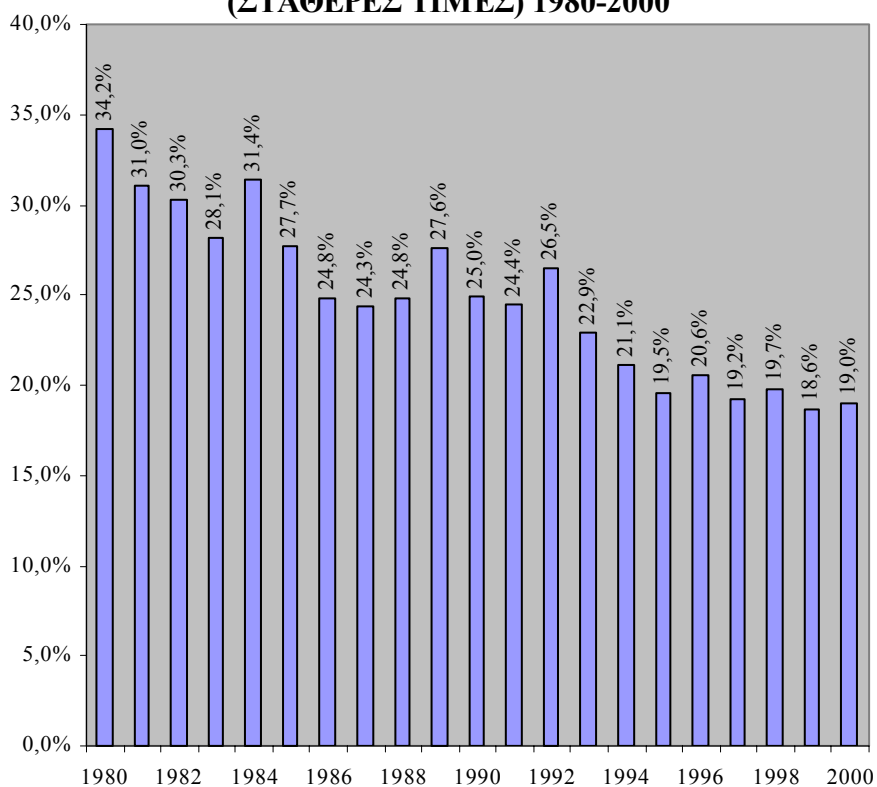
Οι πάγιες επενδύσεις ως ποσοστό του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος **παρουσιάζουν διαχρονικά πτωτική τάση** και έχουν μειωθεί από 34,2% το 1980 στο 25,0% το 1990 και στο 19,0% το 2000. Τα τελευταία έξι χρόνια το ποσοστό των επενδύσεων στο ΑΕΠ έχει περιοριστεί κάτω από το 20%.

Η εξέλιξη αυτή αντικατοπτρίζει, κυρίως τη σταδιακή ικανοποίηση των στεγαστικών αναγκών των προσφύγων και, πιο πρόσφατα, τη μείωση του επενδυτικού ενδιαφέροντος για ανέγερση νέων τουριστικών καταλυμάτων. Επίσης, η οικονομική δραστηριότητα έχει επικεντρωθεί τα τελευταία χρόνια στον τριτογενή τομέα των υπηρεσιών, ο οποίος είναι έντασης εργασίας παρά κεφαλαίου.

Η μείωση στις πάγιες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ και οι αρνητικοί ρυθμοί της ετήσιας μεταβολής των επενδύσεων κατά τη δεκαετία του 1990 είναι ενδείξεις κάποιας πιθανής επιβράδυνσης στο ρυθμό αύξησης της απασχόλησης.

Στο Σχεδιάγραμμα 4 παρουσιάζεται **η διαχρονική εξέλιξη του ποσοστού των πάγιων επενδύσεων στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν από το 1980 μέχρι το 2000.**

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4
ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΠΟΣΟΣΤΟΥ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΩΝ
ΕΓΧΩΡΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΟ ΑΕΠ
(ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ) 1980-2000

Στον Πίνακα 1.8 του Παραρτήματος 1 παρουσιάζεται η διάρθρωση των επενδύσεων από το 1980 μέχρι το 2000 σε τρέχουσες και σε σταθερές τιμές.

Η διάρθρωση των επενδύσεων συνεχίζει να παρουσιάζει αδυναμίες, δεδομένου ότι γύρω στο 70% του συνόλου διοχετεύεται σε κατασκευαστικά έργα. Οι επενδύσεις σε μηχανικό εξοπλισμό σημείωσαν βελτίωση διευρύνοντας τη συνεισφορά τους στο σύνολο των πάγιων επενδύσεων από 19,5% το 1980 στο 35,4% το 2000, εξακολουθούν όμως να υστερούν έναντι του αντίστοιχου ποσοστού στις πλείστες αναπτυγμένες χώρες, που κυμαίνεται μεταξύ του 40%

και του 50%. Τα στοιχεία αυτά αποτελούν ένδειξη του συγκριτικά χαμηλού επιπέδου αξιοποίησης σύγχρονης τεχνολογίας, επιδρώντας ανασταλτικά στο ρυθμό βελτίωσης της παραγωγικότητας, κυρίως στους πρωτογενείς και δευτερογενείς τομείς.

3.3.5. Εξωτερικό εμπόριο

Η Κύπρος λόγω του μικρού μεγέθους της επιτόπιας αγοράς της, καθώς επίσης και της ανοιχτής οικονομίας της, θεωρεί την πρόσβαση σε ξένες αγορές, εξαιρετικά σημαντική. Το εμπόριο, το οποίο αποτελεί ένα από τους σημαντικότερους τομείς της Κυπριακής οικονομίας, προσφέρει σημαντικά στην οικονομική ανάπτυξη του τόπου.

Οι εξαγωγές αγαθών συνεισφέρουν το 23% των συνολικών εσόδων σε ξένο συνάλλαγμα, με το μεγαλύτερο ποσοστό, γύρω στο 13,5%, να προέρχεται από τις **επανεξαγωγές**. Οι εξαγωγές εγχώριων παραγόμενων προϊόντων συνεισφέρουν το υπόλοιπο 9,5% του συνόλου. Οι συνολικές εξαγωγές έφθασαν τα £591 εκ. το 2000.

Τα κυριότερα γεωργικά εξαγωγικά προϊόντα της Κύπρου είναι οι πατάτες και τα εσπεριδοειδή, ενώ τα σημαντικότερα μεταποιημένα εξαγωγικά προϊόντα είναι τα φαρμακευτικά προϊόντα, τα τσιγάρα, το τσιμέντο καθώς και τα είδη ένδυσης, παρά τη συνεχή μείωση τους την τελευταία δεκαετία.

Οι εξαγωγές βιομηχανικών προϊόντων αποτελούν το μεγαλύτερο όγκο των εγχώριων εξαγωγών της Κύπρου με 62,0% του συνόλου και το 2000 έφθασαν τα £148,8 εκ. Τα κυριότερα βιομηχανικά προϊόντα που εξαγονται είναι τα φάρμακα, ο ρουχισμός, τα τσιγάρα, το τσιμέντο, τα έπιπλα και τα προϊόντα χαρτιού.

Οι εξαγωγές ακατέργαστων γεωργικών προϊόντων όπως οι πατάτες και τα εσπεριδοειδή ανήλθαν στα £14,7 εκ. το 2000. **Οι εξαγωγές κατεργασμένων γεωργικών προϊόντων** όπως τα κρασιά, το χαλούμι και οι χυμοί φρούτων και λαχανικών, έφθασαν τα £28,2 εκ. το 2000. Ένα σημαντικό μέρος των εσόδων σε ξένο συνάλλαγμα πηγάζει από

τις επανεξαγωγές, η αξία των οποίων μέσα στο 2000 έφτασε τα £351 εκ.

Οι συνολικές εισαγωγές έφθασαν τα £2.402 εκ. το 2000. Οι εισαγωγές καταναλωτικών αγαθών και πρώτων υλών, αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος των συνολικών εισαγωγών. Ακολουθούν ο μεταφορικός εξοπλισμός, τα καύσιμα και λιπαντικά και τα κεφαλαιουχικά αγαθά.

Οι εισαγωγές πρώτων υλών, που αποτελούνταν κυρίως από πρώτες ύλες για τη βιομηχανία, έφθασαν τα £710 εκ. το 2000. Οι εισαγωγές καταναλωτικών αγαθών ανήλθαν στα £793,1 εκ. και των κεφαλαιουχικών αγαθών στα £254,8 εκ. Οι εισαγωγές μεταφορικού εξοπλισμού και ανταλλακτικών έφθασαν τα £302,4 εκ. και οι εισαγωγές καυσίμων και λιπαντικών έφθασαν τα £310,3 εκ.

Διαχρονικά παρατηρείται μια διεύρυνση του εμπορικού ελλείμματος η οποία προήλθε από τη μεγάλη αύξηση των εισαγωγών αγαθών. Το εμπορικό έλλειμμα το 1980 ήταν μόλις £236 εκ. Το 1992 ξεπέρασε για πρώτη φορά το ένα δισεκατομμύριο λίρες (£1.200 εκ.) και το 2000 έφθασε τα £1.800 εκ.

Οι εισαγωγές σημείωσαν τεράστια αύξηση, από £424 εκ. το 1980, σε £2.402 εκ. το 2000. Η αύξηση αυτή οφείλεται κυρίως στην ισχυρή εγχώρια ζήτηση που οδηγεί σε αυξημένη ζήτηση για όλες τις κατηγορίες αγαθών, καθώς και της ανόδου της τιμής του πετρελαίου στις διεθνείς αγορές, που επέφερε αύξηση του λογαριασμού καυσίμων.

Οι εγχώριες εξαγωγές δε διαφοροποιήθηκαν κατά πολύ τα τελευταία χρόνια. Οι εγχώριες εξαγωγές ήταν £157 εκ. το 1980 και το 2000 αυξήθηκαν σε £240 εκ. Η αύξηση των εξαγωγών προήλθε κατά κύριο λόγο από την αύξηση των επανεξαγωγών, από £31 εκ. το 1980 σε £351 εκ. το 2000. Η τάση μικρής μείωσης των εγχώριων εξαγωγών υποδηλώνει τα προβλήματα ανταγωνιστικότητας της κυπριακής βιομηχανίας και γεωργίας που πιθανόν να αυξηθούν με την επικείμενη ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στον Πίνακα 1.9 του Παραρτήματος 1 παρουσιάζεται το εξωτερικό εμπόριο και το εμπορικό έλλειμμα από το 1980 μέχρι το 2000.

4. Η ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Στο κεφάλαιο που ακολουθεί αναλύονται πληροφορίες σε σχέση με την αγορά εργασίας της Κύπρου. Συγκεκριμένα, παρουσιάζονται στοιχεία που αφορούν τον πληθυσμό, την απασχόληση, την ανεργία και το ξένο εργατικό δυναμικό. Παρουσιάζονται επίσης στοιχεία που αφορούν την αγορά εργασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και γίνεται σύγκριση με την κυπριακή αγορά εργασίας.

4.1. Συνολικός πληθυσμός

Ο πληθυσμός της Κύπρου κυμάνθηκε γύρω στις 500.000 στις αρχές της δεκαετίας του 1980 και αυξήθηκε στις 600.000 στις αρχές της δεκαετίας του 1990, ενώ **το 2000 ήταν γύρω στις 670.000**.

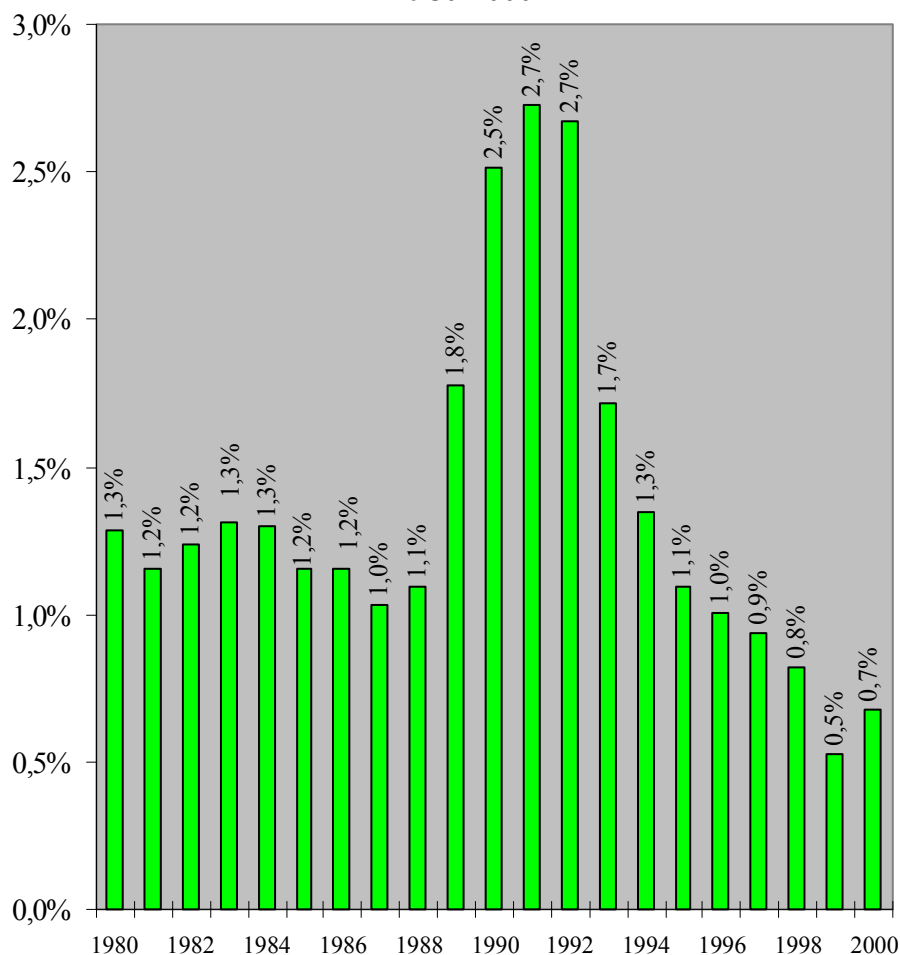
Συγκεκριμένα, στο τέλος του 1980 ο πληθυσμός της Κύπρου στις περιοχές που ελέγχει το κράτος ήταν 512.300. Στο τέλος του 1990 ανήλθε σε 587.100, ενώ στο τέλος του 2000 ο πληθυσμός της Κύπρου στις περιοχές που ελέγχει το κράτος ανήλθε σε 671.300.

Ο μέσος όρος της ετήσιας ποσοστιαίας μεταβολής του πληθυσμού ήταν 1,36% μεταξύ του 1980 και του 2000, ενώ από το 1980 μέχρι το 1990 ήταν ελαφρά ψηλότερη, δηλαδή 1,37% σε σύγκριση με τη δεύτερη δεκαετία του 1990 μέχρι 2000 (+1,35%).

Η ετήσια ποσοστιαία μεταβολή του πληθυσμού στις περιοχές που ελέγχει το κράτος μεταξύ 1980 και 2000 παρουσιάζεται παραστατικά στο Σχεδιάγραμμα 5.

Από το Σχεδιάγραμμα 5 φαίνεται ότι η ψηλότερη ετήσια ποσοστιαία αύξηση του πληθυσμού αφορούσε τις χρονιές 1989 με 1992, όπου ξεπερνούσε το 1,7%. Αντίθετα, τις τελευταίες χρονιές έχουμε τις μικρότερες ετήσιες αυξήσεις του πληθυσμού, με ποσοστό λιγότερο από το 1%. Από το 1996 ο πληθυσμός αυξάνεται με συνεχώς χαμηλότερους ρυθμούς, με εξαίρεση το 2000 που αυξήθηκε κατά 0,7%, ποσοστό ψηλότερο από αυτό της προηγούμενης χρονιάς που ήταν 0,5%.

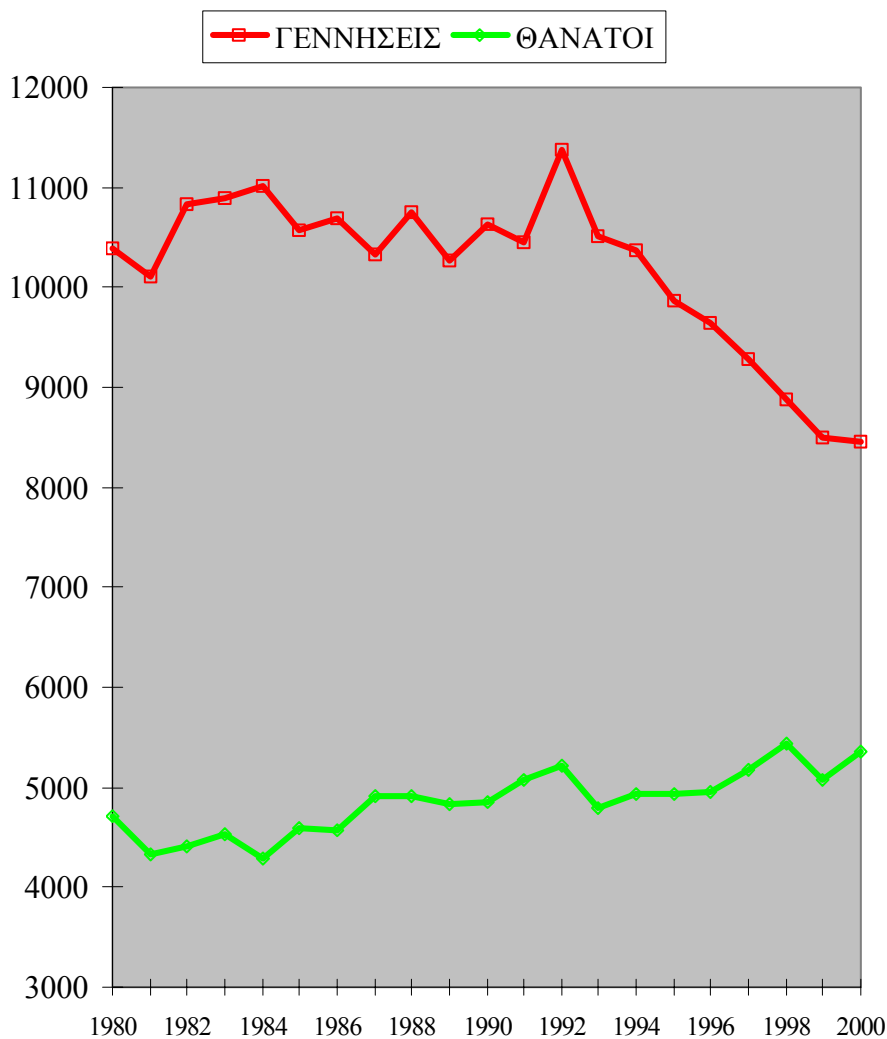
ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ
1980-2000

Η φυσική αύξηση του πληθυσμού, δηλαδή η διαφορά των θανάτων από τις γεννήσεις, ήταν γύρω στα 3.000 άτομα το 2000, σημειώνοντας μείωση από τα προηγούμενα χρόνια. Τη δεκαετία του 1980 και στις αρχές της δεκαετίας του 1990 η φυσική αύξηση του πληθυσμού ήταν γύρω στις 6.000 άτομα. Η μεγάλη αυτή μείωση οφείλεται κυρίως στη μείωση των γεννήσεων από 11 περίπου χιλιάδες το 1992 σε πιο κάτω από 8.500 το 2000.

Στο Σχεδιάγραμμα 6 φαίνεται παραστατικά η **τάση μείωσης των γεννήσεων** και η **ταυτόχρονη αύξηση των θανάτων**. Συγκεκριμένα, φαίνεται η κατακόρυφη μείωση των γεννήσεων από το 1992 μέχρι το 2000, ενώ παρατηρείται μια μικρή αύξηση των θανάτων τα τελευταία χρόνια. Περισσότερες λεπτομέρειες σε σχέση με τη φυσική αύξηση του πληθυσμού φαίνονται στον Πίνακα 2.1 του Παραρτήματος 2.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6
ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΘΑΝΑΤΟΙ 1980-2000

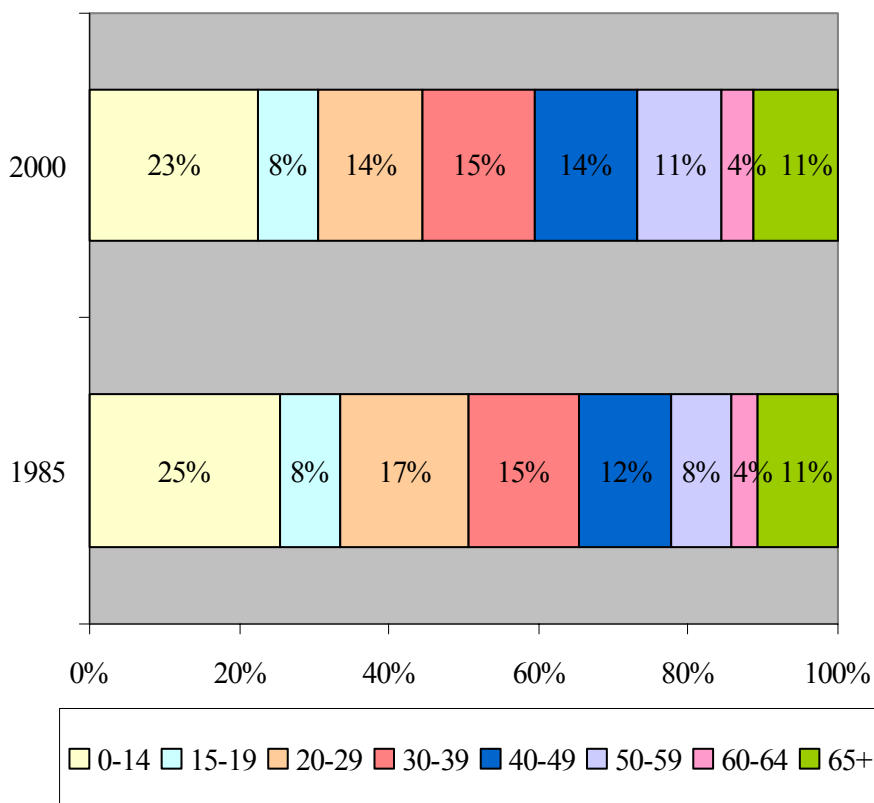

Όσον αφορά την **κατανομή του πληθυσμού κατά φύλο**, οι γυναίκες το 2000 ήταν λίγο περισσότερες από τους άνδρες, με ποσοστά 50,1% και 49,9% αντίστοιχα. Τα ποσοστά αυτά δεν έχουν διαφοροποιηθεί σημαντικά στη διάρκεια της περιόδου 1980-2000.

Στοιχεία για τον πληθυσμό κατά έτος και την ποσοστιαία κατανομή του κατά φύλο φαίνονται στον Πίνακα 2.2 στο Παράρτημα 2.

Στο Σχεδιάγραμμα 7 φαίνεται παραστατικά η **κατανομή του πληθυσμού κατά ηλικία** για τις χρονιές 1985 και 2000.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 7
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ
ΚΑΤΑ ΗΛΙΚΙΑ ΓΙΑ ΤΟ 1985 ΚΑΙ 2000

Από το Σχεδιάγραμμα 7 προκύπτει ότι το ποσοστό των ηλικιών 0-14 χρονών μειώθηκε κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες το 2000 σε σύγκριση με το 1985. Μείωση παρουσιάστηκε και στο ποσοστό των ηλικιών 20-29 χρονών κατά 3 ποσοστιαίες μονάδες. Αντίθετα, παρουσιάζονται αυξήσεις στα ποσοστά των μεγαλύτερων ηλικιών. Συγκεκριμένα, οι ηλικίες 40-49 και 50-59 παρουσιάζουν αύξηση κατά 2 και 3 ποσοστιαίες μονάδες αντίστοιχα. Για τις υπόλοιπες ομάδες ηλικιών τα ποσοστά δε σημείωσαν μεταβολή ανάμεσα στο 1985 και το 2000.

Η σταδιακή αύξηση του ποσοστού των μεγαλύτερων ηλικιών και η μείωση του ποσοστού των παιδιών είναι ενδεικτικά της **τάσης γήρανσης του πληθυσμού**. Το γεγονός ότι αυξήθηκε το ποσοστό των προσώπων ηλικίας 45-64 χρονών δείχνει επίσης κάποια γήρανση του πληθυσμού και στις εργάσιμες ηλικίες.

Στον Πίνακα 2.3 του Παραρτήματος 2 παρουσιάζεται η κατανομή του πληθυσμού κατά ηλικία για τις χρονιές 1985 μέχρι 2000.

Στον Πίνακα 2.4 του Παραρτήματος 2 φαίνονται διαχρονικά οι βασικοί πληθυσμιακοί δείκτες, δηλαδή το ποσοστό γονιμότητας και εξάρτησης.

Το ποσοστό εξάρτησης είναι ο συνολικός αριθμός των ατόμων κάτω των 15 και άνω των 65 χρονών σε σχέση με τα άτομα ηλικίας 15-64 (ανά 100 άτομα ηλικίας 15-64).

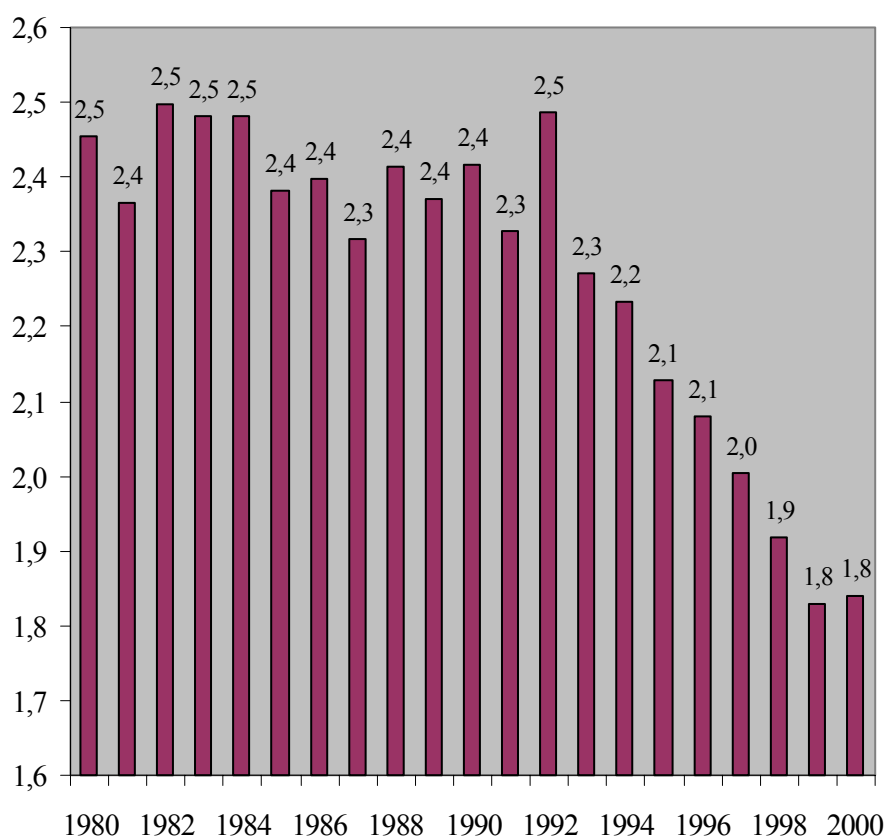
Η μείωση του ποσοστού εξάρτησης από 59 το 1988 που ήταν το πιο ψηλό σε 52 το 2000 οφείλεται στην κατακόρυφη μείωση των γεννήσεων τα τελευταία χρόνια.

Το συνολικό ποσοστό γονιμότητας δείχνει τον αριθμό των παιδιών που θα είχε μια γυναίκα αν ακολουθούσε τα ειδικά ποσοστά γονιμότητας ενός χρόνου και επιζούσε μέχρι το τέλος της αναπαραγωγικής ηλικίας δηλαδή τα 50 χρόνια.

Το ποσοστό γονιμότητας φανερώνει δηλαδή την αναπαραγωγική συμπεριφορά ανεπηρέαστα από αλλαγές στη σύνθεση του πληθυσμού κατά ηλικία. Για το 2000 το συνολικό ποσοστό γονιμότητας υπολογίστηκε σε 1,8 όπως και τον προηγούμενο χρόνο.

Εξετάζοντας τα διαχρονικά στοιχεία του ποσοστού γονιμότητας παρατηρείται μια **σταδιακή μείωση της γεννητικότητας**. Το συνολικό ποσοστό γονιμότητας ελαττώθηκε από 2,5 που ήταν το πιο υψηλό στην περίοδο 1982-1985, στο 2,2 την περίοδο 1993-1996 και μειώθηκε ακόμη στο 1,9 την περίοδο 1997-2000. Είναι πιο χαμηλό από το 2,1 που χρειάζεται για να εξασφαλιστεί η αναπλήρωση του πληθυσμού. Η σταδιακή μείωση του ποσοστού γονιμότητας παρουσιάζεται στο Σχεδιάγραμμα 8.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 8
ΠΟΣΟΣΤΟ ΓΟΝΙΜΟΤΗΤΑΣ 1980-2000

Στον Πίνακα 2.5 του Παραρτήματος 2 περιέχονται στοιχεία σε σχέση με την καθαρή μετανάστευση. Με τον όρο **καθαρή μετανάστευση**

εννοούμε τη διαφορά μεταξύ των προσώπων που έρχονται για εγκατάσταση στη χώρα και των μεταναστών προς το εξωτερικό. Μπορεί να εκφραστεί και ως ποσοστό για κάθε 1.000 κατοίκους στο μέσο του χρόνου.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Έρευνας Ταξιδιωτών ο αριθμός των μεταναστών προς την Κύπρο (Κυπρίων επαναπατριζόμενων και ξένων που έρχονται για εγκατάσταση ή προσωρινή απασχόληση πέραν του 1 χρόνου) ήταν κατά το 2000 12.764. Παρόλο που δεν υπάρχουν ακριβή στοιχεία για τη μετανάστευση από την Κύπρο υπολογίζεται ότι για το 2000 ο αριθμός των μεταναστών από την Κύπρο (ξένες υπηκοότητες μόνο αφού δεν υπάρχουν στοιχεία για τους Κύπριους) ανήλθε σε 11.268, με αποτέλεσμα η καθαρή μετανάστευση να είναι +1.496.

4.2. Οικονομικά ενεργός πληθυσμός και απασχολούμενοι

Στο υποκεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται στοιχεία που αφορούν τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό, την απασχόληση κατά φύλο, τα ποσοστά συμμετοχής στην αγορά εργασίας και τα ποσοστά απασχόλησης.

Οικονομικά ενεργός πληθυσμός

Ο **οικονομικά ενεργός πληθυσμός**, δηλαδή το σύνολο των απασχολουμένων και ανέργων, ανήλθε το 2000 σε 324,6 χιλιάδες, ποσοστό 48,4% στο σύνολο του πληθυσμού. Το 1980 ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός ήταν μόλις 220,1 χιλιάδες και 43,0% στον πληθυσμό.

Διαχρονικά από το 1980 παρατηρείται μια **μικρή αύξηση του ποσοστού του οικονομικά ενεργού πληθυσμού** στο σύνολο του πληθυσμού. Το 1980 ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός αποτελούσε το 43,0% του συνόλου του πληθυσμού, το 1990 αποτελούσε το 47,0% του πληθυσμού και αυξήθηκε στο 48,4% το 2000.

Το **ποσοστό της ετήσιας μεταβολής του οικονομικά ενεργού πληθυσμού κυμαινόταν από το +0,4% μέχρι το +3,3%** από το 1980 μέχρι το 2000. Το ποσοστό αυτό ήταν αρκετά μειωμένο από το 1996

μέχρι το 1998 (κάτω από το +1%), ενώ το 1999 παρουσίασε σημαντική αύξηση (+2,4%) η οποία περιορίστηκε το 2000 (+2,0%). Η μέση ετήσια αύξηση του οικονομικά ενεργού πληθυσμού από το 1980 μέχρι το 1990 ήταν +2,3%, από το 1990 μέχρι το 2000 μειώθηκε στο +1,6% διαμορφώνοντας **το σύνολο της εικοσαετίας 1980 μέχρι 2000 στο +2,0%**.

Στον Πίνακα 2.6 του Παραρτήματος 2 φαίνεται αναλυτικότερα ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός, το ποσοστό του στο σύνολο του πληθυσμού και το ποσοστό της ετήσιας μεταβολής του από το 1980 μέχρι το 2000.

Απασχόληση

Το 2000 απασχολούνταν 301,6 χιλιάδες άτομα, από τα οποία το 61,6% ήταν άνδρες και το 38,4% ήταν γυναίκες. Το σύνολο των απασχολουμένων σημείωσε αύξηση 2,4% από τον προηγούμενο χρόνο.

Διαχρονικά παρατηρείται μια **αύξηση στον αριθμό των απασχολουμένων**. Από το 1980 η απασχόληση αυξήθηκε πάνω από 110 χιλιάδες άτομα, από 188,0 χιλιάδες το 1980 σε 301,6 χιλιάδες το 2000.

Η **ετήσια ποσοστιαία μεταβολή των απασχολουμένων κυμαινόταν από το -0,1% μέχρι το +4,7%** από το 1980 μέχρι το 2000. Η μέση ετήσια αύξηση των απασχολουμένων από το 1980 μέχρι το 1990 ήταν +3,0%, από το 1990 μέχρι το 2000 μειώθηκε στο +1,8% και **για το σύνολο της εικοσαετίας 1980 μέχρι 2000 ήταν +2,4%**.

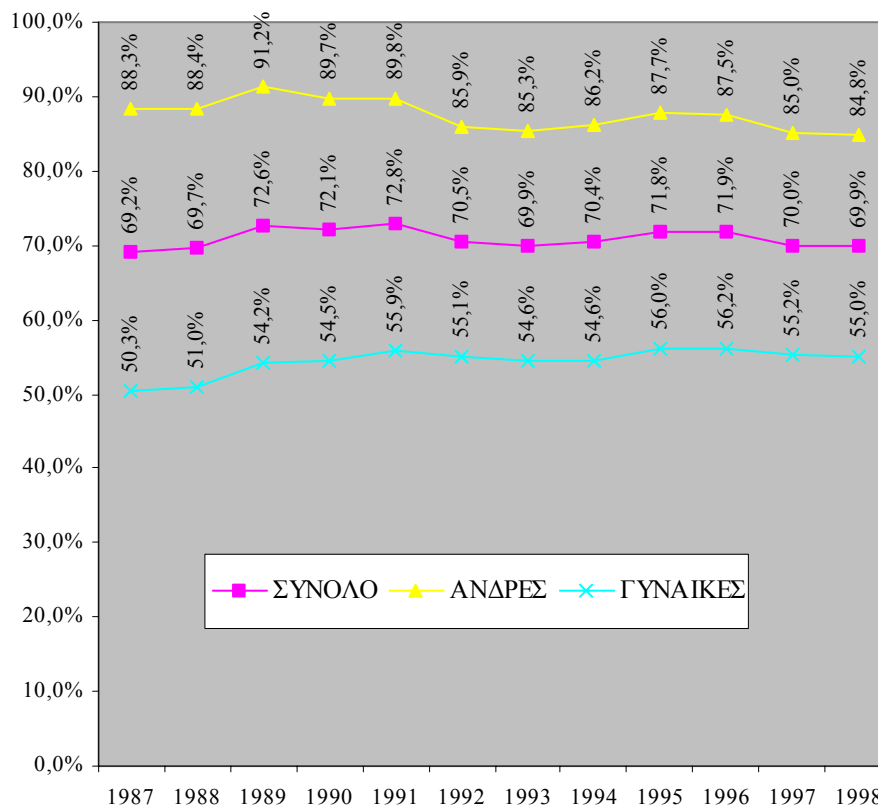
Διαχρονικά παρατηρείται μια **μικρή αύξηση του ποσοστού των γυναικών στην απασχόληση** κατά μια περίπου ποσοστιαία μονάδα. Από 37,5% το 1983 ανέβηκε στο 38,4% το 2000. Το 1998 παρουσιάστηκε το ψηλότερο ποσοστό των απασχολουμένων γυναικών με 39,5%. Περισσότερες λεπτομέρειες για τη συμμετοχή στην απασχόληση κατά φύλο καθώς και την ετήσια μεταβολή της απασχόλησης παρουσιάζονται στον Πίνακα 2.7 του Παραρτήματος 2.

Ποσοστό συμμετοχής

Το ποσοστό συμμετοχής ορίζεται ως το αποτέλεσμα της διαίρεσης του πληθυσμού που συμμετέχει στην αγορά εργασίας με το σύνολο του πληθυσμού ηλικίας 15-64 χρονών.

Στο Σχεδιάγραμμα 9 παρουσιάζονται τα ποσοστά συμμετοχής στην αγορά εργασίας συνολικά και κατά φύλο από το 1987 μέχρι το 1998.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 9
ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ (15-64 ΧΡΟΝΩΝ)
ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ 1987-1998

Διαχρονικά παρατηρείται μια αύξηση του ποσοστού των **γυναικών** που συμμετείχαν στην αγορά εργασίας, από 50,3% το 1987 σε 55,0% το 1998. Αντίθετα, παρατηρείται μια μείωση του ποσοστού συμμετοχής των **ανδρών** από 88,3% το 1987 σε 84,8% το 1998.

Με βάση την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού για το 2000, το 69,0% του πληθυσμού ηλικίας 15-64 χρονών βρίσκονταν στην αγορά εργασίας, δηλαδή είτε εργάζονταν είτε ήταν άνεργοι. Το ποσοστό συμμετοχής ήταν μεγαλύτερο στους άντρες, 81,6%, ενώ στις γυναίκες ήταν μόνο 56,7%.

Αναλυτικότερες πληροφορίες σε σχέση με τα ποσοστά συμμετοχής από το 1987 μέχρι το 2000 παρουσιάζονται στον Πίνακα 2.8 του Παραρτήματος 2. Για την εξαγωγή του ποσοστού συμμετοχής για το 1999 και το 2000 χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού και έτσι το ποσοστό συμμετοχής για τα δύο αυτά χρόνια δεν είναι άμεσα συγκρίσιμο με το ποσοστό των προηγούμενων χρόνων.

Ποσοστό απασχόλησης

Το ποσοστό απασχόλησης ορίζεται ως το αποτέλεσμα της διαίρεσης των εργαζομένων με το σύνολο του πληθυσμού ηλικίας 15-64.

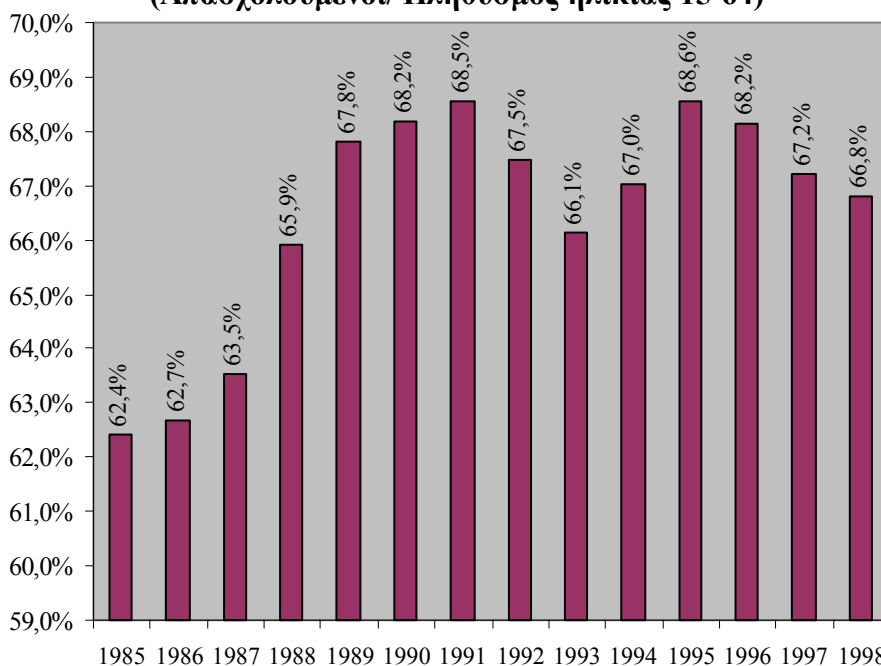
Με βάση την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού για το 1999 και το 2000, το ποσοστό απασχόλησης ήταν 64,2% και 65,5% αντίστοιχα. Σύμφωνα με την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού το ποσοστό απασχόλησης των **ανδρών** ήταν ψηλότερο από αυτό των γυναικών με 78,7% το 1999 και 78,9% το 2000. Το ποσοστό απασχόλησης των **γυναικών** ήταν χαμηλότερο με 50,2% το 1999 και 52,5% το 2000.

Αναλυτικά στοιχεία του ποσοστού απασχόλησης από το 1985 μέχρι το 2000 φαίνονται στον Πίνακα 2.9 του Παραρτήματος 2. Σημειώνεται ότι για τις χρονιές 1999 και 2000 τα ποσοστά βασίζονται σε στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού.

Στο Σχεδιάγραμμα 10 παρουσιάζονται τα ποσοστά απασχόλησης από το 1985 μέχρι το 1998.

Από το Σχεδιάγραμμα παρατηρείται **διαχρονικά μια αύξηση του ποσοστού απασχόλησης, από 62,4% το 1985 σε 66,8% το 1998**. Το ψηλότερο ποσοστό απασχόλησης παρουσιάστηκε το 1995 και έφθασε το 68,6%.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 10
ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ 1985-1998
(Απασχολούμενοι/ Πληθυσμός ηλικίας 15-64)

Επίπεδο μόρφωσης απασχολουμένων

Εξετάζοντας την **κατανομή των απασχολουμένων κατά επίπεδο μόρφωσης**, παρατηρείται μια αύξηση στο ποσοστό απασχολουμένων που κατέχουν μέση εκπαίδευση, από 44,3% το 1993 σε 46,2% το 1998. Παράλληλα παρατηρείται μείωση του ποσοστού απασχολουμένων που κατέχουν στοιχειώδη μόρφωση από 31,6% το 1993 σε 29,9% το 1998 και μια οριακή μείωση του ποσοστού των απασχολουμένων που είναι απόφοιτοι κολεγίου από 10,2% το 1993 σε 9,9% το 1998. Το ποσοστό των απασχολουμένων με πανεπιστημιακή μόρφωση παρέμεινε περίπου σταθερό και ήταν 12,9% το 1998. Αναλυτικότερα στοιχεία σε σχέση με την κατανομή των απασχολουμένων κατά επίπεδο μόρφωσης παρουσιάζονται στον Πίνακα 2.10 του Παραρτήματος 2.

Με βάση την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, το ποσοστό των απασχολουμένων με πανεπιστημιακή μόρφωση ήταν 17,2% για το

1999. Το ποσοστό αυτό αυξήθηκε στο 18,0% για το 2000. Το ποσοστό των απασχολουμένων που κατείχαν μέχρι στοιχειώδη εκπαίδευση ήταν 24,6% για το 1999 και 23,8% για το 2000, ποσοστό αρκετά χαμηλότερο από τις προηγούμενες χρονιές που δεν υπήρχε η Έρευνα Εργατικού Δυναμικού. Τα ποσοστά των απασχολουμένων με μέση εκπαίδευση και μόρφωση κολεγίου ήταν 48,9% και 9,3% αντίστοιχα για το 1999, ενώ για το 2000 τα αντίστοιχα ποσοστά ήταν 47,8% και 10,4%.

4.3. Ανεργία

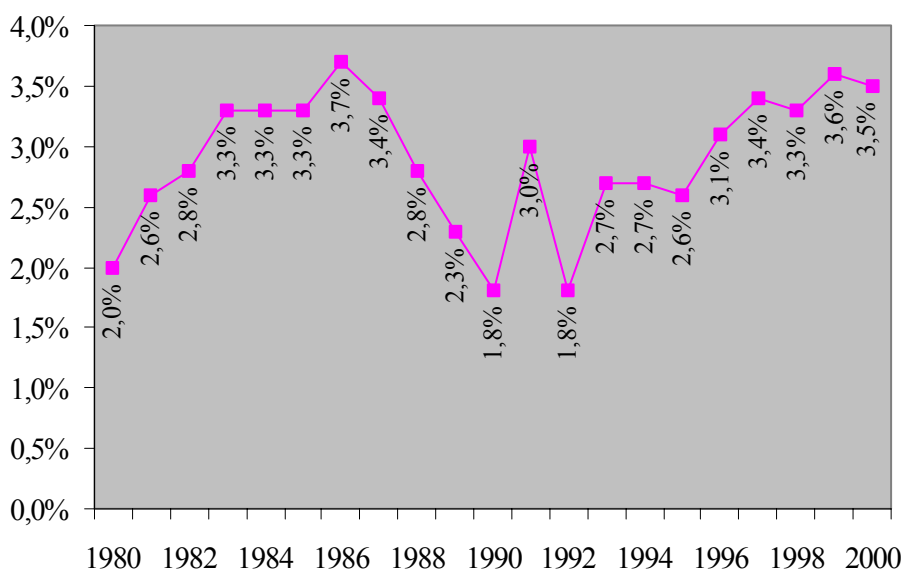
Στο υποκεφάλαιο αυτό αναλύονται στοιχεία για την περίοδο 1980-2000 που αφορούν την **ανεργία με βάση τον αριθμό των εγγεγραμμένων ανέργων**.

Διαχρονικά, η ανεργία από το 1980 μέχρι το 1986 παρουσίασε αυξητική τάση. Από 2,0% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού το 1980, έφθασε στο 3,7% το 1986. Την περίοδο 1983 μέχρι 1987 η ανεργία ήταν ψηλότερη από το 3% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού. Από το 1987 μέχρι και το 1990 η ανεργία παρουσίασε μείωση (το 1990 έφθασε το χαμηλότερο σημείο με 1,8%). Το 1991 αυξήθηκε στο 3,0% λόγω του πολέμου στον Κόλπο. Από το 1993 μέχρι το 2000 το ποσοστό της ανεργίας είχε γενικά αυξητική τάση και το 2000 έφθασε το 3,5% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού. Στο Σχεδιάγραμμα 11 φαίνεται παραστατικά το **ποσοστό ανεργίας στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό από το 1980 μέχρι το 2000**.

Το σύνολο των ανέργων ξεπέρασε τις 10.000 από το 1997, ενώ το 1999 έφθασε στον ψηλότερο αριθμό, στις 11.375. Το σύνολο των ανέργων κατά το 2000 μειώθηκε στα 10.934 άτομα. Από τους ανέργους του 2000 οι 5.266 ήταν άνδρες και οι 5.668 ήταν γυναίκες. Το 51,8% δηλαδή των ανέργων του 2000 ήταν **γυναίκες**, ποσοστό που είναι ψηλότερο από όλη σχεδόν τη δεκαετία του 1980. Το ποσοστό των γυναικών στο σύνολο των ανέργων ήταν πάνω από το 50% από το 1988 μέχρι το 1997, παρόλο που στο σύνολο των απασχολουμένων το ποσοστό των γυναικών ήταν κάτω από το 40%. Το 1993 το ποσοστό των γυναικών στο σύνολο των ανέργων έφθασε το 57,7% και ήταν το ψηλότερο ποσοστό τις χρονιές που

εξετάστηκαν. Αντίθετα, το ψηλότερο ποσοστό των ανδρών στο σύνολο των ανέργων για την περίοδο 1980 μέχρι 2000, ήταν το 1981 με το ποσοστό αυτό να φθάνει το 61,3%.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 11
ΑΝΕΡΓΙΑ ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΟΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ
ΕΝΕΡΓΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟ
1980-2000

Στον Πίνακα 2.11 του Παραρτήματος 2 φαίνονται αναλυτικά στοιχεία για το σύνολο των ανέργων και την κατανομή τους κατά φύλο.

Τα μεγαλύτερα ποσοστά των ανέργων του 2000 εμφανίζονται στους τομείς του Εμπορίου, των Κοινοτικών, κοινωνικών και προσωπικών υπηρεσιών και της Μεταποίησης με ποσοστά 29,0%, 21,1% και 20,5% αντίστοιχα. Από τον τομέα των Κατασκευών προέρχεται επίσης το 12% των ανέργων. Στον Πίνακα 2.12 του Παραρτήματος 2 παρουσιάζεται αναλυτικά η **κατανομή των ανέργων κατά τομέα από το 1980 μέχρι το 2000**.

Το ποσοστό των ανέργων που προέρχονται από τον **τομέα του Χονδρικού και λιανικού εμπορίου** παρουσίασε μια αύξηση 16 περίπου ποσοστιαίων μονάδων, από 12,8% το 1980 σε 29,0% το

2000. Το ποσοστό των ανέργων που προέρχονται από τη **Μεταποίηση** έδειξε επίσης μια αυξητική τάση, από 9,2% το 1980 σε 20,5% το 2000 και αυτό συνδέεται άμεσα με το γεγονός ότι ο τομέας της Μεταποίησης, ιδιαίτερα οι υποτομείς της ένδυσης και υπόδησης, αντιμετώπισε μια ύφεση τα τελευταία χρόνια. Επίσης αύξηση παρουσιάζει και το ποσοστό των ανέργων που προέρχονται από τις **Κοινοτικές, κοινωνικές και προσωπικές υπηρεσίες** από 12,8% το 1980 σε 21,1% το 2000.

Η **κατανομή των ανέργων κατά επαγγελματική κατηγορία από το 1982 μέχρι το 2000** φαίνεται στους Πίνακες 2.13 και 2.14 του Παραρτήματος 2. Τα στοιχεία του Πίνακα 2.13 αφορούν τα επαγγέλματα με βάση το ISCO 1968 για τις χρονιές 1982 με 1991, ενώ από το 1992 μέχρι το 2000 χρησιμοποιήθηκε ο αναθεωρημένος διεθνής κώδικας ταξινόμησης επαγγελμάτων ISCO 1988.

Εξετάζοντας τις κατανομές των ανέργων κατά επαγγελματική κατηγορία για το **2000**, φαίνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των ανέργων αφορά τα Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης, 22,8%, ακολουθούν οι Τεχνίτες με 16,3% και οι Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές με 14,2%.

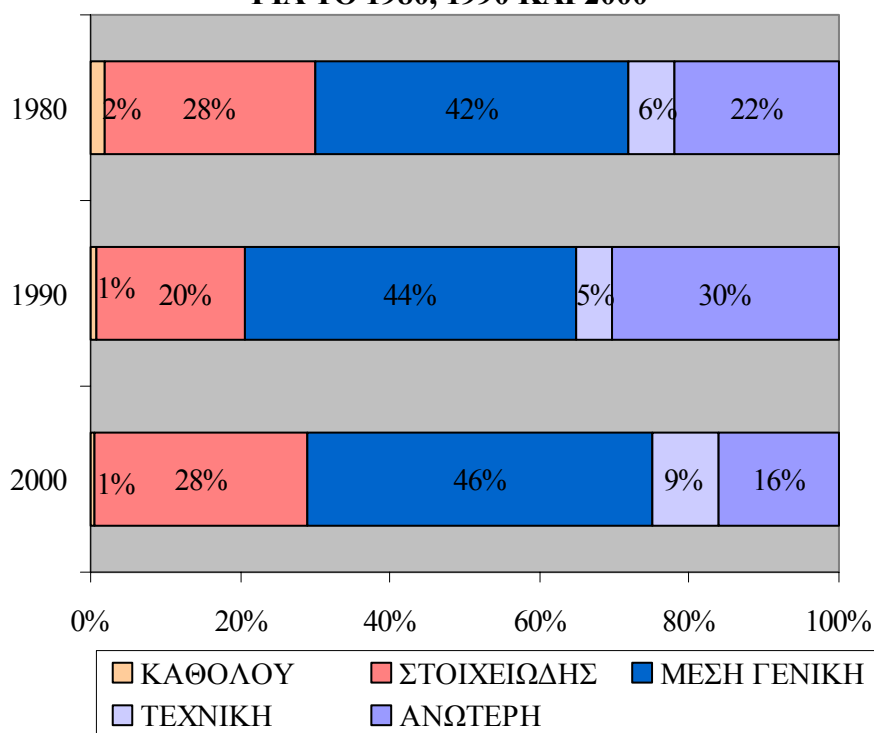
Από την ανάλυση των διαχρονικών στοιχείων ανεργίας κατά επαγγελματική κατηγορία από το **1982 μέχρι το 1991** παρατηρείται μια σημαντική αύξηση του ποσοστού των ανέργων που προέρχονται από την κατηγορία Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές (από 5,9% το 1982 σε 29,5% το 1991). Σημειώνεται ότι το ποσοστό της συγκεκριμένης κατηγορίας αυξήθηκε από 12,7% το 1990 σε 29,5% το 1991. Αντίθετα, υπήρξε μεγάλη μείωση στο ποσοστό των Τεχνιτών και εργατών παραγωγής, από 42,8% το 1982 σε 27,3% το 1991.

Από την ανάλυση των διαχρονικών στοιχείων ανεργίας κατά επαγγελματική κατηγορία από το **1992 μέχρι το 2000** παρατηρείται μια μείωση του ποσοστού των Νεοεισερχόμενων (από 13,4% σε 6,5%), των Γραφείων, δακτυλογράφων και ταμιών (από 16,9% σε 12,1%), των Πτυχιούχων (από 11,2% σε 6,4%) και μια μικρότερη μείωση των Διευθυντών. Αντίθετα, παρατηρείται μια αύξηση του ποσοστού των Τεχνιτών (από 9,6% σε 16,3%), των απασχολουμένων στα Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης (από 17,9% σε 22,8%) και των

Υπαλλήλων υπηρεσιών και πωλητών (από 11,9% σε 14,2%). Το ποσοστό των Χειριστών μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητών σημείωσε αύξηση από 5,0% το 1992 στο 11,8% 1993 και αργότερα περιορίστηκε στο 9,2% των ανέργων για το 2000. Από τα στοιχεία αυτά φαίνεται η **τάση ευκολότερης απορρόφησης των αποφοίτων πανεπιστημίου στην αγορά εργασίας**, ενώ παρουσιάζεται δυσκολία για εξεύρεση εργασίας από άτομα που ασχολούνται με τεχνικά επαγγέλματα.

Στο Σχεδιάγραμμα 12 παρουσιάζεται η **κατανομή των ανέργων κατά μορφωτικό επίπεδο** για τις χρονιές 1980, 1990 και 2000.

**ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 12
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΝΕΡΓΩΝ ΚΑΤΑ
ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΓΙΑ ΤΟ 1980, 1990 ΚΑΙ 2000**

Το 46% των ανέργων του 2000 κατείχαν Μέση Γενική εκπαίδευση, το 28% Στοιχειώδη και το 16% Ανώτερη.

Παρατηρείται μια μείωση των ανέργων με **Ανώτερη εκπαίδευση**, γεγονός που δείχνει ότι οι Πτυχιούχοι τα τελευταία χρόνια απορροφούνται πιο εύκολα στην αγορά εργασίας. Συγκεκριμένα, το 22% των ανέργων είχαν Ανώτερη εκπαίδευση το 1980 και παρόλο που το 1990 το ποσοστό αυτό αυξήθηκε στο 30%, μειώθηκε στη συνέχεια στο 16% το 2000.

Αντίθετα, μικρή αύξηση παρουσίασε το ποσοστό των ανέργων που κατείχαν **Μέση Γενική εκπαίδευση**, από 42% το 1980 σε 46% το 2000. Μικρή αύξηση παρουσίασε και το ποσοστό των ανέργων με **Τεχνική εκπαίδευση** (από 6% το 1980 σε 9% το 2000). Τα ποσοστά των ανέργων που δεν είχαν καθόλου μόρφωση και που είχαν μόνο τη Στοιχειώδη μόρφωση παρέμειναν διαχρονικά στα ίδια επίπεδα.

Στον Πίνακα 2.15 του Παραρτήματος 2 παρουσιάζεται η κατανομή των ανέργων κατά επίπεδο μόρφωσης από το 1980 μέχρι το 2000.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ανέργων, 23%, βρίσκονταν το 2000 στις ηλικίες 40-49 χρονών και ακολουθούσαν με 22% οι ηλικίες 50-59 χρονών. Στις αρχές της δεκαετίας του 1990, τα μεγαλύτερα ποσοστά των ανέργων βρίσκονταν σε μικρότερες ηλικίες. Συγκεκριμένα, το 1993 το μεγαλύτερο ποσοστό των ανέργων, 26%, ήταν 20-29 χρονών και ακολουθούσαν με 24% οι άνεργοι ηλικίας 30-39 χρονών. Τα ποσοστά των ανέργων στις μεγαλύτερες ηλικίες ήταν χαμηλότερα το 1993 από το 2000.

Στοιχεία σε σχέση με την **ηλικιακή κατανομή των ανέργων από το 1993 μέχρι το 2000** φαίνονται στον Πίνακα 2.16 του Παραρτήματος 2.

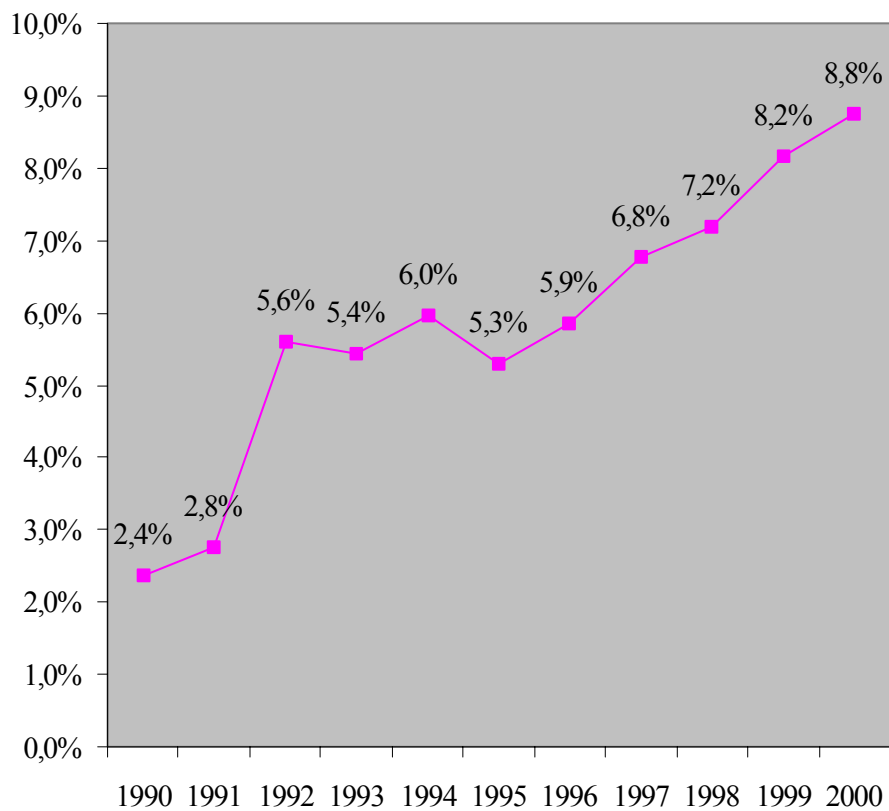
4.4. Ξένο εργατικό δυναμικό

Με βάση επίσημα στοιχεία από τη Στατιστική Υπηρεσία, το 2000 εργάζονταν στην Κύπρο 26.398 ξένοι εργάτες. Ο αριθμός αυτός αντιστοιχεί με το **8,8% του συνόλου της απασχόλησης**, ποσοστό που αυξήθηκε κατακόρυφα τα τελευταία χρόνια. Το 1990 εργάζονταν 6.718 ξένοι εργάτες, ποσοστό στην απασχόληση 2,4%. Φαίνεται

δηλαδή ότι το ποσοστό των ξένων εργατών υπερτριπλασιάστηκε μέσα στα τελευταία δέκα χρόνια.

Στο Σχεδιάγραμμα 13 παρουσιάζεται παραστατικά το ποσοστό των ξένων εργατών στην απασχόληση από το 1990 μέχρι το 2000.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 13
ΠΟΣΟΣΤΟ ΞΕΝΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΣΤΗΝ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ 1990-2000

Αναλυτικότερα στοιχεία σε σχέση με τον αριθμό των ξένων εργατών και το ποσοστό τους στο σύνολο της απασχόλησης φαίνονται και στον Πίνακα 2.17 του Παραρτήματος 2.

Στον Πίνακα 2.18 του Παραρτήματος 2 παρουσιάζεται η **κατανομή των ξένων εργατών κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας από το 1995 μέχρι το 2000.**

Εξετάζοντας την κατανομή των ξένων εργατών κατά τομέα για το 2000, παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των ξένων εργατών, το **29,3% εντοπιζόταν στα ιδιωτικά νοικοκυριά.** Ακολουθεί ο **τομέας των Ξενοδοχείων και εστιατορίων με 16,6%** και ο **τομέας του Εμπορίου με 14,1%.** Στη Μεταποίηση εργάζονταν το 8,4% των ξένων εργατών, στη Γεωργία το 7,8% και στις Κατασκευές το 5,7%.

Από τη διαχρονική κατανομή των ξένων εργατών κατά τομέα φαίνεται ότι το ποσοστό των ξένων εργατών που εργάζονταν στη **Μεταποίηση μειώθηκε από 12,1% το 1995 σε 8,4% το 2000.** Μικρότερη μείωση 2 σχεδόν ποσοστιαίων μονάδων παρουσίασαν και τα ποσοστά των ξένων εργατών που εργάζονταν στις Κατασκευές και στα Ξενοδοχεία και εστιατόρια.

Αντίθετα, αύξηση δείχνουν τα ποσοστά των ξένων εργατών που εργάζονταν στα Ιδιωτικά νοικοκυριά από 24,3% το 1995 σε 29,3% το 2000. Μικρή αύξηση παρουσιάζει επίσης το ποσοστό των ξένων εργατών που εργαζόταν στον τομέα του Εμπορίου.

4.5. Σύγκριση με την Ευρωπαϊκή Ένωση

Η παγκόσμια οικονομία αντιμετωπίζει μεγάλες προκλήσεις με την εισαγωγή νέων τεχνολογιών και τη διαδικασία της παγκοσμιοποίησης. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έθεσε στόχο να καταστεί η πιο ανταγωνιστική οικονομία της γνώσης στον κόσμο διατηρώντας το ρυθμό ανάπτυξης σε ικανοποιητικά επίπεδα.

Ρυθμός Ανάπτυξης

Ο μέσος όρος του ρυθμού ανάπτυξης των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ήταν 2,1% το 1999 και 3,3% το 2000. Η Κύπρος με ρυθμούς ανάπτυξης που φτάνουν το 4,9% για το 2000 συγκρίνεται ευνοϊκά με το ποσοστό αυτό.

Πληθυσμός

Ο πληθυσμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά το 2000 ανήλθε στα 372 εκατομμύρια, σημειώνοντας αύξηση κατά 0,3% από τον προηγούμενο χρόνο. Το **ποσοστό μεταβολής του πληθυσμού** παρέμεινε το ίδιο τα τελευταία τρία χρόνια. Ο πληθυσμός της Κύπρου κατά το 2000 αυξήθηκε κατά 0,7%, ποσοστό ελαφρά ψηλότερο από αυτό του μέσου όρου των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Εξετάζοντας την **κατανομή του πληθυσμού κατά φύλο** παρατηρείται ότι στην Ευρωπαϊκή Ένωση το ποσοστό των γυναικών κατά το 2000 ήταν 51,2% και των ανδρών 48,8%, ενώ στην Κύπρο ήταν 50,1% και 49,9% αντίστοιχα.

Στον Πίνακα 2.19 του Παραρτήματος 2 παρουσιάζονται στοιχεία που αφορούν τον πληθυσμό ανδρών και γυναικών στην Ευρωπαϊκή Ένωση από το 1990 μέχρι το 2000, καθώς και το σύνολο του πληθυσμού και την ετήσια μεταβολή του.

Ποσοστό απασχόλησης

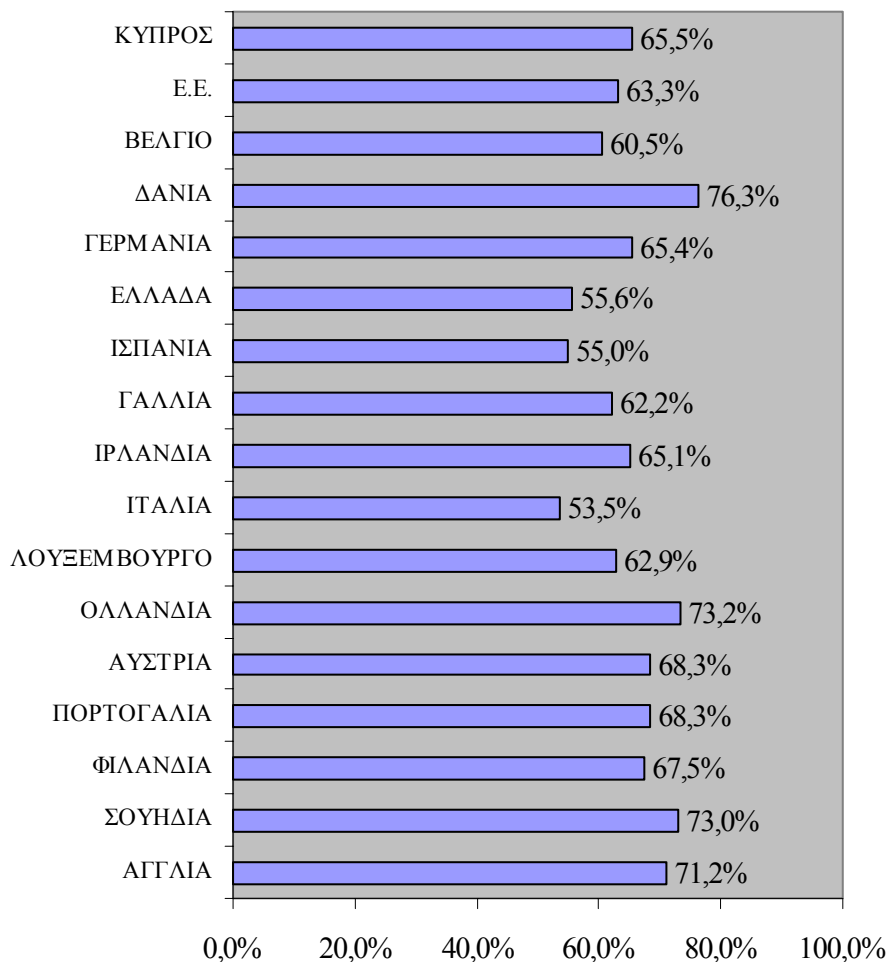
Στο Σχεδιάγραμμα 14 παρουσιάζονται τα ποσοστά απασχόλησης των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Κύπρου για το 2000.

Το ποσοστό απασχόλησης της Κύπρου κατά το 2000, με βάση την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ήταν 65,5%, ποσοστό ψηλότερο από το μέσο όρο των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ήταν 63,3%.

Οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης με το ψηλότερο ποσοστό απασχόλησης κατά το 2000 ήταν η Δανία με ποσοστό 76,3%, η Ολλανδία και η Σουηδία με ποσοστά απασχόλησης 73,2% και 73,0% αντίστοιχα και η Αγγλία με ποσοστό 71,2%.

Τα χαμηλότερα ποσοστά απασχόλησης είχαν η Ιταλία (53,5%), η Ισπανία (55,0%) και η Ελλάδα (55,6%).

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 14
ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΧΩΡΑ ΤΗΣ
Ε.Ε. ΓΙΑ ΤΟ 2000

Η σύγκριση του ποσοστού απασχόλησης της κάθε χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση με την Κύπρο για τις χρονιές 1985, 1990, 1995 και 2000 φαίνεται στον Πίνακα 2.20 του Παραρτήματος 2, ενώ στον Πίνακα 2.21 φαίνεται η σύγκριση του ποσοστού απασχόλησης κατά φύλο για το 2000.

Εξετάζοντας τα **ποσοστά απασχόλησης κατά φύλο**, φαίνεται ότι στην Κύπρο το ποσοστό απασχόλησης των **γυναικών** ήταν χαμηλότερο κατά το 2000 από το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (52,5% στην Κύπρο, 54,0% στην ΕΕ), ενώ το ποσοστό απασχόλησης των **ανδρών** ήταν ψηλότερο (78,9% στην Κύπρο, 72,5% στην ΕΕ).

Ανεργία

Η ανεργία αποτελεί ένα σημαντικό οικονομικό μέγεθος και απασχολεί σοβαρά την Ευρωπαϊκή Ένωση, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια.

Η ανεργία των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρουσιάζει μείωση κατά τα τελευταία τρία χρόνια, παραμένει όμως σε ψηλά επίπεδα, αντικατοπτρίζοντας την ακαμψία και τα διαρθρωτικά προβλήματα που αντιμετωπίζονται στην αγορά εργασίας.

Το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε από 10,7% το 1995 στο 8,2% το 2000, ποσοστό που είναι πολύ ψηλότερο από αυτό της Κύπρου που με βάση την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού για το 2000 ανέρχεται στο 4,9%.

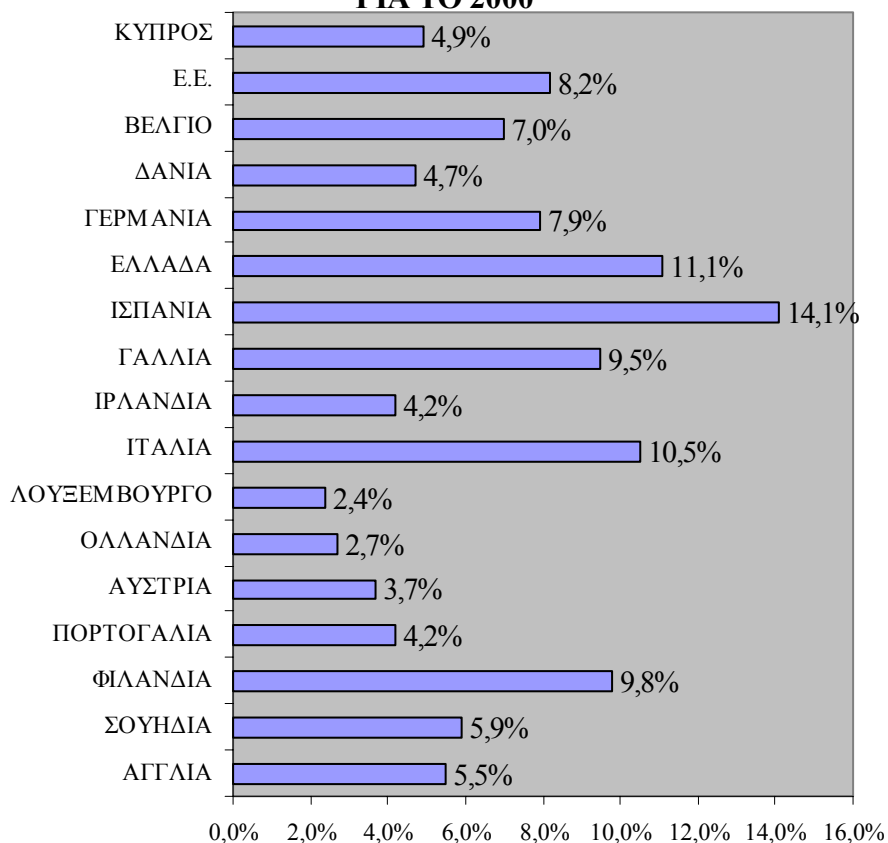
Παρόλο που η **Κύπρος συγκρίνεται ευνοϊκά με το μέσο όρο της ανεργίας των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης**, ωστόσο βρίσκεται σε ψηλότερο ποσοστό από αρκετές χώρες, όπως το Λουξεμβούργο, η Ολλανδία, η Αυστρία, η Πορτογαλία, η Ιρλανδία και η Δανία.

Στο Σχεδιάγραμμα 15 παρουσιάζονται τα ποσοστά ανεργίας των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Κύπρου για το 2000.

Από το Σχεδιάγραμμα φαίνεται ότι τα ψηλότερα ποσοστά ανεργίας κατά το 2000 εμφανίζονται στην Ισπανία, Ελλάδα και Ιταλία με 14,1%, 11,1% και 10,5% αντίστοιχα.

Τα χαμηλότερα ποσοστά ανεργίας εντοπίζονται στο Λουξεμβούργο (2,4%), στην Ολλανδία (2,7%), στην Αυστρία (3,7%), στην Ιρλανδία (4,2%) και στην Πορτογαλία (4,2%).

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 15
ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΚΑΤΑ ΧΩΡΑ ΤΗΣ Ε.Ε.
ΓΙΑ ΤΟ 2000

Η σύγκριση του ποσοστού ανεργίας της κάθε χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση με την Κύπρο για τις χρονιές 1985, 1990, 1995 και 2000 φαίνεται στον Πίνακα 2.22 του Παραρτήματος 2. Σημειώνεται ότι το ποσοστό ανεργίας για την Κύπρο για το 2000 υπολογίζεται με βάση την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού η οποία διεξάγεται πάνω σε ετήσια βάση από το 1999, ενώ για τις άλλες χρονιές χρησιμοποιούνται οι εγγεγραμμένοι άνεργοι στα Επαρχιακά γραφεία εργασίας.

5. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται διαχρονικά στοιχεία σε σχέση με την απασχόληση κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας. Συγκεκριμένα, γίνεται ανάλυση της απασχόλησης κατά ευρύ τομέα οικονομικής δραστηριότητας, δηλαδή κατά πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή. Στη συνέχεια γίνεται ανάλυση της απασχόλησης στους 16 κύριους τομείς οικονομικής δραστηριότητας για μεγαλύτερη λεπτομέρεια. Για ακόμη μεγαλύτερη λεπτομέρεια γίνεται ανάλυση της απασχόλησης σε 27 συνολικά προκαθορισμένους τομείς. Παρουσιάζονται επίσης συγκριτικά στοιχεία απασχόλησης σε σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση.

5.1. Απασχόληση στους κύριους τομείς οικονομικής δραστηριότητας

Η συντριπτική πλειοψηφία του απασχολούμενου πληθυσμού εργάζεται στον τομέα των υπηρεσιών. Το 70% του πληθυσμού εργαζόταν κατά το 2000 στον τριτογενή τομέα, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για το 1980 ήταν 47%. Αυτό δείχνει την ανάπτυξη του τριτογενούς τομέα σε βάρος του δευτερογενούς και του πρωτογενούς.

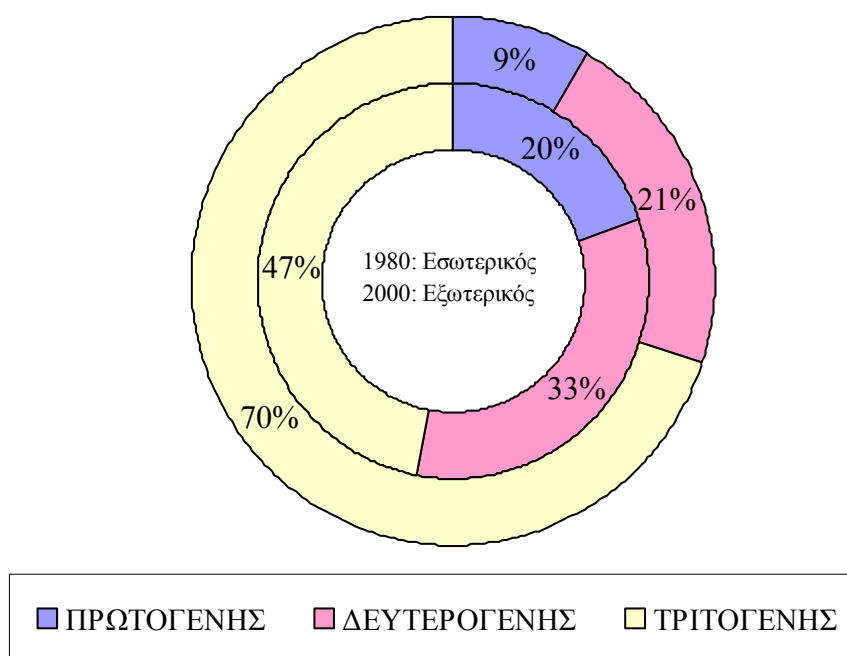
Τα μερίδια απασχόλησης στον πρωτογενή και στο δευτερογενή τομέα μειώθηκαν κατά 11 περίπου ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 1980 με 2000. Συγκεκριμένα, το 1980 ο πρωτογενής τομέας απασχολούσε το 20% των εργαζομένων και ο δευτερογενής το 33%. Είκοσι χρόνια αργότερα, το 2000, τα αντίστοιχα ποσοστά ήταν 9% και 21%.

Η ποσοστιαία κατανομή της απασχόλησης κατά ευρύ τομέα το 1980 και το 2000 φαίνεται παραστατικά στο Σχεδιάγραμμα 16. Αναλυτικότερα στοιχεία για την ποσοστιαία κατανομή της απασχόλησης κατά ευρύ τομέα από το 1980 μέχρι το 2000 παρουσιάζονται στον Πίνακα 3.1 του Παραρτήματος 3.

Από τον πίνακα φαίνεται η σταδιακή αποδυνάμωση του πρωτογενούς τομέα από 20% το 1980 σε 14% το 1990 και η περαιτέρω μείωση στο

9% το 2000. Αντίστοιχη σταδιακή μείωση στην απασχόληση παρουσιάζεται στο δευτερογενή τομέα από 33% το 1980 σε 28% το 1990 και αργότερα σε 21% το 2000. Αντίθετα, στον τριτογενή τομέα απασχολούνταν το 47% των εργαζομένων το 1980 και μέχρι το 1990 το ποσοστό αυτό ανήλθε στο 58%. Η ραγδαία ανάπτυξη συνεχίστηκε και την επόμενη δεκαετία και ο τριτογενής τομέας το 2000 απασχολούσε το 70% των εργαζομένων.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 16
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΕΥΡΥ
ΤΟΜΕΑ ΤΟ 1980 ΚΑΙ ΤΟ 2000

Στον Πίνακα 3.2 του Παραρτήματος 3 παρουσιάζεται η ποσοστιαία κατανομή της απασχόλησης στους 9 τομείς της οικονομικής δραστηριότητας από το 1980 μέχρι το 1994 όπου χρησιμοποιείται η διεθνής κωδικοποίηση ISIC.

Από τον πίνακα φαίνεται ότι το 1980 το μεγαλύτερο ποσοστό απασχόλησης κατείχαν οι ακόλουθοι τομείς:

- Μεταποίηση (21,2%)
- Γεωργία, κунήγι, δάση και αλιεία (19,6%)
- Κοινοτικές, κοινωνικές και προσωπικές υπηρεσίες (18,4%)
- Εμπόριο, εστιατόρια και ξενοδοχεία (17,9%)

Διαχρονικά, από το 1980 μέχρι το 1994 παρατηρείται μια **μείωση** στα ποσοστά της Μεταποίησης, της Γεωργίας και μικρότερη μείωση στον τομέα των Κατασκευών. Αντίθετα, παρατηρείται μια **σταδιακή αύξηση** στα ποσοστά των τομέων του Εμπορίου, εστιατορίων και ξενοδοχείων των Κοινοτικών, κοινωνικών και προσωπικών υπηρεσιών και των Οικονομικών οργανισμών, ασφαλειών, κτηματικών και επαγγελματικών υπηρεσιών. Αυτό συνάδει με τη γενική παρατήρηση ότι **σταδιακά αναπτύσσεται ο τριτογενής τομέας σε βάρος του δευτερογενούς και του πρωτογενούς.**

Συγκεκριμένα, το 1994 τα μεγαλύτερα ποσοστά απασχόλησης κατείχαν οι ακόλουθοι τομείς:

- Εμπόριο, εστιατόρια και ξενοδοχεία (26,0%)
- Κοινοτικές, κοινωνικές και προσωπικές υπηρεσίες (22,5%)
- Μεταποίηση (16,3%)
- Γεωργία, κунήγι, δάση και αλιεία (11,0%)

Στον Πίνακα 3.3 παρουσιάζεται η **κατανομή της απασχόλησης κατά τομέα με την κωδικοποίηση NACE από το 1995 μέχρι το 2000.** Στην περίπτωση αυτή οι οικονομικοί τομείς είναι ταξινομημένοι σε 16 κύριους τομείς για μεγαλύτερη λεπτομέρεια.

Οι διαχρονικές τάσεις συνεχίζουν να δείχνουν την αύξηση του τριτογενούς τομέα σε βάρος του πρωτογενούς και του δευτερογενούς. Το 1995 ο τομέας της Γεωργίας απασχολούσε το 10,1% των εργαζομένων και η Μεταποίηση το 15,6%. Τα ποσοστά αυτά **μειώθηκαν σταδιακά** και το 2000 έφθασαν το 7,9% και 12,2% αντίστοιχα. Μείωση μιας ποσοστιαίας μονάδας παρουσίασε και ο τομέας των Κατασκευών κατά τη διάρκεια της πενταετίας 1995-2000.

Μικρή ποσοστιαία αύξηση, περίπου μιας μονάδας, σημείωσαν κατά την ίδια περίοδο τα Ιδιωτικά νοικοκυριά, οι Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, οι Μεταφορές και επικοινωνίες, η Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες και η Δημόσια διοίκηση και άμυνα. Οι τομείς του Εμπορίου, Εστιατορίων και Ξενοδοχείων καθώς επίσης και της Εκπαίδευσης και Υγείας παρουσίασαν οριακή αύξηση στην πενταετία 1995-2000. Οι τομείς της Αλιείας, Ορυχείων και λατομείων και του Ηλεκτρισμού, αερίου και νερού δεν παρουσίασαν **καμία αλλαγή** στο ποσοστό που κατείχαν.

Όπως φαίνεται από τον Πίνακα 3.3, οι τομείς με τα μεγαλύτερα ποσοστά απασχόλησης το 1995 από τους 16 συνολικά τομείς είναι οι ακόλουθοι:

- Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής χρήσης (17,5%)
- Μεταποίηση (15,6%)
- Ξενοδοχεία και εστιατόρια (10,6%)
- Γεωργία, θήρα και δασοκομία (10,1%)
- Κατασκευές (9,8%)

Το 2000 τα ποσοστά απασχόλησης των μεγαλύτερων τομέων διαμορφώθηκαν ως ακολούθως:

- Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής χρήσης (18,0%)
- Μεταποίηση (12,2%)
- Ξενοδοχεία και εστιατόρια (10,9%)
- Κατασκευές (8,8%)
- Γεωργία, θήρα και δασοκομία (7,9%)

Στο Σχεδιάγραμμα 17 παρουσιάζεται ο **μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας από το 1995 μέχρι το 2000**. Το μεγαλύτερο ετήσιο ρυθμό αύξησης της

απασχόλησης, όπως φαίνεται από το Σχεδιάγραμμα, παρουσίασαν οι τομείς:

- Ιδιωτικά νοικοκυριά (+14,3%)
- Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί (+5,4%)

Τη μεγαλύτερη μέση ετήσια ποσοστιαία μείωση της απασχόλησης από το 1995 μέχρι το 2000 παρουσίασαν οι τομείς:

- Γεωργία, θήρα και δασοκομία (-3,7%)
- Μεταποίηση (-3,6%)
- Ορυχεία και λατομεία (-3,0%)
- Κατασκευές (-0,9%)

Στο Σχεδιάγραμμα 18 παρουσιάζεται η **αριθμητική μεταβολή στην απασχόληση για τις χρονιές 1995-2000**. Η μεταβολή υπολογίστηκε αφαιρώντας την απασχόληση του 1995 από την απασχόληση του 2000.

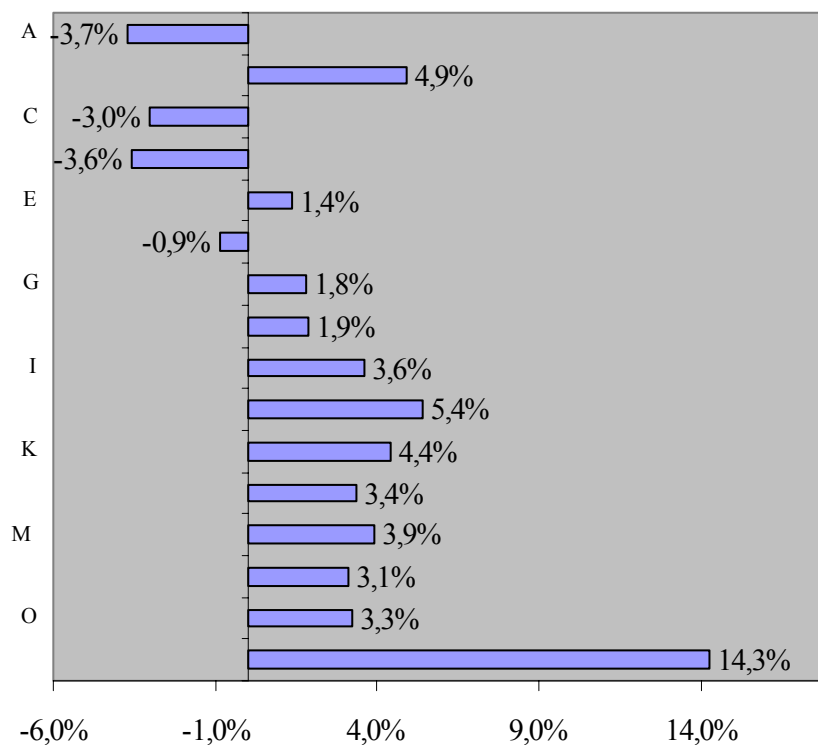
Από το Σχεδιάγραμμα φαίνεται ότι τις μεγαλύτερες αριθμητικές μειώσεις είχαν οι ακόλουθοι τομείς:

- Μεταποίηση (-7.300)
- Γεωργία, θήρα και δασοκομία (-4.900)
- Κατασκευές (-1.200)

Τις μεγαλύτερες αριθμητικές αυξήσεις είχαν οι ακόλουθοι τομείς:

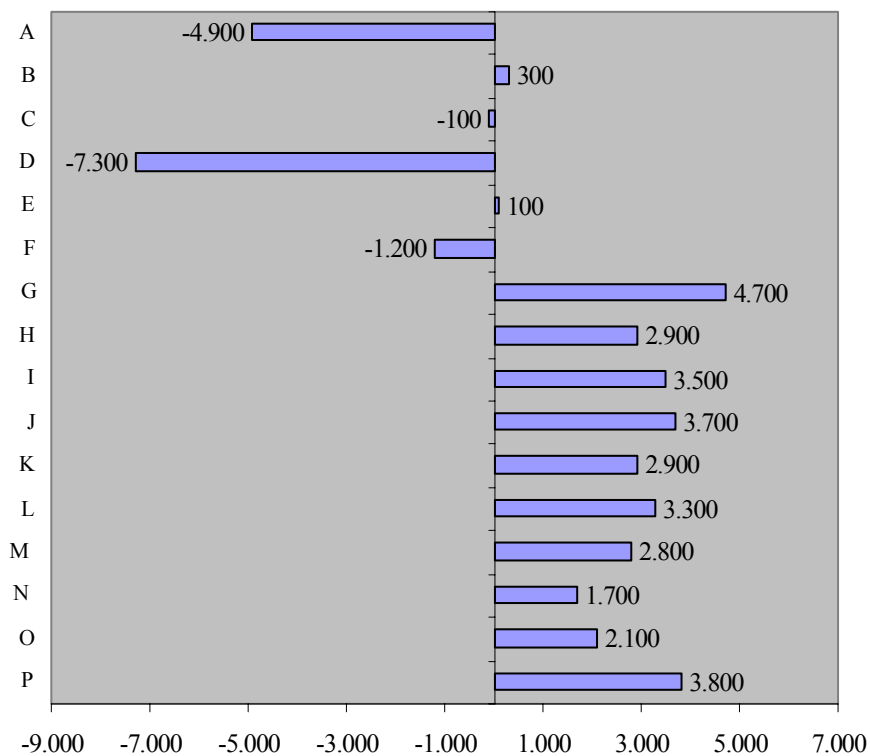
- Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής χρήσης (+4.700)
- Ιδιωτικά νοικοκυριά (+3.800)
- Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί (+3.700)
- Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες (+3.500)
- Δημόσια διοίκηση και άμυνα (+3.300)

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 17
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ 1995-2000

- A: Γεωργία, θήρα και δασοκομία
- B: Αλιεία
- C: Ορυχεία και λατομεία
- D: Μεταποιητικές βιομηχανίες
- E: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
- F: Κατασκευές
- G: Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής χρήσης
- H: Ξενοδοχεία και Εστιατόρια
- I: Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες
- J: Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί
- K: Διαχείριση ακίνητης περιουσίας & επιχειρηματικές δραστηριότητες
- L: Δημόσια διοίκηση και άμυνα
- M: Εκπαίδευση
- N: Υγεία και κοινωνική μέριμνα
- O: Άλλες δραστηριότητες υπηρεσιών
- P: Ιδιωτικά νοικοκυριά

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 18
ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΤΗΝ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ 1995-2000

- A: Γεωργία, θήρα και δασοκομία
- B: Αλιεία
- C: Ορυχεία και λατομεία
- D: Μεταποιητικές βιομηχανίες
- E: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
- F: Κατασκευές
- G: Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής χρήσης
- H: Ξενοδοχεία και Εστιατόρια
- I: Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες
- J: Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί
- K: Διαχείριση ακίνητης περιουσίας & επιχειρηματικές δραστηριότητες
- L: Δημόσια διοίκηση και άμυνα
- M: Εκπαίδευση
- N: Υγεία και κοινωνική μέριμνα
- O: Άλλες δραστηριότητες υπηρεσιών
- P: Ιδιωτικά νοικοκυριά

5.2. Ανάλυση απασχόλησης σε 27 προκαθορισμένους τομείς

Στο υποκεφάλαιο αυτό για σκοπούς ακόμα μεγαλύτερης λεπτομέρειας όσον αφορά διάφορους υποτομείς και κλάδους της οικονομίας, οι οικονομικοί τομείς ταξινομούνται σε 27 συνολικά προκαθορισμένους τομείς. Η απασχόληση αναλύεται σε 27 προκαθορισμένους τομείς για την περίοδο 1995 μέχρι το 2000 με βάση τη διεθνή κωδικοποίηση NACE που εισήχθη από το 1995. Οι 27 αυτοί τομείς παρουσιάζονται στον Πίνακα 3.4 του Παραρτήματος 3.¹

Στον Πίνακα 3.5 του Παραρτήματος 3 παρουσιάζεται η **απασχόληση για το 1995-2000** στους 27 προκαθορισμένους τομείς.

Η συνολική απασχόληση για το 1995 ήταν 283.300 και αυξήθηκε στις 301.600 το 2000. Ο τομέας του Εμπορίου, επιδιόρθωσης αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης παρουσιάζει τη μεγαλύτερη αριθμητική απασχόληση κατά το 2000, όπου απασχολούνταν 54.200 άτομα. Ακολουθεί ο τομέας των Ξενοδοχείων και εστιατορίων με 33.000 άτομα και οι Κατασκευές με 26.500.

Η **ετήσια ποσοστιαία μεταβολή της απασχόλησης** φαίνεται στον Πίνακα 3.6 του Παραρτήματος 3. Η απασχόληση αυξήθηκε από το 1999 μέχρι το 2000 κατά +2,4%, ποσοστό ελαφρώς ψηλότερο από την προηγούμενη χρονιά. Σταθερή **μείωση** παρατηρείται στον τομέα της Παραγωγής κλωστοϋφαντουργικών υλών, κατασκευής ειδών ενδυμασίας και βιομηχανίας δερμάτινων ειδών, με τη μείωση για το 2000 να ξεπερνά το -25%. Μικρότερη μείωση παρατηρείται στον τομέα των Ασφαλειών, στη Γεωργία και στη Βιομηχανία ξύλου και προϊόντων ξύλου, παραγωγή προϊόντων από χαρτί, εκδόσεις και εκτυπώσεις.

Αύξηση στην απασχόληση παρουσιάζεται στον τομέα του Χρηματιστηρίου, ιδιαίτερα το 1999, όπου η αύξηση από τον προηγούμενο χρόνο ήταν +155% αντικατοπτρίζοντας την τότε ξέφρενη πορεία της χρηματιστηριακής αγοράς. Αύξηση παρατηρείται και στον τομέα της Πληροφορικής, έρευνας και ανάπτυξης, ιδιαίτερα

¹ Η ανάλυση στους 27 τομείς έχει γίνει για σκοπούς της μελέτης της Αρχής «Προβλέψεις απασχόλησης στην Κύπρο 2000-2010».

το 2000 που σημείωσε αύξηση της τάξεως του +20%, όπως και στα Ιδιωτικά νοικοκυριά με σταθερή αύξηση σε όλες τις χρονιές από το 1995.

Ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής της απασχόλησης από το 1995 μέχρι το 2000 στους 27 προκαθορισμένους τομείς φαίνεται στον Πίνακα 3.7 του Παραρτήματος 3.

Ο συνολικός μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής της απασχόλησης από το 1995 μέχρι το 2000 ήταν 1,3%. Από τον πίνακα παρατηρείται ότι τη μεγαλύτερη μέση ετήσια μείωση στην απασχόληση είχαν οι τομείς:

- Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών, κατασκευή ειδών ενδυμασίας και βιομηχανία δερμάτων ειδών (-14,9%)
- Ασφάλειες (-4,2%)
- Γεωργία, θήρα και δασοκομία (-3,7%)
- Κατασκευή επίπλων και άλλες μεταποιητικές βιομηχανίες (-3,0%)

Τη **μεγαλύτερη μέση ετήσια αύξηση** κατά την πενταετία 1995-2000 παρουσίασαν οι τομείς:

- Χρηματιστήριο (+31,3%)
- Ιδιωτικά νοικοκυριά (+14,3%)
- Πληροφορική, έρευνα και ανάπτυξη (+11,4%)
- Ταχυδρομεία και τηλεπικοινωνίες (+6,4%)
- Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες (+4,5%)

5.3. Σύγκριση με την Ευρωπαϊκή Ένωση

Συγκρίνοντας την **κατανομή της απασχόλησης κατά ευρύ τομέα** της Κύπρου με το μέσο όρο των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεν παρατηρείται ουσιαστική διαφορά κατά το 2000, σε αντίθεση με το

1990 όπου η εικόνα είναι διαφοροποιημένη όσον αφορά την Κύπρο σε σχέση με τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στον Πίνακα 3.8 του Παραρτήματος 3 παρουσιάζονται οι κατανομές της απασχόλησης κατά ευρύ τομέα των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Κύπρου για το 1990 και το 2000.

Ο τομέας των υπηρεσιών απασχολούσε κατά το 2000 το 69% των εργαζομένων στις **χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης**, ο δευτερογενής τομέας το 27% και ο πρωτογενής το 4%. Από το 1990 μέχρι το 2000 η απασχόληση στον τριτογενή τομέα αυξήθηκε κατά 9 ποσοστιαίες μονάδες. Αντίθετα, μειώθηκε κατά 6 ποσοστιαίες μονάδες η απασχόληση στο δευτερογενή τομέα και κατά 3 ποσοστιαίες μονάδες η απασχόληση στον πρωτογενή τομέα. **Παρόμοιες τάσεις κατά την ίδια περίοδο παρουσίασε και η κυπριακή οικονομία** όπου η απασχόληση στον τριτογενή τομέα παρουσίασε αύξηση 12 ποσοστιαίων μονάδων και η απασχόληση στο δευτερογενή και πρωτογενή τομέα παρουσίασε μείωση 7 και 5 ποσοστιαίων μονάδων αντίστοιχα.

Διαφοροποιήσεις στα ποσοστά παρατηρούνται σε κάθε χώρα ξεχωριστά. **Οι χώρες με τα μεγαλύτερα ποσοστά στον πρωτογενή τομέα κατά το 2000 ήταν:**

- Ελλάδα (19%)
- Πορτογαλία (11%)
- Ιρλανδία (7%)

Οι χώρες που ξεχώρισαν με **ψηλά ποσοστά απασχολούμενων στο δευτερογενή τομέα** κατά το 2000 ήταν:

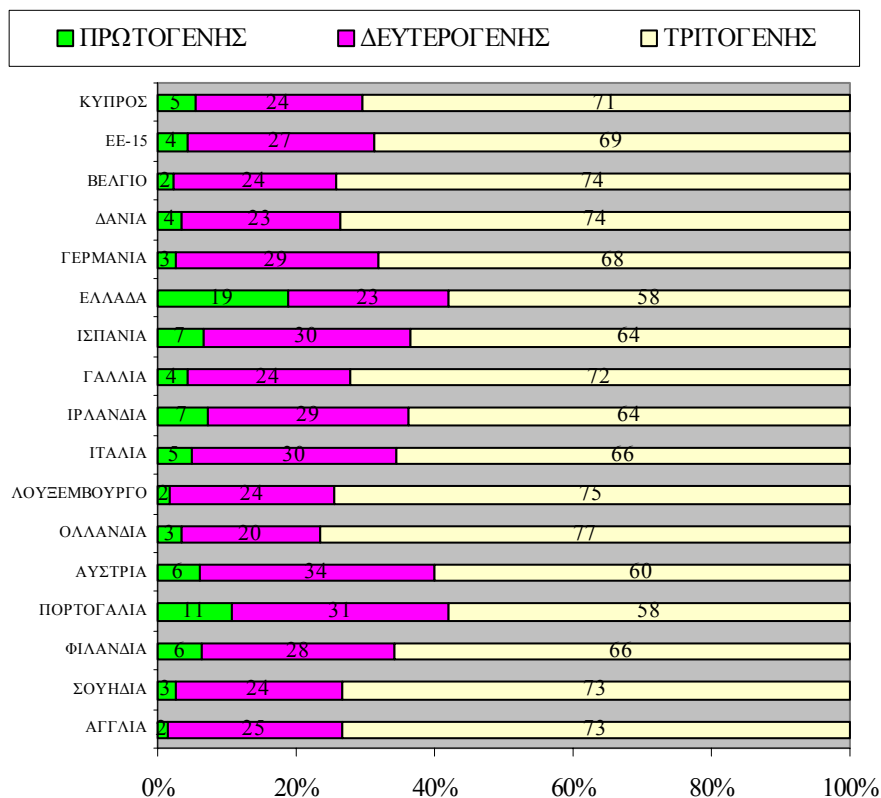
- Πορτογαλία (31%)
- Αυστρία (30%)
- Ισπανία (30%)
- Ιταλία (30%)

Οι χώρες με τα **ψηλότερα ποσοστά στον τριτογενή τομέα** κατά το 2000 ήταν:

- Ολλανδία (77%)
- Λουξεμβούργο (75%)
- Βέλγιο (74%)
- Δανία (74%)

Στο Σχεδιάγραμμα 19 παρουσιάζονται οι κατανομές της απασχόλησης στους τρεις ευρείς τομείς (πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή) για το 2000 στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Κύπρου.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 19
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΤΑ ΧΩΡΑ ΚΑΙ ΕΥΡΥ ΤΟΜΕΑ
ΤΟ 2000

Για σκοπούς περισσότερης λεπτομέρειας παρουσιάζεται στο Σχεδιάγραμμα 20 η σύγκριση της κατανομής της απασχόλησης στους διάφορους τομείς οικονομικής δραστηριότητας μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Κύπρου για το 2000.

Από το Σχεδιάγραμμα 20 φαίνεται ότι ο **τομέας του Εμπορίου** απασχολούσε κατά το 2000 το 18,0% του εργαζομένου πληθυσμού της Κύπρου. Το ποσοστό αυτό στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με βάση την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού του 2000, ήταν 14,8%.

Ο **τομέας των Ξενοδοχείων και εστιατορίων** ήταν επίσης σημαντικά μεγαλύτερος στην Κύπρο με απασχόληση 10,9%, ενώ στην Ευρωπαϊκή Ένωση το ποσοστό αυτό ήταν μόλις 4,0%.

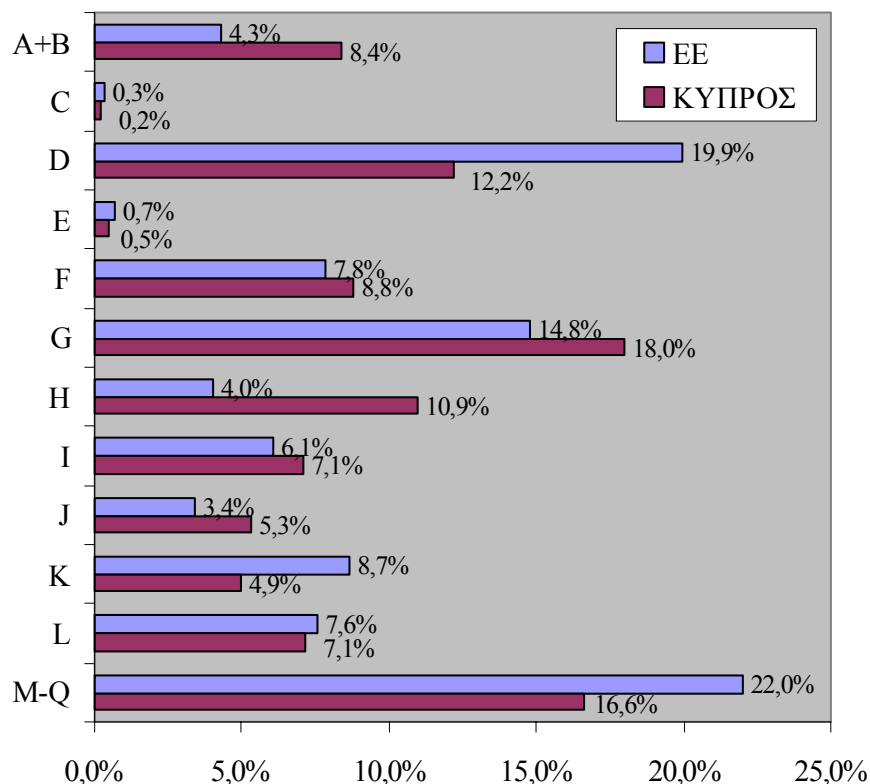
Οι **τομείς της Γεωργίας και Αλιείας** απασχολούσαν κατά το 2000, μεγαλύτερο ποσοστό των εργαζομένων στην Κύπρο (8,4%) σε σύγκριση με 4,3% στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αντίθετα, η **Μεταποίηση** απασχολούσε το 19,9% των εργαζομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση ενώ στην Κύπρο το ποσοστό αυτό ήταν χαμηλότερο, 12,2%. Χαμηλότερα ποσοστά στην Κύπρο είχε επίσης ο τομέας της **Διαχείρισης ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων**. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση ο τομέας αυτός απασχολούσε το 8,7% των εργαζομένων, ενώ στην Κύπρο μόνο το 4,9%.

Οι τομείς της **Εκπαίδευσης, Υγείας και κοινωνικής μέριμνας και Άλλων δραστηριοτήτων παροχής υπηρεσιών** απασχολούσαν στο σύνολο τους το 22,0% των εργαζομένων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ στην Κύπρο το ποσοστό αυτό ήταν χαμηλότερο, 16,6%.

Περισσότερες λεπτομέρειες σε σχέση με τους αριθμούς και τα ποσοστά της απασχόλησης στους διάφορους τομείς οικονομικής δραστηριότητας μεταξύ της Κύπρου και των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το 2000 παρουσιάζονται στον Πίνακα 3.9 του Παραρτήματος 3.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 20
ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ
ΣΤΗΝ ΕΕ ΚΑΙ ΚΥΠΡΟ ΓΙΑ ΤΟ 2000

- A: Γεωργία, θήρα και δασοκομία
- B: Αλιεία
- C: Ορυχεία και λατομεία
- D: Μεταποιητικές βιομηχανίες
- E: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
- F: Κατασκευές
- G: Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής χρήσης
- H: Ξενοδοχεία και Εστιατόρια
- I: Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες
- J: Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί
- K: Διαχείριση ακίνητης περιουσίας & επιχειρηματικές δραστηριότητες
- L: Δημόσια διοίκηση και άμυνα
- M-Q: Εκπαίδευση, Υγεία, Άλλες δραστηριότητες υπηρεσιών

6. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται διαχρονικά στοιχεία σε σχέση με την απασχόληση κατά επαγγελματική κατηγορία. Συγκεκριμένα, γίνεται ανάλυση της απασχόλησης στις κύριες επαγγελματικές κατηγορίες και στη συνέχεια γίνεται η ανάλυση σε 36 επαγγέλματα, για σκοπούς περισσότερης λεπτομέρειας και πληροφόρησης σε σχέση με συγκεκριμένα επαγγέλματα. Η ανάλυση στα δύο αυτά επίπεδα επιδιώκει να δώσει μια συνολική εικόνα των 7 (1981-1989) και 9 (1995, 2000) βασικών επαγγελματικών κατηγοριών καθώς και μια πιο λεπτομερή εικόνα στο βαθμό που αυτό είναι δυνατό, ταξινομώντας τα επαγγέλματα σε 36 κατηγορίες. Τέλος, παρουσιάζονται συγκριτικά στοιχεία απασχόλησης κατά επαγγελματική κατηγορία σε σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση.

6.1. Απασχόληση στις κύριες επαγγελματικές κατηγορίες

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζεται η απασχόληση στις κύριες επαγγελματικές κατηγορίες, όπως προκύπτει από τις απογραφές του 1981, 1985, 1989, 1995 και 2000. Πριν το 1995 χρησιμοποιόταν η διεθνής κωδικοποίηση με βάση το ISCO 1968 ενώ από το 1995 και μετέπειτα χρησιμοποιείται η αναθεωρημένη κωδικοποίηση ISCO 1988.

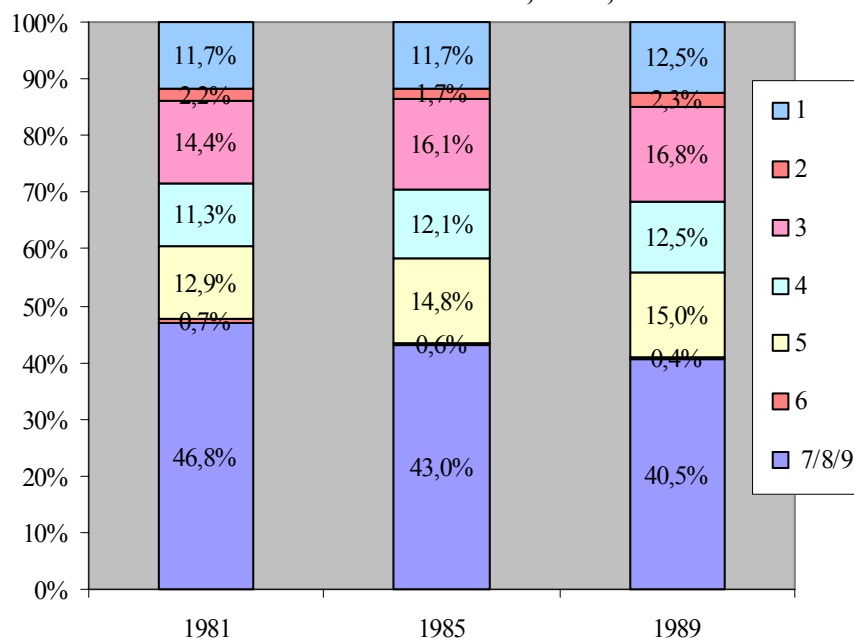
Στο Σχεδιάγραμμα 21 παρουσιάζεται η κατανομή της απασχόλησης από τις απογραφές του 1981, 1985 και 1989 σε 7 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες με βάση το ISCO 1968. Από το Σχεδιάγραμμα φαίνεται η **τάση μείωσης της απασχόλησης στα τεχνικά επαγγέλματα** και η **αύξηση της απασχόλησης στα γραφειακά επαγγέλματα** και στα **επαγγέλματα που σχετίζονται με τις υπηρεσίες**.

Αναλυτικότερα, παρουσιάζεται **μείωση** στο ποσοστό των Τεχνιτών και εργατών παραγωγής από 46,8% το 1981 σε 40,5% το 1989 και των Γεωργών από 0,7% σε 0,4% για τις ίδιες χρονιές. **Αύξηση** παρουσιάζεται στο Γραφειακό προσωπικό από 14,4% σε 16,8%, στους Υπαλλήλους Υπηρεσιών από 12,9% σε 15,0% και στους

Πωλητές από 11,3% σε 12,5% αντίστοιχα το 1981 και το 1989. Μικρότερη αύξηση παρουσιάζεται και στα ποσοστά της κατηγορίας Προσοντούχο, τεχνικό προσωπικό από 11,7% το 1981 σε 12,5% το 1989.

Περισσότερες λεπτομέρειες σε σχέση με τους αριθμούς και την ποσοστιαία κατανομή της απασχόλησης κατά επαγγελματική κατηγορία φαίνονται στον Πίνακα 4.1 του Παραρτήματος 4.

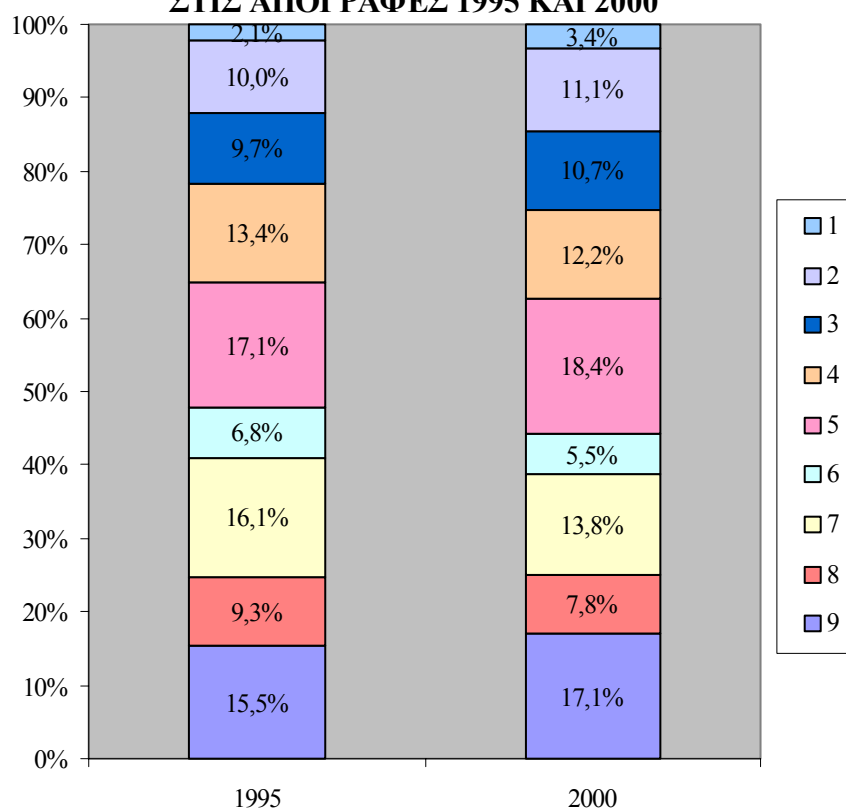
ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 21
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ (ISCO 68)
ΣΤΙΣ ΑΠΟΓΡΑΦΕΣ 1981, 1985, 1989

- 1: Προσοντούχο, Τεχνικό προσωπικό
- 2: Διοικητικό και Διευθυντικό προσωπικό
- 3: Γραφειακό και συναφές προσωπικό
- 4: Πωλητές
- 5: Υπάλληλοι Υπηρεσιών
- 6: Γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασικοί εργάτες
- 7/8/9: Τεχνίτες και εργάτες παραγωγής

Στο Σχεδιάγραμμα 22 παρουσιάζεται η κατανομή της απασχόλησης από τις απογραφές του 1995 και 2000 σε 9 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες με βάση το ISCO 1988.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 22
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ (ISCO 88)
ΣΤΙΣ ΑΠΟΓΡΑΦΕΣ 1995 ΚΑΙ 2000

- 1: Διευθυντές
- 2: Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί
- 3: Τεχνικοί βοηθοί, ειδικοί γραφείς και παρόμοιοι
- 4: Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι
- 5: Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές
- 6: Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες
- 7: Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες
- 8: Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές
- 9: Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης

Από το Σχεδιάγραμμα προκύπτει ότι από το 1995 μέχρι το 2000 **μειώθηκε το ποσοστό απασχόλησης** σε επαγγέλματα όπως οι Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες (από 16,1% σε 13,8%), οι Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές (από 9,3% σε 7,8%), οι Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες (από 6,8% σε 5,5%) και οι Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι (από 13,4% σε 12,2%).

Αύξηση παρατηρείται στα Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης (από 15,5% σε 17,1%) και στους Υπαλλήλους υπηρεσιών και πωλητές (από 17,1% σε 18,4%). Μικρότερες αυξήσεις παρουσιάζονται στους Διευθυντές, τους Πτυχιούχους και άλλους ειδικούς και στους Τεχνικούς βοηθούς, ειδικούς γραφείς και παρόμοιους.

Περισσότερες λεπτομέρειες σε σχέση με τους αριθμούς και την ποσοστιαία κατανομή της απασχόλησης κατά επαγγελματική κατηγορία φαίνονται στον Πίνακα 4.2 του Παραρτήματος 4.

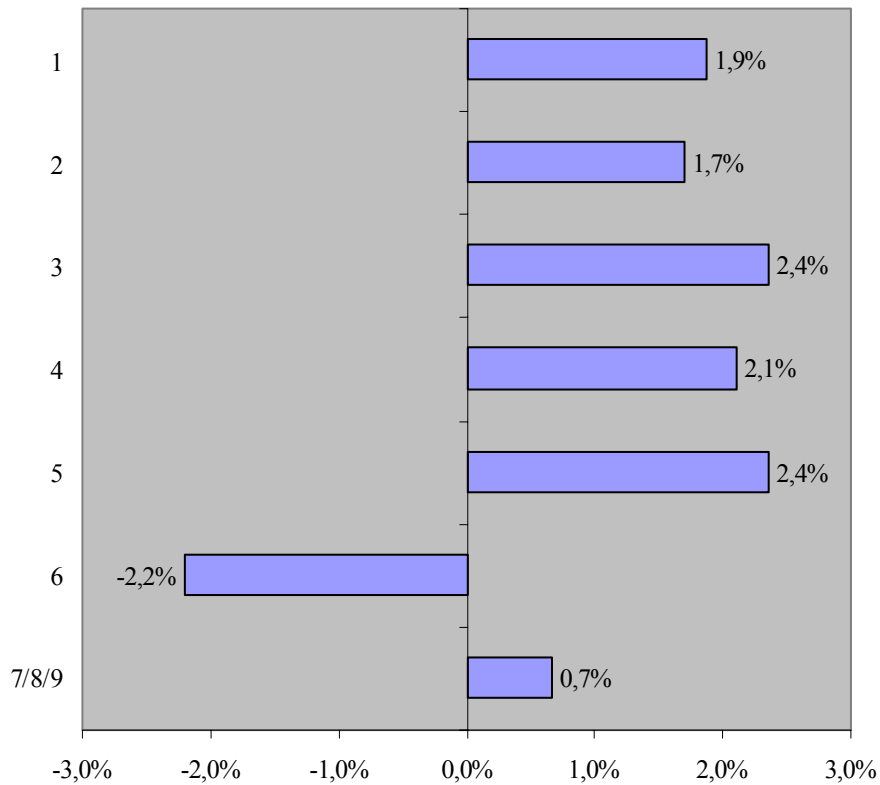
Στο Σχεδιάγραμμα 23 παρουσιάζεται η **μέση ετήσια μεταβολή απασχόλησης από το 1981 μέχρι το 1989**.

Όπως φαίνεται από το Σχεδιάγραμμα, η μόνη επαγγελματική κατηγορία με **αρνητική μέση ετήσια μεταβολή** την περίοδο 1981-1989 ήταν οι Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και δασικοί εργάτες με -2,2%. Η απασχόληση στις υπόλοιπες κατηγορίες αυξανόταν με περίπου +2% το χρόνο, με εξαίρεση τους Τεχνίτες και εργάτες παραγωγής που είχαν μέση ετήσια αύξηση +0,7%.

Τη **μεγαλύτερη μέση ετήσια αύξηση** είχαν οι κατηγορίες Γραφειακό και συναφές προσωπικό και οι Υπάλληλοι υπηρεσιών με +2,4% αύξηση. Οι Πωλητές αυξάνονταν με +2,1% το χρόνο κατά την περίοδο 1981-1989.

Η μέση ετήσια μεταβολή της απασχόλησης κατά επαγγελματική κατηγορία την περίοδο 1981-1989 φαίνεται στον Πίνακα 4.3 του Παραρτήματος 4.

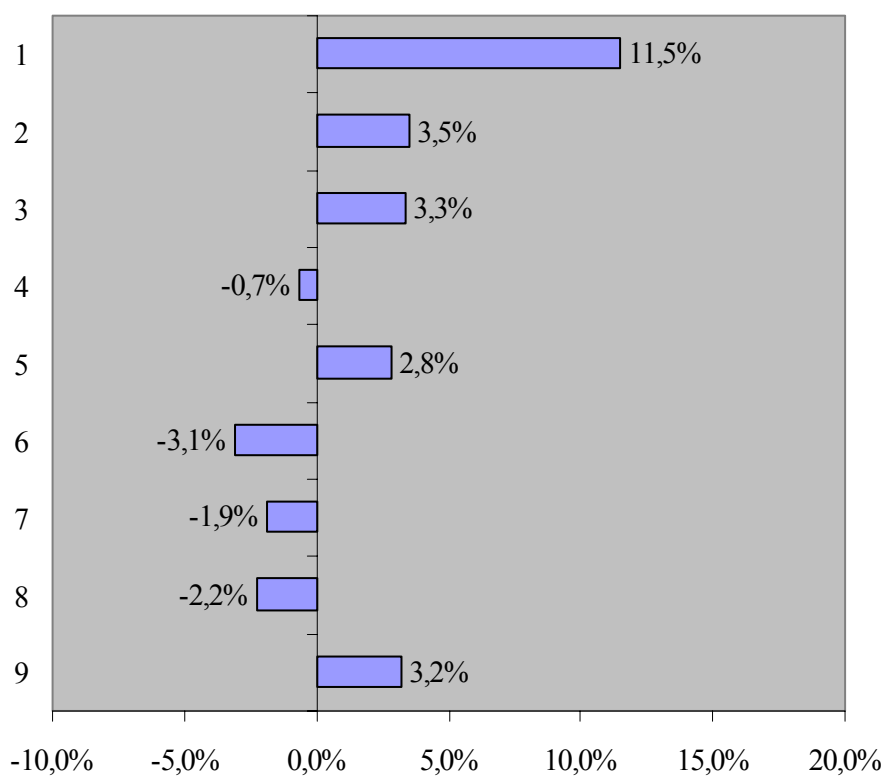
ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 23
ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ (ISCO 68) ΓΙΑ
ΤΟ 1981-1989

- 1: Προσοντούχο, Τεχνικό προσωπικό
- 2: Διοικητικό και Διευθυντικό προσωπικό
- 3: Γραφειακό και συναφές προσωπικό
- 4: Πωλητές
- 5: Υπάλληλοι Υπηρεσιών
- 6: Γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασικοί εργάτες
- 7/8/9: Τεχνίτες και εργάτες παραγωγής

Στο Σχεδιάγραμμα 24 παρουσιάζεται η μέση ετήσια μεταβολή απασχόλησης για την περίοδο 1995-2000.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 24
ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ (ISCO 88) ΓΙΑ
ΤΟ 1995-2000

- 1: Διευθυντές
- 2: Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί
- 3: Τεχνικοί βοηθοί, ειδικοί γραφείς και παρόμοιοι
- 4: Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι
- 5: Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές
- 6: Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες
- 7: Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες
- 8: Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές
- 9: Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης

Από το Σχεδιάγραμμα φαίνεται ότι την περίοδο 1995-2000 η κατηγορία των Διευθυντών είχε τη **μεγαλύτερη ετήσια αύξηση**

(+11,5%). Η κατηγορία των Πτυχιούχων και άλλων ειδικών αυξήθηκε κατά +3,5% το χρόνο την πενταετία 1995-2000. Από το Σχεδιάγραμμα φαίνεται επίσης ότι η αύξηση των Τεχνικών βοηθών, ειδικών γραφέων και παρόμοιων (+3,3% το χρόνο), των Επαγγελματιών μικρής εξειδίκευσης (+3,2% το χρόνο) και των Υπαλλήλων υπηρεσιών και πωλητών (+2,8% το χρόνο), ήταν μεγαλύτερη από τη συνολική αύξηση της οικονομίας.

Τη **μεγαλύτερη ετήσια μείωση** είχαν οι Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες με -3,1%. Ακολουθούν οι Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές (-2,2% το χρόνο) και οι Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες (-1,9% το χρόνο). Μικρή μείωση της τάξεως του -0,7% το χρόνο κατά την περίοδο 1995-2000 είχαν επίσης οι Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι.

Η μέση ετήσια μεταβολή της απασχόλησης κατά επαγγελματική κατηγορία την περίοδο 1995-2000 φαίνεται στον Πίνακα 4.4 του Παραρτήματος 4.

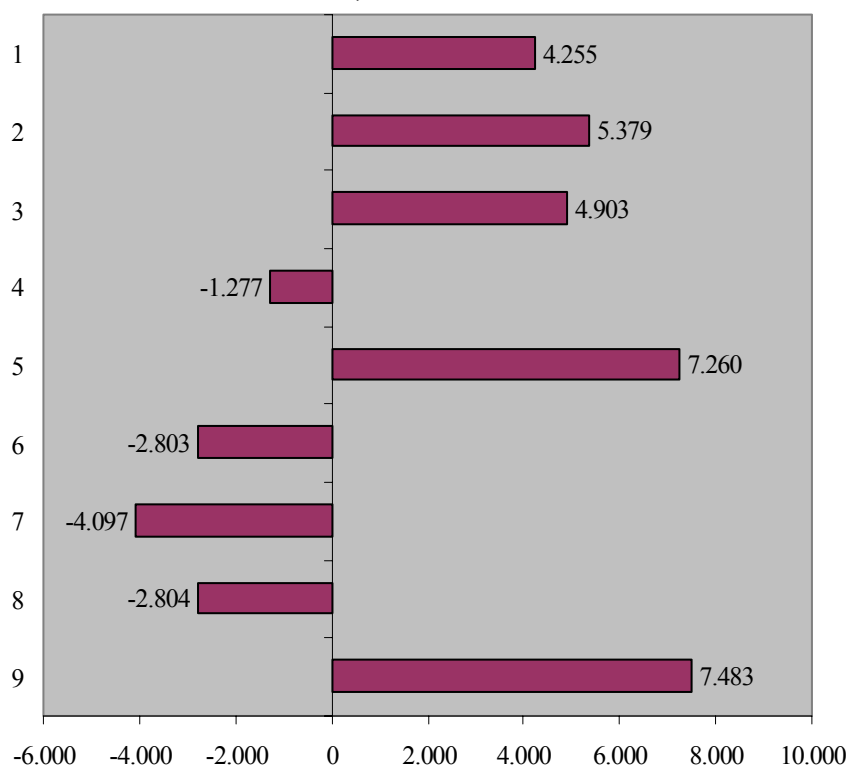
Στο Σχεδιάγραμμα 25 παρουσιάζεται η **αριθμητική μεταβολή στην απασχόληση κατά επαγγελματική κατηγορία** για την περίοδο 1995-2000. Από το Σχεδιάγραμμα φαίνεται ότι τις **μεγαλύτερες αριθμητικές μειώσεις** είχαν οι ακόλουθες επαγγελματικές κατηγορίες:

- Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες (-4.097)
- Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές (-2.804)
- Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες (-2.803)
- Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι (-1.277)

Τις **μεγαλύτερες αυξήσεις** παρουσίασαν οι κατηγορίες:

- Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης (+7.483)
- Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές (+7.260)
- Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί (+5.379)

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 25
ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ (ISCO
88) 1995-2000

- 1: Διευθυντές
- 2: Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί
- 3: Τεχνικοί βοηθοί, ειδικοί γραφείς και παρόμοιοι
- 4: Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι
- 5: Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές
- 6: Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες
- 7: Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες
- 8: Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές
- 9: Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης

6.2. Η απασχόληση σε 36 επαγγέλματα

Στο υποκεφάλαιο αυτό αναλύεται η απασχόληση στα 36 επαγγέλματα, όπως παρουσιάζονται στον Πίνακα 4.5 του Παραρτήματος 4.²

Στον Πίνακα 4.6 παρουσιάζεται η **κατανομή της απασχόλησης στα 36 επαγγέλματα** για τις χρονιές των απογραφών 1995 και 2000 με βάση το ISCO 1988.

Από τον πίνακα φαίνεται ότι οι κατηγορίες που είχαν τα **μεγαλύτερα ποσοστά απασχόλησης το 1995** είναι οι ακόλουθες:

- Γραφείς λογιστηρίου, τραπεζών και παρόμοιοι (8,8%)
- Μεταλλωρύχοι, λατόμοι και τεχνίτες οικοδομών (7,9%)
- Εργάτες στο εμπόριο και υπηρεσίες (7,3%)
- Πωλητές, διαφημιστές εμπορευμάτων και μανεκέν (7,3%)
- Άλλοι σχετικοί ειδικοί υπηρεσιών (7,1%)

Το **2000** οι κατηγορίες με τη **μεγαλύτερη απασχόληση** διαμορφώθηκαν ως ακολούθως:

- Εργάτες στο εμπόριο και υπηρεσίες (10,3%)
- Πωλητές, διαφημιστές εμπορευμάτων και μανεκέν (8,5%)
- Άλλοι σχετικοί ειδικοί υπηρεσιών (8,3%)
- Γραφείς λογιστηρίου, τραπεζών και παρόμοιοι (8,2%)
- Μεταλλωρύχοι, λατόμοι και τεχνίτες οικοδομών (6,3%)

Στον Πίνακα 4.7 του Παραρτήματος 4 παρουσιάζεται η **μέση ετήσια μεταβολή της απασχόλησης** στις 36 επαγγελματικές κατηγορίες από το 1995 μέχρι το 2000.

² Η ανάλυση στα 36 επαγγέλματα έχει γίνει για σκοπούς της μελέτης της Αρχής «Προβλέψεις απασχόλησης στην Κύπρο 2000-2010».

Τη **μεγαλύτερη ετήσια αύξηση** από το 1995 μέχρι το 2000 φαίνεται να παρουσίασε το επάγγελμα των Μαθηματικών και στατιστικολόγων με +43,1%. Ακολουθούν οι Γενικοί διευθυντές και διευθυντές τμημάτων με +20,8% και οι Λογιστές και άλλοι ειδικοί με +20,4%.

Τις **μεγαλύτερες ετήσιες μειώσεις** από το 1995 μέχρι το 2000 είχαν το Βοηθητικό διδακτικό προσωπικό με -18,3%, οι Χειριστές ακινήτων μηχανημάτων παραγωγής και συναρμολογητές με -7,9% και οι Γενικοί διευθυντές μικρών επιχειρήσεων με -4,5%.

6.3. Βαθμός συγκέντρωσης της απασχόλησης

Η κατανομή της απασχόλησης των 9 επαγγελματικών κατηγοριών στους 16 κύριους τομείς οικονομικής δραστηριότητας δείχνει ότι υπάρχουν επαγγελματικές κατηγορίες που συγκεντρώνονται σε μικρό αριθμό τομέων, ενώ αντίθετα άλλες κατηγορίες κατανέμονται σε μεγάλο αριθμό τομέων οικονομικής δραστηριότητας.

Στους Πίνακες 4.8 και 4.9 παρουσιάζεται η απασχόληση για το 1995 και το 2000 κατά επαγγελματική κατηγορία και τομέα οικονομικής δραστηριότητας.

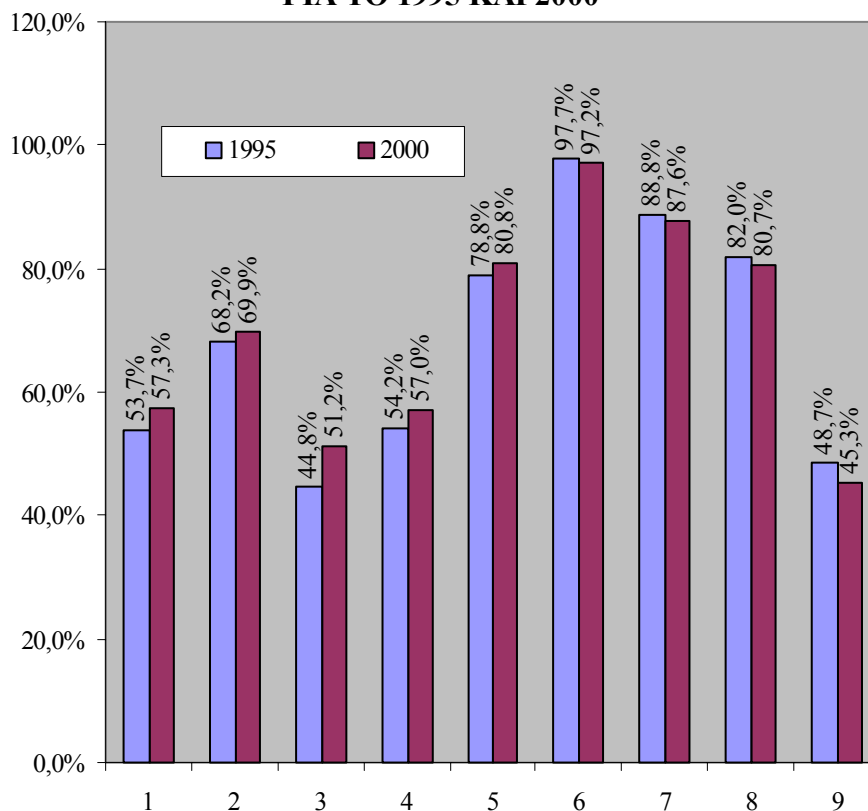
Στους Πίνακες 4.10 και 4.11 φαίνεται η ποσοστιαία κατανομή της απασχόλησης για το 1995 και το 2000 κατά επαγγελματική κατηγορία και τομέα οικονομικής δραστηριότητας.

Ο **βαθμός συγκέντρωσης της απασχόλησης κάθε επαγγελματικής κατηγορίας**, ορίζεται για τους σκοπούς της μελέτης, ως το ποσοστό απασχόλησης που αντιστοιχεί στους 3 μεγαλύτερους τομείς οικονομικής δραστηριότητας για την κάθε επαγγελματική κατηγορία.

Ο βαθμός συγκέντρωσης της απασχόλησης είναι ουσιαστικά ένας δείκτης που δηλώνει το βαθμό στον οποίο μια επαγγελματική κατηγορία κατανέμεται στους διάφορους οικονομικούς τομείς.

Στο Σχεδιάγραμμα 26 παρουσιάζεται ο βαθμός συγκέντρωσης της απασχόλησης των 9 επαγγελματικών κατηγοριών για τις χρονιές 1995 και 2000.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 26
ΒΑΘΜΟΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΚΑΘΕ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ
(ISCO 88)
ΓΙΑ ΤΟ 1995 ΚΑΙ 2000

- 1: Διευθυντές
- 2: Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί
- 3: Τεχνικοί βοηθοί, ειδικοί γραφείς και παρόμοιοι
- 4: Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι
- 5: Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές
- 6: Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες
- 7: Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες
- 8: Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές
- 9: Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης

Από το Σχεδιάγραμμα εντοπίζεται ότι οι επαγγελματικές κατηγορίες με τους **μεγαλύτερους βαθμούς συγκέντρωσης το 1995** είναι:

- Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες (97,7%): 92,5% στη Γεωργία, θήρα και δασοκομία, 4,0% στην Αλιεία και 1,2% στις Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες.
- Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες (88,8%): 38,8% στις Κατασκευές, 34,0% στη Μεταποίηση και 16,0% στο Εμπόριο.
- Χειριστές μηχανημάτων και συναρμολογητές (82,0%): 48,9% στη Μεταποίηση, 19,5% στις Μεταφορές και 13,6% στο Εμπόριο.
- Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές (78,8%): 36,4% στο Εμπόριο, 35,7% στα Ξενοδοχεία και εστιατόρια και 6,7% στις Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες.

Οι επαγγελματικές κατηγορίες με το **χαμηλότερο βαθμό συγκέντρωσης το 1995** είναι:

- Τεχνικοί βοηθοί και ειδικοί γραφείς (44,8%)
- Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης (48,7%)
- Διευθυντές (53,7%)
- Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι (54,2%)

Δεν παρατηρούνται σημαντικές διαφοροποιήσεις ανάμεσα στο βαθμό συγκέντρωσης των επαγγελμάτων του 1995 και του 2000. Οι επαγγελματικές κατηγορίες με τους **μεγαλύτερους βαθμούς συγκέντρωσης το 2000** είναι:

- Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες (97,2%): 89,7% στη Γεωργία, θήρα και δασοκομία, 5,9% στην Αλιεία και 1,6% στα Ξενοδοχεία και εστιατόρια.

- Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες (87,6%): 38,7% στις Κατασκευές, 31,8% στη Μεταποίηση και 17,1% στο Εμπόριο.
- Χειριστές μηχανημάτων και συναρμολογητές (80,7%): 40,3% στη Μεταποίηση, 24,8% στις Μεταφορές, 15,6% στο Εμπόριο.
- Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές (80,8%): 40,6% στο Εμπόριο, 31,4% στα Ξενοδοχεία και εστιατόρια, 8,8% στη Δημόσια διοίκηση και άμυνα.

Οι επαγγελματικές κατηγορίες με το **χαμηλότερο βαθμό συγκέντρωσης το 2000** είναι:

- Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης (45,3%)
- Τεχνικοί βοηθοί και ειδικοί γραφείς (51,2%)
- Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι (57,0%)
- Διευθυντές (57,3%).

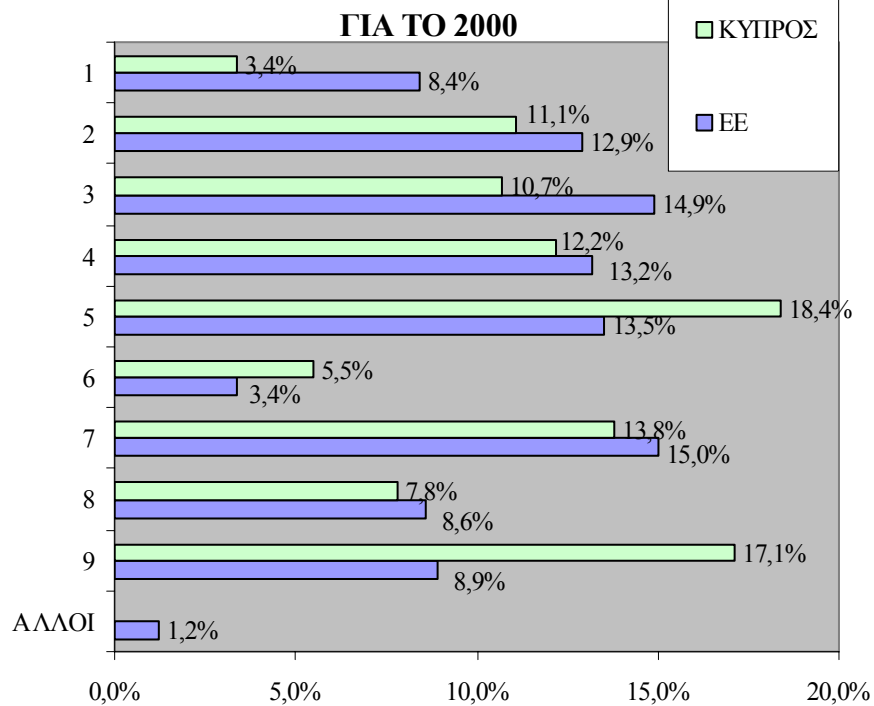
6.4. Σύγκριση με την Ευρωπαϊκή Ένωση

Στο Σχεδιάγραμμα 27 παρουσιάζεται η **σύγκριση της κατανομής της απασχόλησης κατά επάγγελμα** μεταξύ του μέσου όρου των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Κύπρου για το 2000.

Από το Σχεδιάγραμμα 27 παρατηρείται ότι στην Ευρωπαϊκή Ένωση τα επαγγέλματα με τα μεγαλύτερα ποσοστά απασχόλησης το 2000 ήταν:

- Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες (15,0%)
- Τεχνικοί βοηθοί, ειδικοί γραφείς και παρόμοιοι (14,9%)
- Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές (13,5%)
- Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι (13,2%)

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 27
ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ (ISCO
88) ΣΤΗΝ ΕΕ ΚΑΙ ΚΥΠΡΟ

- 1: Διευθυντές
- 2: Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί
- 3: Τεχνικοί βοηθοί, ειδικοί γραφείς και παρόμοιοι
- 4: Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι
- 5: Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές
- 6: Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες
- 7: Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες
- 8: Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές
- 9: Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης

Από τη σύγκριση της κατανομής της απασχόλησης κατά επαγγελματική κατηγορία μεταξύ της Κύπρου και της Ευρωπαϊκής

Ένωσης κατά το 2000 οι **μεγαλύτερες αποκλίσεις** παρουσιάζονται στις ακόλουθες επαγγελματικές κατηγορίες:

- Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης (Κύπρος 17,1%, Ευρωπαϊκή Ένωση 8,9%)
- Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές (Κύπρος 18,4%, Ευρωπαϊκή Ένωση 13,5%)
- Διευθυντές (Κύπρος 3,4%, Ευρωπαϊκή Ένωση 8,4%)
- Τεχνικοί βοηθοί, ειδικοί γραφείς και παρόμοιοι (Κύπρος 10,7%, Ευρωπαϊκή Ένωση 14,9%)

Φαίνεται ότι στην Ευρωπαϊκή Ένωση οι Διευθυντές, οι Τεχνικοί βοηθοί, ειδικοί γραφείς και παρόμοιοι, οι Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί, οι Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες, οι Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι και οι Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές έχουν **ψηλότερα ποσοστά απασχόλησης παρά στην Κύπρο**. Αντίθετα, η απασχόληση στην Κύπρο είναι αναλογικά μεγαλύτερη στα Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης, στους Υπαλλήλους υπηρεσιών και πωλητές και με μικρότερη διαφορά στους Γεωργούς, κτηνοτρόφους και ψαράδες.

Η κατανομή της απασχόλησης κατά επαγγελματική κατηγορία στην Ευρωπαϊκή Ένωση και Κύπρο παρουσιάζεται στον Πίνακα 4.12 του Παραρτήματος 4.

7. ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ Η ΕΞΕΛΙΚΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΗΣ ΑνΑΔ

Το ανθρώπινο δυναμικό είναι ο κύριος παράγοντας στον οποίο στηρίζεται η κυπριακή οικονομία. Στον τομέα της κατάρτισης, της ανάπτυξης και καλύτερης αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού έχουν επιτευχθεί τεράστια άλματα στην Κύπρο κατά την τελευταία εικοσαετία. Ανάλογη ήταν η συμβολή της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Κύπρου (ΑνΑΔ), ως του αρμόδιου οργανισμού για την κατάρτιση και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού του τόπου.

Στο κεφάλαιο αυτό θα παρουσιαστεί το σύστημα κατάρτισης της Αρχής και διαθέσιμα διαχρονικά στοιχεία κατάρτισης, όπως και η σύνδεση τους με τις διαχρονικές τάσεις απασχόλησης.

7.1. Εξελικτική Πορεία ΑνΑΔ

Η **Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Κύπρου** είναι ημικρατικός οργανισμός που αρχικά ιδρύθηκε με το Νόμο 21 του 1974 με την ονομασία Αρχή Βιομηχανικής Καταρτίσεως Κύπρου. Την 1η Νοεμβρίου 1999 τέθηκε σε ισχύ ο περί Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Νόμος αρ. 125(I) του 1999. Η Αρχή αναφέρεται στην Κυβέρνηση μέσω του αρμόδιου Υπουργού που, με βάση τον πιο πάνω νόμο, είναι ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Διοικείται από 13μελές Διοικητικό Συμβούλιο στο οποίο συμμετέχουν εκπρόσωποι της Κυβέρνησης, των Εργοδοτών και των Συντεχνιών.

Η λειτουργία της άρχισε το 1979, με σημαντική δηλαδή καθυστέρηση, λόγω των δραματικών επιπτώσεων της τουρκικής εισβολής και κατοχής.

Κατά το **1979**, το πρώτο έτος λειτουργίας της Αρχής, εφαρμόστηκαν μόνο δύο είδη προγραμμάτων: τα ταχύρυθμα προγράμματα και το σύστημα μαθητείας. Είκοσι χρόνια αργότερα, η Αρχή παρέχει

υποστήριξη στην εισαγωγή συστημάτων για την οργάνωση, διεύθυνση και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού των επιχειρήσεων, στη δημιουργία υποδομής κατάρτισης και στην υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης.

Στα είκοσι και πλέον χρόνια της λειτουργίας της Αρχής, **δημιουργήθηκε σταδιακά ένα ολοκληρωμένο σύστημα κατάρτισης** με κύρια συστατικά τον εντοπισμό των αναγκών, το σχεδιασμό των προγραμμάτων, την υλοποίηση, έλεγχο και επιχορήγηση δραστηριοτήτων κατάρτισης καθώς και την παροχή κινήτρων για τη δημιουργία υποδομής κατάρτισης. Επίσης, η Αρχή συνέβαλε με τις προσπάθειες της, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της, στην προετοιμασία των επιχειρήσεων για αντιμετώπιση των ευρωπαϊκών και διεθνών προκλήσεων. Οι Κύπριοι εργαζόμενοι έχουν πλέον την ευκαιρία να συμμετάσχουν σε όποιο πρόγραμμα κατάρτισης απαιτείται, τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό για βελτίωση της επαγγελματικής τους κατάρτισης.

Σήμερα οι δραστηριότητες της Αρχής αναπτύσσονται σε **πέντε βασικές κατευθύνσεις**:

- Στη διαμόρφωση ενιαίας πολιτικής κατάρτισης και ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού, σύμφωνης με τις προτεραιότητες της κοινωνικοοικονομικής πολιτικής της Κυβέρνησης, με βάση την οποία προωθούνται οι ανάλογες δραστηριότητες κατάρτισης και κατανέμονται οι δαπάνες.
- Στη συνεχή μελέτη των αναγκών της οικονομίας για καταρτισμένο ανθρώπινο δυναμικό, με βάση την οποία διαμορφώνεται η ενιαία πολιτική κατάρτισης.
- Στον εκσυγχρονισμό του συστήματος κατάρτισης με τη δημιουργία της αναγκαίας υποδομής, τη συστηματοποίηση και πιστοποίηση της κατάρτισης και την εισαγωγή προτύπων επαγγελματικών προσόντων.
- Στην ενημέρωση των επιχειρήσεων και ατόμων για συνειδητοποίηση της ανάγκης για συνεχή κατάρτιση καθώς

και στην παροχή σ' αυτούς συμβουλευτικών υπηρεσιών.

- Στην ανάλυση του κοινοτικού κεκτημένου στον τομέα της κατάρτισης και στην προώθηση ενεργειών για προσαρμογή της κυπριακής πραγματικότητας προς αυτό.

Λειτουργώντας στα πιο πάνω πλαίσια, η Αρχή, ακολούθησε μια πρακτική συστηματικής μελέτης και παρακολούθησης των δεδομένων και των εξελίξεων της αγοράς εργασίας και της απασχόλησης, στα διάφορα επαγγέλματα και οικονομικούς τομείς. Οι **μελέτες της Αρχής** αποτέλεσαν και συνεχίζουν να αποτελούν τη βάση για την ανάπτυξη των διαφόρων δραστηριοτήτων της.

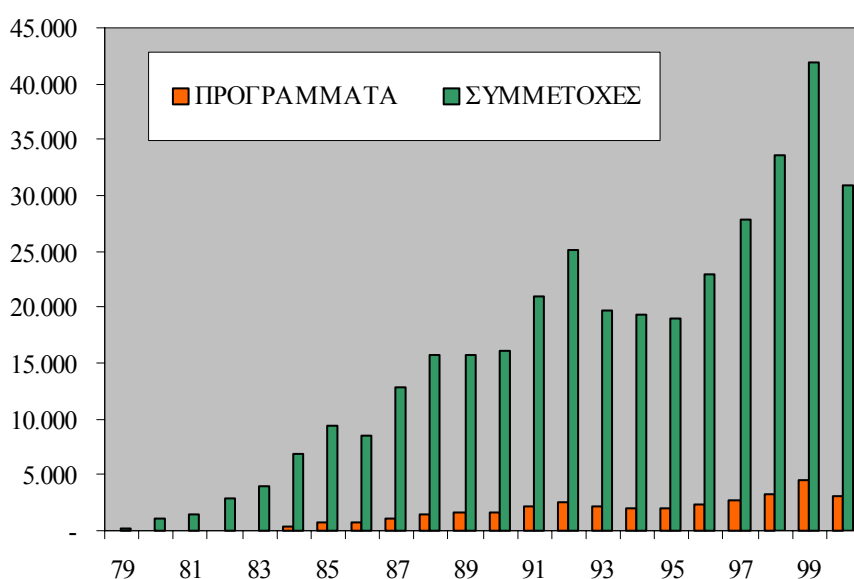
Η Αρχή συνέβαλε στην **καταπολέμηση της ανεργίας** των νεοεισερχόμενων στην αγορά εργασίας και ταυτόχρονα στην ομαλότερη μετάβαση από το χώρο της εκπαίδευσης στον κόσμο της εργασίας μέσω του Σχεδίου Κατάρτισης και Απασχόλησης Αποφοίτων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και των προγραμμάτων αρχικής κατάρτισης, που απευθύνονται κυρίως σε απόφοιτους λυκείων.

Από τα προγράμματα κατάρτισης που εφαρμόστηκαν **εμπλουτίστηκαν και αναβαθμίστηκαν οι γνώσεις και οι δεξιότητες του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου**. Από την **ποικιλία των προγραμμάτων** που κάλυψε ένα τεράστιο φάσμα θεμάτων (από διευθυντικές γνώσεις και δεξιότητες επικοινωνίας μέχρι τεχνικές δεξιότητες ή και γνώσεις σε εξειδικευμένα συστήματα ποιότητας και τεχνολογίας) ωφελήθηκε το ανθρώπινο δυναμικό όλων των βαθμίδων και ειδικοτήτων (διευθυντικό, επιστημονικό, εποπτικό, τεχνικό, γραφειακό). Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την **αύξηση της παραγωγικότητας** και τη βελτίωση της ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων και των προσφερομένων υπηρεσιών.

Όλες οι πιο πάνω δραστηριότητες συνέβαλαν στην ποσοτική αύξηση και ποιοτική βελτίωση του απασχολούμενου δυναμικού. Συνέβαλαν επίσης στην άμεση και ευέλικτη ανταπόκριση της Αρχής για την αντιμετώπιση διαρθρωτικών προβλημάτων στην απασχόληση και γενικά στην αγορά εργασίας.

Στο Σχεδιάγραμμα 28 παρουσιάζονται οι αριθμοί προγραμμάτων και καταρτιζομένων που επιχορηγήθηκαν από την Αρχή από το 1979 μέχρι το 2000.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 28
ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ
ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΠΟΥ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΘΗΚΑΝ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΑνΑΔ
ΓΙΑ ΤΟ 1979-2000

Από το Σχεδιάγραμμα φαίνεται ότι οι αριθμοί των καταρτιζομένων και των προγραμμάτων ακολουθούν **διαχρονικά μια ανοδική τάση**. Το 1980 η Αρχή επιχορήγησε 1.038 συμμετέχοντες και το 2000 ο αριθμός αυτός έφθασε τις 30.921. Από 392 προγράμματα που εφαρμόστηκαν το 1984, το 2000 ο αριθμός αυτός έφθασε τις 3.046. **Από το 1979 μέχρι το 2000 καταρτίστηκαν συνολικά 355.980 συμμετέχοντες και επιχορηγήθηκαν 34.067 προγράμματα.**

Στον Πίνακα 5.1 του Παραρτήματος 5 παρουσιάζονται οι αριθμοί των συμμετεχόντων σε προγράμματα κατάρτισης καθώς και οι αριθμοί των προγραμμάτων κατάρτισης που επιχορήγησε η Αρχή από το 1979 μέχρι το 2000.

Στον Πίνακα 5.2 του Παραρτήματος 5 παρουσιάζονται διαθέσιμα στοιχεία σε σχέση με τον αριθμό συμμετεχόντων και τον αριθμό προγραμμάτων αρχικής και συνεχιζόμενης κατάρτισης από το 1979 μέχρι το 2000.

Από τον πίνακα φαίνεται διαχρονικά η αύξηση στον αριθμό των συμμετεχόντων και **προγραμμάτων συνεχιζόμενης κατάρτισης**. Το 1985 οι συμμετέχοντες σε προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης ήταν 8.035 και το 2000 αυξήθηκε στους 29.801. Αντίστοιχα, ο αριθμός προγραμμάτων αυξήθηκε από 276 το 1985 σε 2.950 το 2000.

Οι συμμετοχές σε **προγράμματα αρχικής κατάρτισης** αυξήθηκαν από 1.038 το 1980 σε 2.256 το 1990. Αύξηση είχαν και τα προγράμματα αρχικής κατάρτισης από 116 το 1984 σε 285 το 1990. Αντίθετα, ο αριθμός συμμετεχόντων σε προγράμματα αρχικής κατάρτισης μειώθηκε από 2.256 το 1990 σε 1.120 το 2000 και ο αριθμός προγραμμάτων μειώθηκε από 285 σε 96 την αντίστοιχη περίοδο. Τα αυξημένα αριθμητικά προγράμματα αρχικής κατάρτισης, συνέβαλαν στη **διευκόλυνση της ένταξης στην αγορά εργασίας** και αύξησης του ποσοστού των απασχολουμένων. Επίσης τα προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης είχαν **καθοριστικό ρόλο στη διατήρηση της απασχόλησης και της απασχολησιμότητας** των ατόμων.

Στους Πίνακες 5.3 και 5.4 του Παραρτήματος 5 φαίνονται αναλυτικά στοιχεία σε σχέση με τις δραστηριότητες κατάρτισης κατά αριθμό προγραμμάτων και συμμετεχόντων για την περίοδο 1993-1996.

Αναλυτικότερα στοιχεία σε σχέση με τις δραστηριότητες κατάρτισης κατά αριθμό προγραμμάτων και συμμετεχόντων για την περίοδο 1997-2000 φαίνονται στους Πίνακες 5.5 και 5.6 του Παραρτήματος 5.

Η ανάλυση κατά δραστηριότητα κατάρτισης είναι διαφορετική από την προηγούμενη περίοδο λόγω αλλαγής του λογισμικού συστήματος.

Στον Πίνακα 5.7 του Παραρτήματος 5 παρουσιάζονται οι αριθμοί και τα ποσοστά των συμμετεχόντων σε προγράμματα κατάρτισης κατά επαγγελματική κατηγορία για το 1997, 1998 και το 2000.

Από τον πίνακα φαίνεται ότι τα **μεγαλύτερα ποσοστά συμμετεχόντων για το 2000** προέρχονται από τους Γραφείς, δακτυλογράφους, ταμίες και παρόμοιους (22,0%), τους Πτυχιούχους και άλλους ειδικούς (21,2%) και τους Διευθυντές (20,8%). Συγκρίνοντας με την απασχόληση κατά επαγγελματική κατηγορία από την Απογραφή του 2000, φαίνεται ότι οι Διευθυντές, οι Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί και οι Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι έχουν μεγαλύτερα ποσοστά συμμετοχής σε προγράμματα από τα ποσοστά τους στην κατανομή απασχόλησης.

Οι συμμετέχοντες σε προγράμματα κατάρτισης κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας για το 1997, 1998 και το 2000 παρουσιάζονται στον Πίνακα 5.8 του Παραρτήματος 5.

Το **μεγαλύτερο ποσοστό συμμετεχόντων το 2000** προέρχονταν από τον τομέα των Χρηματοπιστωτικών οργανισμών (29,9%), της Μεταποίησης (16,0%), του Εμπορίου, επιδιόρθωσης αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής χρήσης (13,5%) και Ξενοδοχείων και εστιατορίων (10,1%).

7.2. Καταληκτικές επισημάνσεις

Από την εξέταση των στοιχείων των συμμετοχών σε προγράμματα κατάρτισης κατά οικονομικό τομέα και επαγγελματική κατηγορία, σε σχέση με τους ρυθμούς ανάπτυξης της απασχόλησης κατά τομέα και επάγγελμα, διαπιστώνονται δύο τάσεις παράλληλες. Αυτό συνεπάγεται ότι **η Αρχή μπόρεσε να ανταποκριθεί στις ανάγκες, όπως αυτές διαμορφώθηκαν από τις διαχρονικές μεταβολές της απασχόλησης.**

Η αυξημένη συμμετοχή σε προγράμματα από τους τομείς των Υπηρεσιών αλλά και της Μεταποίησης δείχνει ότι **η Αρχή αντιμετωπίζει τις προκλήσεις των καιρών και συμβαδίζει με την τάση ανάπτυξης του τριτογενή τομέα, χωρίς να παραγνωρίζει τη σημαντικότητα και των άλλων τομέων στην οικονομία και την απασχόληση.**

8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

Στο κεφάλαιο αυτό παρατίθενται τα κυριότερα συμπεράσματα και διαπιστώσεις τα οποία έχουν προκύψει από τη διαχρονική ανάλυση των τάσεων απασχόλησης στην Κύπρο. Στη συνέχεια διατυπώνονται εισηγήσεις οι οποίες στοχεύουν στην καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου.

8.1. Διαπιστώσεις και Συμπεράσματα

Η Κυπριακή οικονομία αναπτύχθηκε τα τελευταία χρόνια με ικανοποιητικούς ρυθμούς σε συνθήκες πλήρους απασχόλησης. Ο ρυθμός ανάπτυξης του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος το 2000 κυμαινόταν γύρω στο 4,9% και το δημοσιονομικό έλλειμμα περιορίστηκε κάτω από το 3% του ΑΕΠ. Οι εγγεγραμμένοι άνεργοι κατά το 2000 ήταν 3,5% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού και ο πληθωρισμός ανήλθε στο 4,1%.

8.1.1. Συμπεράσματα σε σχέση με τη γενική εικόνα της Κυπριακής οικονομίας

- (i) Διαχρονικά η Κυπριακή οικονομία έχει επεκταθεί με **ικανοποιητικούς ρυθμούς ανάπτυξης** σε συνθήκες πλήρους απασχόλησης. Το ΑΕΠ ανήλθε το 2000 στα £5.457,7 εκ. και η μέση ετήσια αύξηση του από το 1980 μέχρι το 2000 ήταν **+5,2%**.
- (ii) Ο ρυθμός ανάπτυξης του ΑΕΠ ανήλθε στο 4,9% κατά το 2000.
- (iii) Η **ανεργία** ως ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού μειώθηκε οριακά στο 3,5% το 2000 από 3,6% το 1999.
- (iv) Ο **πληθωρισμός** κατά το 2000 αυξήθηκε στο 4,1% σε σύγκριση με 1,7% το 1999.

8.1.2. Συμπεράσματα σε σχέση με την Κυπριακή αγορά εργασίας

- (i) Ο **πληθυσμός της Κύπρου** στις περιοχές που ελέγχει το κράτος κατά το τέλος του 2000 ανήλθε στις 671.300. Οι γυναίκες αποτελούσαν το 50,1% και οι άνδρες το 49,9% του πληθυσμού. Ο μέσος όρος της **ετήσιας ποσοστιαίας μεταβολής** του πληθυσμού για την περίοδο 1980-2000 ήταν **+1,36%**.
- (ii) Από την κατανομή του πληθυσμού κατά ηλικία φαίνεται η **σταδιακή αύξηση του ποσοστού των μεγαλύτερων ηλικιών** και η μείωση του ποσοστού των παιδιών, που είναι ενδεικτικά της **τάσης για γήρανση του πληθυσμού**. Αυτό επιβεβαιώνεται και από τη σταδιακή μείωση της γεννητικότητας. Το ποσοστό γονιμότητας βρίσκεται στο 1,8 που είναι χαμηλότερο από το 2,1 που χρειάζεται για να εξασφαλιστεί η αναπλήρωση του πληθυσμού.
- (iii) Ο **οικονομικά ενεργός πληθυσμός** ανήλθε το 2000 στις 324,6 χιλιάδες, ποσοστό 48,4% στο σύνολο του πληθυσμού. Διαχρονικά παρατηρείται μια **μικρή αύξηση** του ποσοστού του οικονομικά ενεργού πληθυσμού. Από το 1980 μέχρι το 2000 η μέση ετήσια αύξηση του οικονομικά ενεργού πληθυσμού ήταν **+2,0%**.
- (iv) Σύμφωνα με την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, το **69,0%** του πληθυσμού ηλικίας 15-64 χρονών κατά το 2000 συμμετείχαν στην αγορά εργασίας, δηλαδή είτε εργάζονταν είτε ήταν άνεργοι. Το **ποσοστό συμμετοχής** ήταν μεγαλύτερο στους **άνδρες, 81,6%**, ενώ στις γυναίκες ήταν **μόνο 56,7%**.
- (v) Από τα διαχρονικά στοιχεία παρουσιάζεται μια **αύξηση του ποσοστού συμμετοχής των γυναικών** από 50,3% το 1987 σε 55,0% το 1998, ενώ αντίστοιχα παρατηρείται μια **μείωση του ποσοστού συμμετοχής των ανδρών** από 88,3% το 1987 σε 84,8% το 1998.

- (vi) Σύμφωνα με την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, το **ποσοστό απασχόλησης** που είναι το αποτέλεσμα της διαίρεσης των εργαζομένων με το σύνολο του πληθυσμού ηλικίας 15-64, ήταν **65,5%** το 2000. Διαχρονικά παρατηρείται μια αύξηση του ποσοστού απασχόλησης.
- (vii) Το **ποσοστό ανεργίας** το 2000 ανήλθε στο 3,5% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού. Η ανεργία σημείωσε αύξηση στις αρχές της δεκαετίας του 1980, μετά μειώθηκε στο χαμηλότερο σημείο το 1990 στο 1,8% και τα τελευταία χρόνια σημειώνεται μια μικρή ανοδική τάση. Το 51,8% των ανέργων του 2000 ήταν γυναίκες.
- (viii) Τα **μεγαλύτερα ποσοστά ανέργων** παρουσιάζονται στους τομείς του Εμπορίου, Κοινοτικών, κοινωνικών και προσωπικών υπηρεσιών και της Μεταποίησης και αυτό συνδέεται άμεσα με το γεγονός ότι ο τομέας της Μεταποίησης, ιδιαίτερα οι υποτομείς της ένδυσης και υπόδησης αντιμετώπισαν μια ύφεση τα τελευταία χρόνια.
- (ix) Από την **κατανομή των ανέργων κατά επαγγελματική κατηγορία** φαίνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό αφορά τα Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης, τους Τεχνίτες, τους Υπαλλήλους υπηρεσιών και πωλητές και τους Γραφείς, δακτυλογράφους, ταμίες και παρόμοιους. Από τα στοιχεία αυτά φαίνεται η **τάση ευκολότερης απορρόφησης των αποφοίτων πανεπιστημίου** στην αγορά εργασίας, ενώ παρουσιάζεται δυσκολία για εξεύρεση εργασίας από άτομα που ασχολούνται με τεχνικά επαγγέλματα.
- (x) Το 2000 απασχολούνταν στην Κύπρο, με βάση επίσημα στοιχεία από τη Στατιστική Υπηρεσία, 26.398 ξένοι εργάτες, ποσοστό 8,8% στην απασχόληση. Το **ποσοστό των ξένων εργατών υπερτριπλασιάστηκε μέσα στα τελευταία δέκα χρόνια**. Τα μεγαλύτερα ποσοστά των ξένων εργατών εντοπίζονταν το 2000 στα Ιδιωτικά νοικοκυριά (29,3%), στα Ξενοδοχεία και εστιατόρια (16,6%) και στο Εμπόριο (14,1%).

- (xi) **Η Κύπρος συγκρίνεται ευνοϊκά με το μέσο όρο των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης**, τόσο στους ρυθμούς ανάπτυξης όσο και στα ποσοστά απασχόλησης και ανεργίας. Σημειώνεται όμως ότι, παρόλο που η Κύπρος συγκρίνεται ευνοϊκά με το μέσο όρο της ανεργίας των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ωστόσο βρίσκεται σε ψηλότερο ποσοστό από αρκετές χώρες.

8.1.3. Συμπεράσματα σε σχέση με την απασχόληση κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας

- (i) **Η συντριπτική πλειοψηφία των απασχολουμένων εργάζεται στον τομέα των υπηρεσιών.** Το 2000 το 70% του πληθυσμού εργαζόταν στον τομέα των υπηρεσιών, ενώ το 1980 το ποσοστό αυτό ήταν μόνο 47%. Τα **μερίδια απασχόλησης στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα το 2000 μειώθηκαν** κατά 11 περίπου ποσοστιαίες μονάδες. Η απασχόληση στους δύο αυτούς τομείς ήταν το 2000 9% και 21% αντίστοιχα.
- (ii) Εξετάζοντας την απασχόληση από το **1980 μέχρι το 1994** που χρησιμοποιείται η διεθνής κωδικοποίηση ISIC 68 παρατηρείται μια **μείωση** στον τομέα της Μεταποίησης και της Γεωργίας και μια μικρότερη μείωση στον τομέα των Κατασκευών. Αντίθετα, παρατηρείται μια **σταδιακή αύξηση** στα ποσοστά των τομέων του Εμπορίου, εστιατορίων και ξενοδοχείων, των Κοινοτικών, κοινωνικών και προσωπικών υπηρεσιών και των Οικονομικών οργανισμών, ασφαλειών, κτηματικών και επαγγελματικών υπηρεσιών.
- (iii) Οι τάσεις αυτές συνεχίζονται και την **περίοδο 1995 μέχρι 2000**, όπου άρχισε η χρήση της κωδικοποίησης NACE, με τη **μείωση** της Μεταποίησης και της Γεωργίας και **αύξηση** του τριτογενή τομέα, των Ιδιωτικών νοικοκυριών, Χρηματοπιστωτικών οργανισμών, Μεταφορών και επικοινωνιών, Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και Δημόσιας διοίκησης και άμυνας.

- (iv) Ο τομέας του Εμπορίου κατείχε το μεγαλύτερο ποσοστό απασχόλησης (18,0%) το 2000 και ακολούθησε η Μεταποίηση (12,2%), τα Ξενοδοχεία και εστιατόρια (10,9%) και οι Κατασκευές (8,8%).
- (v) Το 1995 απασχολούνταν στην Κύπρο 283.300 άτομα και το 2000 301.600. Ο μέσος όρος της ετήσιας ποσοστιαίας μεταβολής της απασχόλησης για την πενταετία ήταν 1,3%.
- (vi) Από την ανάλυση στους 27 προκαθορισμένους τομείς οικονομικής δραστηριότητας φαίνεται ότι τη **μεγαλύτερη μέση ετήσια μείωση** είχε ο τομέας της Παραγωγής κλωστοϋφαντουργικών υλών, κατασκευής ειδών ενδυμασίας και βιομηχανίας δερμάτων ειδών (-14,9%). Ακολουθούν οι τομείς των Ασφαλειών (-4,2%), της Γεωργίας, θήρας και δασοκομίας (-3,7%) και της Κατασκευής επίπλων και άλλων μεταποιητικών βιομηχανιών (-3,0%).
- (vii) Τη **μεγαλύτερη μέση ετήσια αύξηση** κατά την πενταετία 1995-2000 παρουσίασε ο τομέας του Χρηματιστηρίου (+31,3%) και ακολούθησαν οι τομείς των Ιδιωτικών νοικοκυριών (+14,3%) και της Πληροφορικής, έρευνας και ανάπτυξης (+11,4%).
- (viii) Σε **σύγκριση με την Ευρωπαϊκή Ένωση**, στην Κύπρο ο δευτερογενής τομέας κατείχε κατά το 2000 **μικρότερο ποσοστό** της απασχόλησης (24% σε σχέση με 27% στην ΕΕ), ο τριτογενής τομέας κατείχε ψηλότερο (71% σε σχέση με 69% στην ΕΕ), ενώ ο πρωτογενής τομέας βρισκόταν περίπου στα ίδια ποσοστά.
- (ix) Από τη σύγκριση της απασχόλησης στους 16 τομείς οικονομικής δραστηριότητας φαίνεται ότι ο τομέας του Εμπορίου κατείχε **ψηλότερο ποσοστό της απασχόλησης** στην Κύπρο, όπως και ο τομέας των Ξενοδοχείων και εστιατορίων. Αντίθετα, στην Ευρωπαϊκή Ένωση ο τομέας της Μεταποίησης και της Διαχείρισης ακίνητης περιουσίας και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και Εκπαίδευσης, Υγείας και κοινωνικής μέριμνας και Άλλων δραστηριοτήτων παροχής υπηρεσιών

παρουσίασαν ψηλότερα ποσοστά στην απασχόληση από ότι στην Κύπρο.

8.1.4. Συμπεράσματα σε σχέση με την απασχόληση κατά επάγγελμα

- (i) Από την εξέταση των διαχρονικών στοιχείων διαπιστώνεται μια τάση μείωσης της απασχόλησης στα τεχνικά επαγγέλματα και **αύξηση της απασχόλησης σε επαγγέλματα που σχετίζονται με τις υπηρεσίες.**
- (ii) Συγκεκριμένα, φαίνεται ότι στην περίοδο 1995-2000 **μειώθηκε το ποσοστό απασχόλησης** στα επαγγέλματα των Τεχνιτών και παρόμοιων εργατών, των Χειριστών μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητών, των Γεωργών, κτηνοτρόφων και ψαράδων και των Γραφέων, δακτυλογράφων, ταμιών και παρόμοιων. Αντίθετα, **αύξηση παρουσίασε η απασχόληση** στα Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης, στους Υπαλλήλους υπηρεσιών και πωλητές, στους Διευθυντές και στους Πτυχιούχους και άλλους ειδικούς.
- (iii) Από την ανάλυση στα 36 επαγγέλματα για τις χρονιές 1995 και 2000, προκύπτει ότι τη **μεγαλύτερη ετήσια αύξηση** παρουσίασαν οι Μαθηματικοί και στατιστικολόγοι (+43,1%). Ακολουθούν οι Γενικοί διευθυντές και διευθυντές τμημάτων (+20,8%) και οι Λογιστές και άλλοι ειδικοί (+20,4%).
- (iv) Τις **μεγαλύτερες ετήσιες μειώσεις** από το 1995 μέχρι το 2000 είχαν τα επαγγέλματα Βοηθητικό διδακτικό προσωπικό (-18,3%) και οι Χειριστές ακινήτων μηχανημάτων παραγωγής και συναρμολογητών (-7,9%).
- (v) Από τη σύγκριση της κατανομής της απασχόλησης της Κύπρου με την Ευρωπαϊκή Ένωση φαίνεται ότι οι Διευθυντές, οι Τεχνικοί βοηθοί, ειδικοί γραφείς και παρόμοιοι, οι Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί, οι Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες, οι Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι και

οι Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές έχουν **ψηλότερα ποσοστά απασχόλησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση.**

- (vi) Αντίθετα, **στην Κύπρο η απασχόληση είναι μεγαλύτερη στα Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης και στους Υπαλλήλους υπηρεσιών και πωλητές.**

8.1.5. Συμπεράσματα σε σχέση με την εξελικτική πορεία του συστήματος κατάρτισης της ΑνΑΔ

- (i) Στα είκοσι και πλέον χρόνια λειτουργίας της ΑνΑΔ έχει δημιουργηθεί ένα **ολοκληρωμένο σύστημα κατάρτισης** με κύρια συστατικά τον εντοπισμό των αναγκών, το σχεδιασμό των προγραμμάτων, την υλοποίηση, έλεγχο και επιχορήγηση δραστηριοτήτων κατάρτισης καθώς και την παροχή κινήτρων για τη δημιουργία υποδομής κατάρτισης.
- (ii) Το 1980 η Αρχή επιχορήγησε 1.038 συμμετέχοντες και το 2000 ο αριθμός αυτός έφθασε τις 30.921. Από 392 προγράμματα που εφαρμόστηκαν το 1984, το 2000 ο αριθμός αυτός έφθασε τις 3.046. **Από το 1979 μέχρι το 2000 καταρτίστηκαν συνολικά 355.980 συμμετέχοντες και επιχορηγήθηκαν 34.067 προγράμματα.**
- (iii) Όλες οι δραστηριότητες κατάρτισης της Αρχής συνέβαλαν στην ποσοτική αύξηση και ποιοτική βελτίωση του απασχολούμενου πληθυσμού. Συνέβαλαν επίσης στην άμεση και ευέλικτη ανταπόκριση της Αρχής για την **αντιμετώπιση διαρθρωτικών προβλημάτων** στην απασχόληση και γενικά στην αγορά εργασίας.
- (iv) Τα αυξημένα αριθμητικά προγράμματα αρχικής κατάρτισης συνέβαλαν στη **διευκόλυνση της ένταξης στην αγορά εργασίας** και αύξησης του ποσοστού των απασχολούμενων. Επίσης τα προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης είχαν καθοριστικό ρόλο στη **διατήρηση της απασχόλησης και της απασχολησιμότητας** των ατόμων.

- (v) Από την εξέταση των στοιχείων των συμμετοχών σε προγράμματα κατάρτισης κατά οικονομικό τομέα και επαγγελματική κατηγορία, σε σχέση με τους ρυθμούς ανάπτυξης της απασχόλησης κατά τομέα και επάγγελμα, διαπιστώνονται δύο τάσεις παράλληλες. Αυτό συνεπάγεται ότι **η Αρχή μπόρεσε να ανταποκριθεί στις ανάγκες όπως αυτές διαμορφώνονταν από τις διαχρονικές μεταβολές της απασχόλησης.**
- (vi) Η αυξημένη συμμετοχή σε προγράμματα από τους απασχολούμενους στους τομείς των Υπηρεσιών αλλά και της Μεταποίησης δείχνει ότι η Αρχή αντιμετωπίζει τις προκλήσεις των καιρών και **συμβαδίζει με την τάση ανάπτυξης του τριτογενή τομέα**, χωρίς να παραγνωρίζει τη σημαντικότητα των άλλων τομέων στην οικονομία και την απασχόληση.

8.2. Εισηγήσεις

Στο υποκεφάλαιο αυτό διατυπώνονται εισηγήσεις βασισμένες στα συμπεράσματα της μελέτης, με στόχο την καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου στα πλαίσια μιας πολιτικής διατήρησης και αύξησης της απασχόλησης μεταξύ όλων των ομάδων του πληθυσμού.

8.2.1. Μέτρα για αύξηση του ποσοστού συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας

Από τη μελέτη φάνηκε ότι το ποσοστό συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας **είναι πολύ χαμηλότερο από το ποσοστό των ανδρών και χαμηλότερο από το μέσο όρο των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.**

Η συμμετοχή περισσότερων γυναικών στην αγορά εργασίας είναι δυνατό να **ενθαρρυνθεί με τη λήψη διαφόρων μέτρων ή τη διοργάνωση προγραμμάτων κατάρτισης** που να απευθύνονται ειδικά σε γυναίκες.

Αναμένεται ότι τα προγράμματα αυτά και άλλες εξειδικευμένες δράσεις, θα συμβάλουν στην προσέλκυση μεγαλύτερου αριθμού γυναικών για συμμετοχή σε δραστηριότητες αρχικής και συνεχιζόμενης κατάρτισης. **Ομάδες-στόχους του γυναικείου εργατικού δυναμικού** θα πρέπει να αποτελέσουν:

- Το οικονομικά αδρανές γυναικείο δυναμικό
- Οι νεοεισερχόμενες γυναίκες στην αγορά εργασίας
- Οι άνεργες γυναίκες
- Οι εργοδοτούμενες γυναίκες

Παράλληλα κρίνεται αναγκαίο, για αύξηση της απασχόλησης των γυναικών, η δημιουργία κατάλληλης υποδομής και η **θεσμοθέτηση μέτρων που να διευκολύνουν την ένταξη τους στην αγορά εργασίας**. Τέτοιες ενέργειες είναι η εφαρμογή της μερικής απασχόλησης, το ευέλικτο ωράριο, η εργασία από το σπίτι (τηλε-εργασία), η δημιουργία παιδοκομικών σταθμών κοντά στην εργασία τους, η επέκταση του ωραρίου των δημοτικών σχολείων, η δημιουργία παιδικών λεσχών και η βελτίωση της συγκοινωνιακής υποδομής, ιδιαίτερα για τις περιπτώσεις των γυναικών που βρίσκονται σε απομονωμένες περιοχές.

8.2.2. Μέτρα για μείωση της ανεργίας

Όπως προκύπτει από τη μελέτη, το ποσοστό των ανέργων στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό παρουσιάζει μια **μικρή αυξητική τάση τα τελευταία χρόνια**. Επίσης, παρόλο που στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης το ποσοστό συγκρίνεται ευνοϊκά, ωστόσο υπάρχουν χώρες που έχουν πολύ χαμηλότερο ποσοστό ανεργίας από την Κύπρο, γεγονός που δείχνει ότι υπάρχουν **περιθώρια βελτίωσης**.

Η δομή της απασχόλησης έχει διαφοροποιηθεί αρκετά τα τελευταία χρόνια με τη **ραγδαία ανάπτυξη του τριτογενή τομέα των υπηρεσιών** σε βάρος των άλλων τομέων και αυτό συνέβαλε στη διαφοροποίηση της κατανομής των επαγγελματιών. Θα πρέπει να

προωθηθεί περαιτέρω η συμμετοχή των ανέργων σε προγράμματα κατάρτισης με στόχο την αναβάθμιση των δεξιοτήτων τους και τη διευκόλυνση τους στην **εύρεση εργασίας σε επαγγέλματα στους τομείς που αναπτύσσονται ραγδαία τα τελευταία χρόνια.**

Σημαντική συμβολή στην καταπολέμηση της ανεργίας θα αποτελούσε η εξέταση των δεξιοτήτων και προσόντων των ανέργων πάνω σε ατομική βάση και η **συσχέτιση τους με συγκεκριμένες κενές θέσεις εργασίας** όπου θα μπορούσαν να τοποθετηθούν μέσω ειδικής κατάρτισης που θα τους προσαρμόζε στα νέα δεδομένα της οικονομίας. Η **εισαγωγή ευέλικτων μορφών εργασίας** όπως μερική απασχόληση αναμένεται ότι θα βοηθήσει στην εύρεση εργασίας σε ανέργους.

8.2.3. Προγράμματα κατάρτισης σε τομείς που αναπτύσσονται ραγδαία τα τελευταία χρόνια

Οι αλλαγές που σημειώνονται τα τελευταία χρόνια σε παγκόσμια κλίμακα με την εισαγωγή νέας τεχνολογίας και νέων μεθόδων παραγωγής και οργάνωσης, όπως η διεθνοποίηση των οικονομιών και η όξυνση της ανταγωνιστικότητας, έχουν ως αποτέλεσμα τη **ραγδαία διαφοροποίηση των απαιτούμενων δεξιοτήτων στα διάφορα επαγγέλματα.**

Από τη μελέτη έχει προκύψει ότι τη μεγαλύτερη μέση ετήσια αύξηση την πενταετία 1995-2000 παρουσίασαν οι τομείς του Χρηματιστηρίου, της Πληροφορικής και της Έρευνας και Ανάπτυξης. **Προγράμματα κατάρτισης στους τομείς που αναπτύσσονται ραγδαία τα τελευταία χρόνια** θα βοηθήσουν το ανθρώπινο δυναμικό της Κύπρου να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις των καιρών και τις νέες απαιτήσεις της αγοράς εργασίας. Ταυτόχρονα τα προγράμματα αυτά θα συμβάλουν στη διατήρηση της απασχολησιμότητας τους, με γενικότερες θετικές επιπτώσεις στο σύνολο της απασχόλησης.

8.2.4. Παρακολούθηση των τάσεων απασχόλησης

Η παρακολούθηση και ανάλυση των τάσεων όσον αφορά την απασχόληση αποτελεί **σημαντική εργασία** που αναμένεται να συμβάλει στην αναβάθμιση και πληρέστερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού. Στη μελέτη αυτή έχουν εξεταστεί οι **διαχρονικές τάσεις απασχόλησης από το 1980 μέχρι το 2000**. Μέσα από αυτή την εργασία παρουσιάστηκε η γενική εικόνα της Κυπριακής οικονομίας, μακροοικονομικοί δείκτες όπως το ΑΕΠ και ο πληθωρισμός, ο πληθυσμός της Κύπρου, η ανεργία και η απασχόληση σε επαγγέλματα και τομείς οικονομικής δραστηριότητας. Η εργασία αυτή έχει προσθέσει στο γνωσιολογικό απόθεμα της Κύπρου και αποτελεί τη βάση για χρήσιμες διαπιστώσεις και συμπεράσματα για την αγορά εργασίας.

Γίνεται εισήγηση όπως **συνεχιστεί η παρακολούθηση των εξελίξεων στην αγορά εργασίας της Κύπρου πάνω σε συστηματική βάση**.

8.2.5. Προβλέψεις για απασχόληση

Η συστηματική παρακολούθηση των μεταβολών στην απασχόληση και η **εκτίμηση των τάσεων στην απασχόληση μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα**, αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο μιας συγκροτημένης στρατηγικής για το σχεδιασμό και εφαρμογή των κατάλληλων δράσεων κατάρτισης και ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού. Γι' αυτό η πρόβλεψη των μακροχρόνιων τάσεων της απασχόλησης αποτελεί **επιτακτική αναγκαιότητα**. Η μελέτη των τάσεων αυτών και η δυνατότητα αναθεώρησης τους σε τακτά χρονικά διαστήματα θα αποτελέσει **βασική πηγή πληροφοριών** τόσο για την ίδια την Αρχή αλλά και για άλλους φορείς που ασχολούνται με θέματα αγοράς εργασίας, απασχόλησης και ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1:
ΠΙΝΑΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.1
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΪΟΝ ΣΕ ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΚΑΙ
ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ ΤΟΥ 1980 ΓΙΑ ΤΟ 1980-2000

ΧΡΟΝΟΣ	ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΤΙΜΕΣ		ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ	
	€ΕΚ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ	€ΕΚ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ
1980	760,4		760,4	
1981	876,0	+15,2%	783,6	+3,1%
1982	1.024,9	+17,0%	832,9	+6,3%
1983	1.136,7	+10,9%	877,2	+5,3%
1984	1.337,4	+17,7%	954,9	+8,9%
1985	1.482,2	+10,8%	1.000,7	+4,8%
1986	1.599,7	+7,9%	1.036,7	+3,6%
1987	1.781,1	+11,3%	1.110,3	+7,1%
1988	1.992,4	+11,9%	1.202,6	+8,3%
1989	2.256,2	+13,2%	1.300,0	+8,1%
1990	2.555,7	+13,3%	1.396,2	+7,4%
1991	2.674,7	+4,7%	1.406,0	+0,7%
1992	3.102,9	+16,0%	1.538,1	+9,4%
1993	3.274,6	+5,5%	1.548,9	+0,7%
1994	3.650,7	+11,5%	1.640,3	+5,9%
1995	4.006,6	+9,7%	1.740,4	+6,1%
1996	4.161,0	+3,9%	1.773,4	+1,9%
1997	4.370,6	+5,0%	1.817,8	+2,5%
1998	4.694,5	+7,4%	1.908,7	+5,0%
1999	5.009,1	+6,7%	1.994,6	+4,5%
2000	5.457,7	+9,0%	2.091,5	+4,9%

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.2
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗΣ ΑΞΙΑΣ ΚΑΤΑ ΕΥΡΥ ΤΟΜΕΑ ΣΕ
ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΤΙΜΕΣ* 1980-2000

ΧΡΟΝΟΣ	ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ	ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ	ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ	ΣΥΝΟΛΟ
1980	11,3%	33,6%	55,1%	100,0%
1981	10,7%	32,1%	57,2%	100,0%
1982	10,5%	31,0%	58,5%	100,0%
1983	9,0%	30,8%	60,2%	100,0%
1984	10,0%	29,7%	60,3%	100,0%
1985	8,3%	29,3%	62,4%	100,0%
1986	8,1%	28,2%	63,7%	100,0%
1987	8,1%	28,3%	63,6%	100,0%
1988	7,9%	28,4%	63,7%	100,0%
1989	7,6%	27,6%	64,8%	100,0%
1990	7,4%	26,8%	65,8%	100,0%
1991	6,7%	27,4%	65,9%	100,0%
1992	6,3%	26,4%	67,3%	100,0%
1993	6,3%	25,7%	68,0%	100,0%
1994	5,6%	24,6%	69,8%	100,0%
1995	5,6%	23,6%	70,8%	100,0%
1996	5,4%	23,1%	71,5%	100,0%
1997	4,8%	22,3%	72,9%	100,0%
1998	5,0%	21,6%	73,4%	100,0%
1999	5,1%	20,8%	74,1%	100,0%
2000	4,5%	20,1%	75,4%	100,0%

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία

*: Μετά από την υιοθέτηση του Συστήματος Ταξινόμησης Οικονομικών Δραστηριοτήτων της ΕΕ (NACE), οι κατανομές της προστιθέμενης αξίας από το 1995 και μετά δίνονται σε σταθερές τιμές του 1995.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.3
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗΣ ΑΞΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ (ISIC) ΣΕ ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΤΙΜΕΣ 1980-1994

ΧΡΟΝΟΣ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	ΚΥΒ.	ΑΛΛΟΙ	ΣΥΝ
1980	10,0%	1,4%	18,2%	1,4%	14,0%	15,7%	8,3%	14,9%	3,5%	12,2%	0,4%	100,0%
1981	9,5%	1,1%	18,2%	1,7%	12,3%	16,2%	8,4%	15,7%	3,8%	12,7%	0,4%	100,0%
1982	9,6%	0,9%	17,6%	1,8%	11,7%	16,7%	8,5%	15,5%	3,8%	13,5%	0,4%	100,0%
1983	8,3%	0,7%	17,4%	2,0%	11,4%	17,3%	9,3%	14,9%	4,3%	13,9%	0,5%	100,0%
1984	9,3%	0,6%	16,8%	2,2%	10,7%	18,2%	9,4%	14,8%	4,4%	13,0%	0,6%	100,0%
1985	7,8%	0,5%	16,4%	2,4%	10,5%	19,5%	9,8%	14,7%	4,8%	13,0%	0,6%	100,0%
1986	7,6%	0,5%	15,6%	2,4%	10,2%	19,8%	10,1%	15,0%	5,1%	13,1%	0,6%	100,0%
1987	7,7%	0,4%	16,0%	2,3%	9,9%	20,3%	9,8%	14,9%	5,3%	12,8%	0,6%	100,0%
1988	7,5%	0,4%	16,2%	2,3%	9,9%	20,3%	9,6%	15,1%	5,5%	12,6%	0,6%	100,0%
1989	7,3%	0,3%	15,3%	2,2%	10,0%	21,8%	9,6%	15,0%	5,7%	12,2%	0,6%	100,0%
1990	7,2%	0,3%	14,8%	2,1%	9,9%	22,2%	9,4%	15,6%	5,7%	12,1%	0,7%	100,0%
1991	6,4%	0,3%	14,7%	2,2%	10,5%	20,6%	9,0%	16,5%	6,2%	12,9%	0,7%	100,0%
1992	6,0%	0,3%	14,0%	2,1%	10,3%	22,0%	8,9%	16,7%	6,5%	12,5%	0,7%	100,0%
1993	5,9%	0,3%	13,6%	2,2%	10,1%	20,7%	8,6%	16,8%	7,3%	13,7%	0,8%	100,0%
1994	5,2%	0,4%	13,2%	2,1%	9,4%	21,4%	8,9%	17,4%	7,5%	13,7%	0,8%	100,0%

ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΚΑΤΑ ISIC

	ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
1	Γεωργία, κунήγι, δάση και αλιεία
2	Μεταλλεία και λατομεία
3	Μεταποίηση
4	Ηλεκτρισμός, υγραέριο και νερό
5	Κατασκευές
6	Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, εστιατόρια και ξενοδοχεία
7	Μεταφορές, αποθηκεύσεις και επικοινωνίες
8	Οικονομικοί οργανισμοί, ασφάλειες, κτηματικές και επαγγελματικές υπηρεσίες
9	Κοινοτικές, κοινωνικές και προσωπικές υπηρεσίες

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.4
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗΣ ΑΞΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΣΕ ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΤΙΜΕΣ 1995-2000

ΤΟΜΕΑΣ	1995	1996	1997	1998	1999	2000
A	5,1%	4,6%	4,0%	4,2%	4,0%	3,4%
B	0,2%	0,3%	0,3%	0,2%	0,2%	0,2%
C	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%
D	12,5%	12,2%	11,8%	11,3%	10,8%	10,8%
E	2,2%	2,2%	2,1%	2,1%	2,0%	2,5%
F	8,9%	8,9%	8,5%	8,1%	7,7%	7,1%
G	13,9%	13,6%	13,5%	13,7%	13,1%	13,3%
H	9,1%	8,4%	8,6%	8,7%	9,2%	9,5%
I	8,5%	8,5%	8,6%	8,9%	8,7%	8,5%
J	5,3%	5,4%	5,7%	5,7%	7,2%	7,2%
K	13,4%	13,8%	14,0%	14,1%	14,1%	14,3%
L	8,7%	9,0%	9,3%	9,3%	9,3%	9,3%
M	4,7%	5,0%	5,2%	5,2%	5,1%	5,4%
N	3,3%	3,5%	3,6%	3,6%	3,5%	3,5%
O	3,5%	3,8%	3,9%	4,0%	4,2%	4,1%
P	0,4%	0,5%	0,6%	0,6%	0,6%	0,6%
ΣΥΝΟΛΟ	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

A: Γεωργία, θήρα και δασοκομία

B: Αλιεία

C: Ορυχεία και λατομεία

D: Μεταποιητικές βιομηχανίες

E: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό

F: Κατασκευές

G: Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής χρήσης

H: Ξενοδοχεία και Εστιατόρια

I: Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες

J: Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί

K: Διαχείριση ακίνητης περιουσίας & επιχειρηματικές δραστηριότητες

L: Δημόσια διοίκηση και άμυνα

M: Εκπαίδευση

N: Υγεία και κοινωνική μέριμνα

O: Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών

P: Ιδιωτικά νοικοκυριά

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.5
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗΣ ΑΞΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΣΕ ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ ΤΟΥ 1995

ΤΟΜΕΑΣ	1995	1996	1997	1998	1999	2000
A	5,1%	4,9%	4,2%	4,3%	4,4%	3,9%
B	0,2%	0,2%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%
C	0,3%	0,3%	0,3%	0,4%	0,4%	0,3%
D	12,5%	12,1%	11,8%	11,4%	11,0%	10,8%
E	2,2%	2,3%	2,3%	2,3%	2,4%	2,4%
F	8,9%	8,7%	8,2%	7,9%	7,4%	6,9%
G	13,9%	13,8%	13,6%	13,9%	13,3%	13,5%
H	9,0%	8,6%	8,8%	9,0%	9,5%	10,0%
I	8,5%	8,7%	9,0%	9,3%	9,7%	9,9%
J	5,3%	5,4%	5,7%	5,8%	6,2%	6,6%
K	13,4%	13,7%	14,0%	14,0%	13,9%	14,0%
L	8,7%	8,9%	9,0%	8,9%	8,8%	8,8%
M	4,7%	4,8%	4,9%	4,8%	4,8%	4,7%
N	3,4%	3,4%	3,5%	3,3%	3,3%	3,2%
O	3,5%	3,7%	3,9%	3,9%	4,0%	4,1%
P	0,4%	0,5%	0,5%	0,5%	0,6%	0,6%
ΣΥΝΟΛΟ	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

A: Γεωργία, θήρα και δασοκομία

B: Αλιεία

C: Ορυχεία και λατομεία

D: Μεταποιητικές βιομηχανίες

E: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό

F: Κατασκευές

G: Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής χρήσης

H: Ξενοδοχεία και Εστιατόρια

I: Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες

J: Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί

K: Διαχείριση ακίνητης περιουσίας & επιχειρηματικές δραστηριότητες

L: Δημόσια διοίκηση και άμυνα

M: Εκπαίδευση

N: Υγεία και κοινωνική μέριμνα

O: Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών

P: Ιδιωτικά νοικοκυριά

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.6
ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ ΣΕ ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ 1980

ΧΡΟΝΟΣ	ΑΕΠ (€ΕΚ.)	ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ (000ς)	ΠΑΡΑΓΩΓΙ- ΚΟΤΗΤΑ (€)	% ΜΕΤ.
1980	760,4	188,0	4.045	
1981	783,6	194,1	4.037	-0,2%
1982	832,9	197,4	4.219	+4,5%
1983	877,2	202,4	4.334	+2,7%
1984	954,9	210,0	4.547	+4,9%
1985	1.000,7	217,8	4.595	+1,0%
1986	1.036,7	220,1	4.710	+2,5%
1987	1.110,3	226,9	4.893	+3,9%
1988	1.202,6	237,5	5.064	+3,5%
1989	1.300,0	246,7	5.270	+4,1%
1990	1.396,2	253,4	5.510	+4,6%
1991	1.406,0	254,2	5.531	+0,4%
1992	1.538,1	265,6	5.791	+4,7%
1993	1.548,9	265,3	5.838	+0,8%
1994	1.640,3	272,8	6.013	+3,0%
1995	1.740,4	283,3	6.143	+2,2%
1996	1.773,4	285,5	6.212	+1,1%
1997	1.817,8	285,6	6.365	+2,5%
1998	1.908,7	288,3	6.621	+4,0%
1999	1.994,6	294,5	6.773	+2,3%
2000	2.091,5	301,6	6.935	+2,4%

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.7
ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ 1980-2000

ΧΡΟΝΟΣ	ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ
1980	13,5%
1981	10,8%
1982	6,4%
1983	5,1%
1984	6,0%
1985	5,0%
1986	1,2%
1987	2,8%
1988	3,4%
1989	3,8%
1990	4,5%
1991	5,0%
1992	6,5%
1993	4,9%
1994	4,7%
1995	2,6%
1996	3,0%
1997	3,6%
1998	2,2%
1999	1,7%
2000	4,1%

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.8
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΕΣ ΕΓΧΩΡΙΕΣ ΠΑΓΙΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ 1980-2000

ΧΡΟ- ΝΟΣ	ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΤΙΜΕΣ (€εκ.)					ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ (€εκ.)				
	Κατασκευές	Μηχανήματα	Μεταφορικά	Σύνολο	Μετ.	Κατασκευές	Μηχανήματα	Μεταφορικά	Σύνολο	Μετ.
1980	187,8	50,7	21,5	260,0		187,8	50,7	21,5	260,0	
1981	200,0	50,1	25,8	275,9	6,1%	174	46,2	23,0	243,2	-6,5%
1982	210,1	67,4	27,2	304,7	10,4%	167,9	61,4	23,1	252,4	3,8%
1983	225,1	58,9	32,0	316,0	3,7%	171,5	51,1	24,3	246,9	-2,2%
1984	252,6	75,4	84,5	412,5	30,5%	178,7	62,3	59,1	300,1	21,5%
1985	268,8	71,4	62,8	403,0	-2,3%	176,6	57,2	43,1	276,9	-7,7%
1986	285,4	69,8	28,8	384,0	-4,7%	184,4	54,9	18,0	257,3	-7,1%
1987	310,3	77,7	29,9	417,9	8,8%	195,6	58,1	16,5	270,2	5,0%
1988	338,6	111,7	40,5	490,8	17,4%	200,5	77,9	20,4	298,8	10,6%
1989	384,8	108,2	128,4	621,4	26,6%	213,6	74,6	70,4	358,6	20,0%
1990	425,0	132,5	71,0	628,5	1,1%	235,7	73,5	39,4	348,6	-2,8%
1991	469,0	133,5	47,7	650,2	3,5%	246,3	72,6	24,8	343,7	-1,4%
1992	515,7	186,5	93,7	795,9	22,4%	256,8	101,8	48,4	407,0	18,4%
1993	517,0	161,5	62,7	741,2	-6,9%	244,9	80,9	29,1	354,9	-12,8%
1994	538,5	171,9	41,1	751,5	1,4%	247	81,7	17,3	346,0	-2,5%
1995	552,0	171,8	45,9	769,7	2,4%	243,9	75,9	20,3	340,1	-1,7%
1996	574,5	199,3	74,3	848,1	10,2%	245,6	87,6	32,2	365,4	7,4%
1997	567,5	221,6	40,7	829,8	-2,2%	234,7	96,6	17,5	348,8	-4,5%
1998	578,8	274,1	51,0	903,9	8,9%	234,9	118,7	23,1	376,7	8,0%
1999	593,7	269,9	46,3	909,9	0,7%	234,5	116,6	20,4	371,5	-1,4%
2000	595,2	327,3	67,4	989,9	8,8%	228,2	140,8	28,5	397,5	7,0%

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.9
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ 1980-2000

ΧΡΟ- ΝΟΣ	Εισαγωγές £000ς	Εξαγωγές (£000ς)			Εμπορ. Έλλ. £000ς
		Εγχώριες	Εξωτερικού	Σύνολο	
1980	424.292	157.027	31.009	188.036	-236.256
1981	489.536	200.580	34.193	234.773	-254.763
1982	577.551	204.900	58.909	263.809	-313.742
1983	641.962	189.020	71.505	260.525	-381.437
1984	796.520	244.305	92.520	336.826	-459.694
1985	762.311	210.710	79.901	290.611	-471.701
1986	663.073	181.087	79.071	260.158	-402.915
1987	760.619	225.953	72.039	297.992	-462.627
1988	924.265	235.732	95.129	330.861	-593.404
1989	1.192.898	246.854	146.195	393.049	-799.849
1990	1.278.538	262.691	172.908	435.599	-842.939
1991	1.321.127	248.364	193.427	441.789	-879.338
1992	1.653.355	220.463	222.582	443.045	-1.210.310
1993	1.316.078	206.599	224.864	431.462	-884.617
1994	1.482.222	219.477	256.501	475.978	-1.006.244
1995	1.670.408	238.675	316.932	555.607	-1.114.801
1996	1.857.509	228.451	420.575	649.027	-1.208.482
1997	1.899.339	219.754	420.260	640.015	-1.259.324
1998	1.904.738	221.337	329.797	551.134	-1.353.601
1999	1.970.905	215.212	327.707	542.919	-1.427.986
2000	2.401.926	240.102	351.102	591.204	-1.810.722

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 :
ΠΙΝΑΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1
ΦΥΣΙΚΗ ΑΥΞΗΣΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ 1980-2000

ΧΡΟΝΟΣ	ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ	ΘΑΝΑΤΟΙ	ΑΥΞΗΣΗ
1980	10.383	4.719	5.664
1981	10.099	4.332	5.767
1982	10.840	4.419	6.421
1983	10.900	4.523	6.377
1984	11.005	4.286	6.719
1985	10.568	4.599	5.969
1986	10.691	4.579	6.112
1987	10.337	4.912	5.425
1988	10.752	4.903	5.849
1989	10.273	4.834	5.439
1990	10.622	4.844	5.778
1991	10.442	5.075	5.367
1992	11.372	5.220	6.152
1993	10.514	4.789	5.725
1994	10.379	4.924	5.455
1995	9.869	4.935	4.934
1996	9.638	4.958	4.680
1997	9.275	5.173	4.102
1998	8.879	5.432	3.447
1999	8.505	5.070	3.435
2000	8.447	5.355	3.092

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΕΛΟΣ ΧΡΟΝΟΥ 1980-2000 ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ

ΧΡΟΝΟΣ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (000ς)	ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ
1980	512,3		49,6%	50,4%
1981	518,2	+1,2%	49,6%	50,4%
1982	524,6	+1,2%	49,7%	50,3%
1983	531,5	+1,3%	49,7%	50,3%
1984	538,4	+1,3%	49,8%	50,2%
1985	544,6	+1,2%	49,8%	50,2%
1986	550,9	+1,2%	49,8%	50,2%
1987	556,6	+1,0%	49,9%	50,1%
1988	562,7	+1,1%	49,9%	50,1%
1989	572,7	+1,8%	49,9%	50,1%
1990	587,1	+2,5%	49,8%	50,2%
1991	603,1	+2,7%	49,8%	50,2%
1992	619,2	+2,7%	49,8%	50,2%
1993	629,8	+1,7%	49,8%	50,2%
1994	638,3	+1,3%	49,9%	50,1%
1995	645,3	+1,1%	49,9%	50,1%
1996	651,8	+1,0%	49,9%	50,1%
1997	657,9	+0,9%	49,9%	50,1%
1998	663,3	+0,8%	49,9%	50,1%
1999	666,8	+0,5%	49,9%	50,1%
2000	671,3	+0,7%	49,9%	50,1%

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.3
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ(000ς) ΚΑΤΑ ΗΛΙΚΙΑ 1985-2000

ΧΡΟ- ΝΟΣ	0-14	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-64	65+	ΣΥΝ
1985	137,8	43,6	96,4	80,4	61,6	47,4	19,6	57,8	544,6
1986	139,1	42,3	96,0	81,2	62,9	48,3	20,4	57,3	547,5
1987	141,7	42,4	96,0	82,8	65,6	49,6	20,8	57,7	556,6
1988	144,4	41,4	95,2	84,1	68,0	50,6	21,1	57,9	562,7
1989	146,4	41,7	93,2	86,4	69,3	52,1	21,1	58,3	568,5
1990	151,5	43,0	90,7	88,9	72,9	53,4	22,7	64,0	587,1
1991	151,9	40,8	89,8	91,1	72,3	54,8	22,1	58,5	581,3
1992	157,2	43,4	92,9	95,6	80,0	57,3	24,4	68,4	619,2
1993	159,2	44,5	92,8	97,8	82,2	59,1	24,8	69,4	629,8
1994	160,9	45,3	92,2	99,2	83,9	61,1	25,2	70,5	638,3
1995	160,6	47,6	91,1	100,1	85,5	63,3	25,6	71,5	645,3
1996	160,4	48,9	90,8	100,7	87,0	65,5	26,0	72,5	651,8
1997	159,4	50,7	90,6	100,8	88,7	67,8	26,4	73,5	657,9
1998	157,6	52,3	90,6	100,7	90,7	70,4	26,8	74,2	663,3
1999	154,8	53,8	91,2	99,3	92,5	72,8	27,0	75,4	666,8
2000	152,3	54,6	93,5	96,9	93,9	75,7	27,6	76,8	671,3

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.4
ΒΑΣΙΚΟΙ ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ 1980-2000

ΧΡΟΝΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΓΟΝΙΜΟΤΗΤΑΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ
1980	2,5	
1981	2,4	
1982	2,5	56
1983	2,5	56
1984	2,5	57
1985	2,4	58
1986	2,4	58
1987	2,3	58
1988	2,4	59
1989	2,4	58
1990	2,4	58
1991	2,3	58
1992	2,5	57
1993	2,3	57
1994	2,2	57
1995	2,1	56
1996	2,1	56
1997	2,0	55
1998	1,9	54
1999	1,8	53
2000	1,8	52

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.5
ΚΑΘΑΡΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ 1980-2000

ΧΡΟΝΟΣ	ΚΑΘΑΡΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΑΘΑΡΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ *
1980	771	+1,8%
1981	196	+0,3%
1982	-31	-0,1%
1983	518	+1,1%
1984	155	+0,3%
1985	238	+0,5%
1986	175	+0,5%
1987	272	+0,5%
1988	257	+0,6%
1989	4.526	+8,2%
1990	8.708	+15,1%
1991	10.559	+18,3%
1992	9.999	+16,6%
1993	4.900	+7,9%
1994	3.000	+4,9%
1995	2.000	+3,3%
1996	1.800	+2,9%
1997	2.000	+3,1%
1998	2.000	+3,0%
1999	24	+0,1%
2000	1.496	+2,2%

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία

* Η καθαρή μετανάστευση εκφράζεται ως ποσοστό για κάθε 1.000 κατοίκους στο μέσο του χρόνου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.6
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 1980-2000

ΧΡΟΝΟΣ	ΑΡ. (000ς)	ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΟΝ ΠΛΗΘΥΣΜΟ.
1980	220,1		43,0%
1981	226,9	+3,1%	43,8%
1982	230,3	+1,5%	43,9%
1983	235,9	+2,4%	44,4%
1984	242,3	+2,7%	45,0%
1985	249,1	+2,8%	45,7%
1986	251,6	+1,0%	45,7%
1987	257,2	+2,2%	46,2%
1988	265,7	+3,3%	47,2%
1989	273,2	+2,8%	47,7%
1990	276,0	+1,0%	47,0%
1991	278,4	+0,9%	46,2%
1992	285,6	+2,6%	46,1%
1993	286,7	+0,4%	45,5%
1994	294,3	+2,7%	46,1%
1995	304,4	+3,4%	47,2%
1996	305,6	+0,4%	46,9%
1997	307,1	+0,5%	46,7%
1998	310,6	+1,1%	46,8%
1999	318,1	+2,4%	47,7%
2000	324,6	+2,0%	48,4 %

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.7
ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ 1980-2000

ΧΡΟΝΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ
1980	188,0			
1981	194,1	+3,2%		
1982	197,4	+1,7%		
1983	202,4	+2,5%	62,5%	37,5%
1984	210,0	+3,8%	62,1%	37,9%
1985	217,8	+3,7%	62,5%	37,5%
1986	220,1	+1,1%	62,5%	37,5%
1987	226,9	+3,1%	62,1%	37,9%
1988	237,5	+4,7%	61,0%	39,0%
1989	246,7	+3,9%	60,9%	39,1%
1990	253,4	+2,7%	61,0%	39,0%
1991	254,2	+0,3%	61,6%	38,4%
1992	265,6	+4,5%	60,5%	39,5%
1993	265,3	-0,1%	61,4%	38,6%
1994	272,8	+2,8%	60,5%	39,5%
1995	283,3	+3,8%	60,5%	39,5%
1996	285,5	+0,8%	60,4%	39,6%
1997	285,6	+0,0%	60,6%	39,4%
1998	288,3	+0,9%	60,5%	39,5%
1999	294,5	+2,2%	60,8%	39,2%
2000	301,6	+2,4%	61,6%	38,4%

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.8
ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ (15-64 ΧΡ.) ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ

ΧΡΟΝΟΣ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
1987	88,3%	50,3%	69,2%
1988	88,4%	51,0%	69,7%
1989	91,2%	54,2%	72,6%
1990	89,7%	54,5%	72,1%
1991	89,8%	55,9%	72,8%
1992	85,9%	55,1%	70,5%
1993	85,3%	54,6%	69,9%
1994	86,2%	54,6%	70,4%
1995	87,7%	56,0%	71,8%
1996	87,5%	56,2%	71,9%
1997	85,0%	55,2%	70,0%
1998	84,8%	55,0%	69,9%
1999*	82,5%	54,6%	68,3%
2000*	81,6%	56,7%	69,0%

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία

* Για τις χρονιές 1999 και 2000:
 Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.9
ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ (15-64 ΧΡ.) 1980-2000

ΧΡΟΝΟΣ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 15-64	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥ- ΜΕΝΟΙ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ Σ
1985	349,0	217,8	62,4%
1986	351,1	220,1	62,7%
1987	357,2	226,9	63,5%
1988	360,4	237,5	65,9%
1989	363,8	246,7	67,8%
1990	371,6	253,4	68,2%
1991	370,9	254,2	68,5%
1992	393,6	265,6	67,5%
1993	401,2	265,3	66,1%
1994	406,9	272,8	67,0%
1995	413,2	283,3	68,6%
1996	418,9	285,5	68,2%
1997	425,0	285,6	67,2%
1998	431,5	288,3	66,8%
1999*	411,8	264,3	64,2%
2000*	414,9	271,7	65,5%

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία

* Για τις χρονιές 1999 και 2000:

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.10
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΟΡΦΩΣΗΣ 1993-1998

ΧΡΟΝΟΣ	ΚΑΘΟΛΟΥ	ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗΣ	ΜΕΣΗ	ΚΟΛΕΓΙΟ	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ	ΣΥΝΟΛΟ
1993	1,0%	31,6%	44,3%	10,2%	12,9%	100,0%
1994	0,9%	31,7%	44,3%	10,2%	12,9%	100,0%
1995	0,9%	31,7%	44,3%	10,2%	12,9%	100,0%
1996	0,9%	31,6%	44,2%	10,3%	13,0%	100,0%
1997	1,1%	30,3%	46,3%	9,7%	12,6%	100,0%
1998	1,1%	29,9%	46,2%	9,9%	12,9%	100,0%

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.11
ΑΝΕΡΓΟΙ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ 1980-2000

ΧΡΟΝΟΣ	ΑΝΕΡΓΟΙ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΟΝ ΟΕΠ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ
1980	4.344	2,0%	55,4%	44,6%
1981	5.879	2,6%	61,3%	38,7%
1982	6.445	2,8%	55,8%	44,2%
1983	7.772	3,3%	56,8%	43,2%
1984	7.957	3,3%	56,6%	43,4%
1985	8.302	3,3%	55,6%	44,4%
1986	9.196	3,7%	51,8%	48,2%
1987	8.709	3,4%	50,1%	49,9%
1988	7.412	2,8%	49,4%	50,6%
1989	6.243	2,3%	46,7%	53,3%
1990	5.068	1,8%	48,6%	51,4%
1991	8.319	3,0%	45,4%	54,6%
1992	5.187	1,8%	45,8%	54,2%
1993	7.638	2,7%	42,3%	57,7%
1994	7.997	2,7%	46,0%	54,0%
1995	7.870	2,6%	45,2%	54,8%
1996	9.426	3,1%	45,6%	54,4%
1997	10.424	3,4%	48,0%	52,0%
1998	10.412	3,3%	52,1%	47,9%
1999	11.375	3,6%	49,1%	50,9%
2000	10.934	3,5%	48,2%	51,8%

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.12
ΑΝΕΡΓΟΙ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (ISIC 68) 1980-2000

ΧΡΟΝΟΣ	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	ΣΥΝ
1980	44,4%	3,7%	1,9%	9,2%	0,7%	9,2%	12,8%	3,3%	2,0%	12,8%	100,0%
1981	37,0%	3,6%	2,2%	10,0%	0,6%	16,7%	12,7%	3,6%	2,0%	11,6%	100,0%
1982	33,0%	3,0%	2,2%	14,4%	0,6%	18,7%	12,9%	3,3%	2,0%	9,9%	100,0%
1983	26,7%	2,7%	1,7%	15,6%	0,6%	19,1%	16,8%	3,8%	2,1%	10,9%	100,0%
1984	24,0%	2,8%	1,1%	15,0%	0,7%	18,0%	20,1%	3,7%	2,7%	11,9%	100,0%
1985	20,5%	3,0%	0,6%	16,6%	0,5%	17,2%	20,8%	4,6%	3,4%	12,8%	100,0%
1986	19,1%	2,9%	0,4%	19,1%	0,5%	15,5%	21,5%	4,3%	3,7%	13,0%	100,0%
1987	18,7%	3,0%	0,4%	15,2%	0,5%	14,7%	24,5%	4,5%	4,8%	13,7%	100,0%
1988	18,6%	3,1%	1,1%	14,9%	0,5%	13,1%	23,5%	4,9%	5,1%	15,2%	100,0%
1989	17,9%	2,9%	1,8%	15,5%	0,4%	10,0%	23,3%	6,1%	4,8%	17,3%	100,0%
1990	17,6%	2,0%	0,5%	14,8%	0,6%	9,3%	22,1%	7,0%	5,3%	20,8%	100,0%

Συνεχίζεται....

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.12
ΑΝΕΡΓΟΙ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (ISIC 68)* 1980-2000

ΧΡΟΝΟΣ	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	ΣΥΝ
1991	11,0%	1,8%	0,4%	15,5%	0,5%	6,9%	39,2%	5,5%	3,9%	15,3%	100,0%
1992	13,4%	2,3%	0,3%	14,1%	0,8%	6,6%	26,4%	6,2%	5,1%	24,8%	100,0%
1993	9,9%	2,0%	0,2%	26,4%	0,7%	6,8%	26,3%	4,8%	4,6%	18,3%	100,0%
1994	9,5%	1,4%	0,3%	22,5%	0,7%	9,2%	27,5%	5,5%	4,9%	18,5%	100,0%
1995	8,3%	1,3%	0,2%	22,8%	0,5%	8,2%	28,6%	6,2%	4,4%	19,5%	100,0%
1996	8,0%	1,2%	0,2%	23,0%	0,6%	8,5%	28,6%	5,4%	4,5%	20,0%	100,0%
1997	7,5%	1,2%	0,2%	22,9%	0,6%	11,9%	27,7%	5,2%	5,1%	17,7%	100,0%
1998	6,5%	1,3%	0,2%	21,5%	0,4%	15,6%	26,6%	4,7%	4,5%	18,7%	100,0%
1999	5,1%	1,4%	0,1%	23,4%	0,4%	15,0%	27,1%	4,2%	4,7%	18,6%	100,0%
2000	6,5%	1,4%	0,1%	20,5%	0,3%	12,1%	29,0%	4,9%	4,1%	21,1%	100,0%

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία

*** ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΚΑΤΑ ISIC 68**

	Τομέας οικονομικής δραστηριότητας (ISIC 68)
1	Γεωργία, κунήγι, δάση και αλιεία
2	Μεταλλεία και λατομεία
3	Μεταποίηση
4	Ηλεκτρισμός, υγραέριο και νερό
5	Κατασκευές
6	Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, εστιατόρια και ξενοδοχεία
7	Μεταφορές, αποθηκεύσεις και επικοινωνίες
8	Οικονομικοί οργανισμοί, ασφάλειες, κτηματικές και επαγγελματικές υπηρεσίες
9	Κοινοτικές, κοινωνικές και προσωπικές υπηρεσίες
0	Νεοεισερχόμενοι

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.13
ΑΝΕΡΓΟΙ ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ (ISCO 1968) 1982-1991

ΧΡΟΝΟΣ	0/1	2	3	4	5	6	7/8/9	X	ΣΥΝ
1982	18,3%	1,6%	12,4%	3,0%	5,9%	0,5%	42,8%	15,5%	100,0%
1983	17,6%	1,7%	12,3%	3,1%	6,9%	0,5%	46,1%	11,8%	100,0%
1984	17,5%	2,0%	13,5%	3,8%	8,3%	0,6%	43,8%	10,5%	100,0%
1985	16,3%	2,2%	14,7%	4,6%	10,6%	0,5%	41,2%	9,9%	100,0%
1986	16,5%	2,2%	14,8%	5,7%	11,3%	0,6%	40,2%	8,7%	100,0%
1987	16,6%	2,2%	17,4%	6,4%	13,1%	1,0%	34,4%	8,9%	100,0%
1988	19,4%	2,6%	17,9%	6,8%	12,7%	1,1%	32,0%	7,5%	100,0%
1989	19,1%	2,7%	19,1%	6,5%	12,1%	1,2%	31,7%	7,6%	100,0%
1990	21,9%	3,4%	22,3%	6,1%	12,7%	0,6%	25,7%	7,3%	100,0%
1991	15,1%	2,5%	15,6%	4,7%	29,5%	0,7%	27,3%	4,6%	100,0%

0/1: Προσωντούχο, τεχνικό προσωπικό και συναφή επαγγέλματα
 2: Διοικητικό και διευθυντικό προσωπικό
 3: Γραφειακό και συναφές προσωπικό
 4: Πωλητές
 5: Υπάλληλοι υπηρεσιών

6: Γεωργοί
 7/8/9: Τεχνίτες και εργάτες παραγωγής
 X: Εργαζόμενοι που δεν μπορούν να ταξινομηθούν κατά επάγγελμα

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.14
ΑΝΕΡΓΟΙ ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ (ISCO 1988) 1992-2000

ΧΡΟΝΟΣ	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	X	ΣΥΝ
1992	0,2%	4,1%	11,2%	9,2%	16,9%	11,9%	0,6%	9,6%	5,0%	17,9%	13,4%	100,0%
1993	0,2%	3,1%	7,0%	8,2%	14,1%	11,6%	0,4%	13,9%	11,8%	19,8%	9,9%	100,0%
1994	0,2%	3,8%	7,4%	8,7%	15,1%	13,1%	0,5%	12,3%	10,6%	18,8%	9,5%	100,0%
1995	0,2%	2,9%	7,6%	10,0%	16,1%	13,0%	0,4%	12,5%	10,3%	18,7%	8,3%	100,0%
1996	0,2%	2,8%	7,6%	9,8%	15,2%	13,3%	0,4%	12,8%	10,0%	19,9%	8,0%	100,0%
1997	0,2%	2,5%	7,0%	10,3%	14,4%	12,2%	0,5%	16,1%	10,1%	19,2%	7,5%	100,0%
1998	0,1%	2,2%	7,1%	11,0%	12,9%	12,0%	0,4%	19,7%	9,0%	19,1%	6,5%	100,0%
1999	0,1%	2,2%	6,6%	10,0%	12,5%	13,0%	0,5%	18,5%	10,6%	21,0%	5,0%	100,0%
2000	0,1%	2,4%	6,4%	9,5%	12,1%	14,2%	0,5%	16,3%	9,2%	22,8%	6,5%	100,0%

1: Διευθυντές	7: Τεχνίτες
2: Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί	8: Χειριστές μηχαν. & εργαλείων & συναρμ.
3: Τεχνικοί βοηθοί, ειδικοί γραφείς και παρόμοιοι	9: Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης
4: Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι	X: Νεοεισερχόμενοι
5: Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές	0: Ένοπλες δυνάμεις
6: Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες	

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.15
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΝΕΡΓΩΝ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΟΡΦΩΣΗΣ 1980-2000

ΧΡΟ- ΝΟΣ	ΚΑΘΟΛΟ Υ	ΣΤΟΙΧΕΙ- ΩΔΗΣ	ΜΕΣΗ	ΤΕΧΝΙΚΗ	ΑΝΩΤΕΡΗ	ΣΥΝ
1980	1,8%	28,4%	41,4%	6,3%	22,1%	100,0%
1981	2,0%	31,5%	37,7%	5,5%	23,3%	100,0%
1982	2,1%	34,1%	36,6%	5,7%	21,5%	100,0%
1983	1,6%	33,1%	35,1%	6,9%	23,3%	100,0%
1984	1,8%	35,2%	35,6%	7,3%	20,1%	100,0%
1985	1,9%	33,6%	38,1%	6,4%	20,0%	100,0%
1986	1,7%	32,1%	38,8%	6,3%	21,1%	100,0%
1987	1,7%	29,3%	40,3%	6,2%	22,5%	100,0%
1988	1,5%	26,9%	39,9%	5,6%	26,1%	100,0%
1989	1,3%	26,1%	40,8%	5,0%	26,8%	100,0%
1990	0,7%	19,9%	43,8%	4,9%	30,7%	100,0%
1991	1,1%	24,1%	41,9%	5,5%	27,4%	100,0%
1992	1,0%	22,5%	42,5%	5,0%	29,0%	100,0%
1993	1,2%	29,3%	41,9%	5,7%	21,9%	100,0%
1994	1,2%	26,6%	43,8%	6,6%	21,8%	100,0%
1995	1,0%	27,0%	44,6%	6,3%	21,1%	100,0%
1996	0,9%	26,6%	45,1%	6,8%	20,6%	100,0%
1997	0,9%	27,2%	44,8%	7,3%	19,8%	100,0%
1998	0,8%	27,4%	43,6%	8,3%	19,9%	100,0%
1999	0,7%	29,5%	43,2%	8,1%	18,5%	100,0%
2000	0,6%	28,1%	45,8%	8,9%	16,6%	100,0%

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.16
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΝΕΡΓΩΝ ΚΑΤΑ ΗΛΙΚΙΑ 1993-2000

ΧΡΟΝΟΣ	<20	20-29	30-39	40-49	50-59	60-64	65+	ΣΥΝ
1993	4,0%	25,8%	24,1%	19,3%	17,2%	9,2%	0,4%	100,0%
1994	3,2%	26,2%	24,1%	19,0%	17,2%	10,2%	0,1%	100,0%
1995	2,9%	24,9%	24,1%	19,7%	17,9%	10,2%	0,3%	100,0%
1996	2,9%	23,4%	23,4%	19,3%	19,7%	11,1%	0,2%	100,0%
1997	2,7%	23,2%	23,3%	20,3%	19,2%	11,1%	0,2%	100,0%
1998	2,4%	23,1%	22,2%	20,6%	19,8%	11,8%	0,1%	100,0%
1999	1,9%	21,6%	21,0%	22,0%	21,2%	12,1%	0,2%	100,0%
2000	1,6%	20,2%	21,6%	23,3%	22,1%	11,0%	0,2%	100,0%

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.17
ΞΕΝΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ 1990-2000

ΧΡΟΝΟΣ	ΞΕΝΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ	ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΗΝ ΑΠΑΣΧ.
1990	6.718	253.400	2,4%
1991	7.900	254.200	2,8%
1992	16.000	265.600	5,6%
1993	15.500	265.300	5,4%
1994	17.000	272.800	6,0%
1995	15.012	283.300	5,3%
1996	16.723	285.500	5,9%
1997	19.310	285.600	6,8%
1998	20.713	288.300	7,2%
1999	24.059	294.500	8,2%
2000	26.398	301.600	8,8%

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.18
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΞΕΝΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ 1995-2000

ΚΩΔ.	1995	1996	1997	1998	1999	2000
A	8,5%	8,7%	8,7%	8,1%	8,0%	7,8%
B	0,2%	0,1%	0,2%	0,2%	0,2%	0,1%
C	0,2%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
D	12,1%	12,5%	10,9%	10,1%	9,6%	8,4%
E	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
F	7,3%	8,0%	7,8%	7,2%	6,9%	5,7%
G	12,7%	10,9%	13,5%	13,3%	13,9%	14,1%
H	18,1%	16,8%	14,2%	15,9%	17,2%	16,6%
I	4,1%	3,0%	4,1%	4,0%	4,2%	4,6%
J	1,6%	1,1%	1,6%	1,5%	1,7%	1,9%
K	4,0%	3,7%	3,8%	3,7%	4,0%	4,5%
L	0,1%	0,1%	0,1%	0,2%	0,1%	0,1%
M	2,1%	2,0%	1,8%	1,7%	1,6%	1,5%
N	2,4%	2,4%	2,3%	2,2%	1,9%	1,7%
O	2,3%	2,8%	3,0%	3,1%	3,1%	3,3%
P	24,3%	27,8%	27,9%	28,7%	27,5%	29,3%
ΣΥΝ	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

A: Γεωργία, θήρα και δασοκομία

B: Αλιεία

C: Ορυχεία και λατομεία

D: Μεταποιητικές βιομηχανίες

E: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό

F: Κατασκευές

G: Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής χρήσης

H: Ξενοδοχεία και Εστιατόρια

I: Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες

J: Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί

K: Διαχείριση ακίνητης περιουσίας & επιχειρηματικές δραστηριότητες

L: Δημόσια διοίκηση και άμυνα

M: Εκπαίδευση

N: Υγεία και κοινωνική μέριμνα

O: Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών

P: Ιδιωτικά νοικοκυριά

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.19
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ

ΧΡΟΝΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ (000ς)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΜΕΤ.	ΑΝΔΡΕΣ (000ς)	ΓΥΝΑΙΚΕΣ (000ς)
1990*	348.398		169.734	178.664
1991*	350.307		170.773	179.534
1991	366.217		178.379	187.838
1992	367.991	0,48%	179.393	188.598
1993	369.718	0,47%	180.360	189.358
1994	370.888	0,32%	180.961	189.927
1995	366.911	-1,07%	178.882	188.030
1996	367.902	0,27%	179.421	188.482
1997	368.754	0,23%	179.901	188.853
1998	369.978	0,33%	180.542	189.436
1999	370.917	0,25%	181.049	189.868
2000	372.036	0,30%	181.717	190.320

* Οι χρονιές αυτές αναφέρονται σε στοιχεία χωρίς την Ανατολική Γερμανία

Πηγή: Employment in Europe

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.20
ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΠΟΣΟΣΤΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΧΩΡΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ
ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΚΥΠΡΟΥ

ΧΩΡΑ	1985	1990	1995	2000
ΑΓΓΛΙΑ	66,2%	72,4%	68,7%	71,2%
ΣΟΥΗΔΙΑ	80,3%	82,8%	70,9%	73,0%
ΦΙΛΑΝΔΙΑ	75,2%	75,7%	62,0%	67,5%
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	63,5%	66,2%	62,7%	68,3%
ΑΥΣΤΡΙΑ	67,3%	69,7%	68,6%	68,3%
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	57,7%	62,2%	64,5%	73,2%
ΔΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	58,0%	57,7%	58,7%	62,9%
ΙΤΑΛΙΑ	53,0%	53,6%	50,6%	53,5%
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	51,4%	53,5%	54,4%	65,1%
ΓΑΛΛΙΑ	62,0%	62,9%	59,6%	62,2%
ΙΣΠΑΝΙΑ	44,1%	49,7%	46,2%	55,0%
ΕΛΛΑΔΑ	57,3%	56,6%	54,7%	55,6%
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	63,1%	65,9%	64,6%	65,4%
ΔΑΝΙΑ	77,4%	77,6%	73,4%	76,3%
ΒΕΛΓΙΟ	53,1%	54,7%	56,1%	60,5%
Ε.Ε.	59,8%	62,6%	60,0%	63,3%
ΚΥΠΡΟΣ	62,4%	68,2%	68,6%	65,5%*

Πηγή: Employment in Europe

* Για το 2000 το ποσοστό απασχόλησης της Κύπρου υπολογίζεται με βάση την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.21
ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΠΟΣΟΣΤΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΧΩΡΩΝ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΚΥΠΡΟΥ ΓΙΑ ΤΟ 2000

ΧΩΡΑ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΑΓΓΛΙΑ	77,8%	64,6%	71,2%
ΣΟΥΗΔΙΑ	74,8%	71,0%	73,0%
ΦΙΛΑΝΔΙΑ	70,6%	64,4%	67,5%
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	76,6%	60,3%	68,3%
ΑΥΣΤΡΙΑ	77,0%	59,4%	68,3%
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	82,4%	63,7%	73,2%
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	75,1%	50,3%	62,9%
ΙΤΑΛΙΑ	67,5%	39,6%	53,5%
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	76,1%	54,0%	65,1%
ΓΑΛΛΙΑ	69,3%	55,3%	62,2%
ΙΣΠΑΝΙΑ	69,9%	40,3%	55,0%
ΕΛΛΑΔΑ	71,1%	40,9%	55,6%
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	72,8%	57,9%	65,4%
ΔΑΝΙΑ	80,8%	71,6%	76,3%
ΒΕΛΓΙΟ	69,5%	51,5%	60,5%
Ε.Ε.	72,5%	54,0%	63,3%
ΚΥΠΡΟΣ	78,9%	52,5%	65,5%

Πηγή: Employment in Europe

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.22
ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΠΟΣΟΣΤΟΥ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΧΩΡΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ
ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΚΥΠΡΟΥ

ΧΩΡΑ	1985	1990	1995	2000
ΑΓΓΛΙΑ	11,5%	7,0%	8,7%	5,5%
ΣΟΥΗΔΙΑ	2,9%	1,7%	8,8%	5,9%
ΦΙΛΑΝΔΙΑ	6,0%	3,2%	15,4%	9,8%
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	8,7%	4,6%	7,3%	4,2%
ΑΥΣΤΡΙΑ	3,6%	3,2%	3,9%	3,7%
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	8,3%	6,2%	6,9%	2,7%
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	2,9%	1,7%	2,9%	2,4%
ΙΤΑΛΙΑ	8,5%	9,1%	11,6%	10,5%
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	16,9%	13,4%	12,3%	4,2%
ΓΑΛΛΙΑ	10,1%	8,9%	11,7%	9,5%
ΙΣΠΑΝΙΑ	21,6%	16,2%	22,9%	14,1%
ΕΛΛΑΔΑ	7,0%	6,4%	9,2%	11,1%
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	7,2%	4,8%	8,2%	7,9%
ΔΑΝΙΑ	7,1%	7,7%	7,2%	4,7%
ΒΕΛΓΙΟ	10,3%	6,7%	9,9%	7,0%
Ε.Ε.	9,9%	7,7%	10,7%	8,2%
ΚΥΠΡΟΣ	3,3%	1,8%	2,6%	4,9%*

Πηγή: Employment in Europe

* Για το 2000 το ποσοστό ανεργίας της Κύπρου υπολογίζεται με βάση την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, ενώ για τις άλλες χρονιές χρησιμοποιούνται οι εγγεγραμμένοι άνεργοι στα Επαρχιακά Γραφεία Εργασίας. Για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης το ποσοστό ανεργίας υπολογίζεται με βάση την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3 :

**ΠΙΝΑΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ**

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.1
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΕΥΡΥ ΤΟΜΕΑ

ΧΡΟΝΟΣ	ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ	ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ	ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ
1980	20,1%	32,9%	47,0%
1981	19,5%	32,3%	48,2%
1982	18,7%	31,8%	49,5%
1983	18,1%	31,2%	50,7%
1984	17,6%	31,1%	51,3%
1985	16,8%	30,5%	52,7%
1986	16,2%	29,9%	53,9%
1987	15,9%	29,4%	54,7%
1988	15,2%	29,2%	55,6%
1989	14,6%	28,6%	56,8%
1990	13,8%	28,4%	57,8%
1991	12,7%	28,6%	58,7%
1992	12,3%	27,8%	59,9%
1993	12,0%	26,5%	61,5%
1994	11,2%	25,6%	63,2%
1995	10,7%	25,9%	63,4%
1996	10,2%	24,9%	64,9%
1997	9,4%	24,2%	66,4%
1998	9,3%	23,3%	67,4%
1999	8,9%	22,3%	68,8%
2000	8,6%	21,5%	69,9%

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.2
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ (ISIC) 1980-1994

ΧΡΟΝΟΣ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	ΣΥΝ
1980	19,6%	0,9%	21,2%	0,8%	11,7%	17,9%	5,1%	4,4%	18,4%	100,0%
1981	19,1%	0,8%	21,5%	0,8%	10,7%	18,8%	5,4%	4,4%	18,5%	100,0%
1982	18,4%	0,7%	21,5%	0,8%	10,3%	19,7%	5,4%	4,6%	18,6%	100,0%
1983	17,9%	0,5%	21,0%	0,7%	10,1%	20,3%	5,7%	4,9%	18,9%	100,0%
1984	17,4%	0,5%	21,0%	0,7%	10,0%	20,7%	5,7%	5,0%	19,0%	100,0%
1985	16,7%	0,5%	20,6%	0,7%	9,8%	21,7%	5,8%	5,1%	19,1%	100,0%
1986	16,1%	0,5%	19,9%	0,6%	9,9%	22,1%	5,8%	5,4%	19,7%	100,0%
1987	15,7%	0,4%	19,9%	0,6%	9,3%	22,4%	5,9%	5,4%	20,4%	100,0%
1988	15,0%	0,4%	19,9%	0,5%	9,3%	23,1%	5,9%	5,5%	20,4%	100,0%
1989	14,6%	0,3%	19,5%	0,5%	9,1%	23,6%	5,9%	6,0%	20,5%	100,0%
1990	13,7%	0,3%	19,1%	0,5%	9,2%	24,2%	6,0%	6,4%	20,6%	100,0%
1991	12,6%	0,3%	18,9%	0,6%	9,6%	24,0%	6,1%	6,6%	21,3%	100,0%
1992	12,2%	0,3%	18,1%	0,5%	9,6%	25,1%	6,1%	6,9%	21,2%	100,0%
1993	11,9%	0,3%	16,9%	0,6%	9,4%	25,4%	6,3%	7,3%	21,9%	100,0%
1994	11,0%	0,3%	16,3%	0,5%	9,1%	26,0%	6,5%	7,8%	22,5%	100,0%

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.3
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ (NACE) 1995-2000

ΤΟΜΕΑΣ	1995	1996	1997	1998	1999	2000
A	10,1%	9,6%	8,8%	8,6%	8,2%	7,9%
B	0,4%	0,4%	0,4%	0,5%	0,5%	0,5%
C	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%
D	15,6%	14,8%	14,3%	13,7%	12,9%	12,2%
E	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%
F	9,8%	9,6%	9,4%	9,1%	8,9%	8,8%
G	17,5%	17,8%	18,2%	18,2%	18,0%	18,0%
H	10,6%	10,5%	10,4%	10,4%	10,8%	10,9%
I	6,3%	6,4%	6,7%	6,8%	6,9%	7,1%
J	4,4%	4,5%	4,6%	4,8%	5,2%	5,3%
K	4,2%	4,4%	4,5%	4,8%	4,9%	4,9%
L	6,4%	6,5%	6,7%	6,9%	7,0%	7,1%
M	4,7%	5,0%	5,2%	5,2%	5,3%	5,3%
N	3,6%	3,7%	3,9%	3,9%	3,9%	4,0%
O	4,3%	4,3%	4,3%	4,3%	4,5%	4,7%
P	1,4%	1,8%	1,9%	2,1%	2,3%	2,6%
ΣΥΝΟΛΟ	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

A: Γεωργία, θήρα και δασοκομία

B: Αλιεία

C: Ορυχεία και λατομεία

D: Μεταποιητικές βιομηχανίες

E: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό

F: Κατασκευές

G: Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής χρήσης

H: Ξενοδοχεία και Εστιατόρια

I: Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες

J: Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί

K: Διαχείριση ακίνητης περιουσίας & επιχειρηματικές δραστηριότητες

L: Δημόσια διοίκηση και άμυνα

M: Εκπαίδευση

N: Υγεία και κοινωνική μέριμνα

O: Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών

P: Ιδιωτικά νοικοκυριά

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.4
ΟΙ 27 ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (NACE)

ΚΩΔ.	ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
A	Γεωργία, θήρα και δασοκομία
B	Αλιεία
C	Ορυχεία και λατομεία
D15+16	Βιομηχανία τροφίμων και ποτών και παραγωγή προϊόντων καπνού
D17-19	Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών, κατασκευή ειδών ενδυμασίας και βιομηχανία δερμάτινων ειδών
D20-22	Βιομηχανία ξύλου και προϊόντων ξύλου, παραγωγή προϊόντων από χαρτί και εκδόσεις και εκτυπώσεις
D23-26	Διυλιστήριο, παραγωγή χημικών προϊόντων και κατασκευή προϊόντων από ελαστικό
D27-35	Παραγωγή βασικών μετάλλων, κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, μηχανημάτων και ηλεκτρονικού εξοπλισμού
D36+37	Κατασκευή επίπλων και άλλες μεταποιητικές βιομηχανίες
E	Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
F	Κατασκευές
G	Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης
H	Ξενοδοχεία και Εστιατόρια
I60-62	Μεταφορές
I63	Βοηθητικές δραστηριότητες και ταξιδιωτικά γραφεία
I64	Ταχυδρομεία και τηλεπικοινωνίες
J65	Τράπεζες
J66	Ασφάλειες
J67	Χρηματιστήριο
K70+71	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και εκμίσθωση μηχανημάτων
K72+73	Πληροφορική, έρευνα και ανάπτυξη
K74	Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες
L	Δημόσια διοίκηση και άμυνα
M	Εκπαίδευση
N	Υγεία και κοινωνική μέριμνα
O	Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών
P	Ιδιωτικά νοικοκυριά
Q	Ετερόδοκοι οργανισμοί και όργανα

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.5
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΟΥΣ 27 ΤΟΜΕΙΣ (NACE) 1995-2000

NACE	1995	1996	1997	1998	1999	2000
A	28.700	27.500	25.000	24.800	24.300	23.800
B	1.100	1.100	1.200	1.300	1.300	1.400
C	700	700	600	600	600	600
D15+16	9.816	10.129	10.279	10.144	10.260	10.222
D17-19	11.830	10.243	9.434	8.594	7.088	5.285
D20-22	6.047	6.085	5.976	5.949	6.072	5.707
D23-26	6.107	5.957	5.655	5.689	5.442	5.478
D27-35	5.772	5.815	5.731	5.716	5.614	6.205
D36+37	4.428	3.970	3.726	3.508	3.524	3.802
D	44.000	42.200	40.800	39.600	38.000	36.700
E	1.400	1.400	1.400	1.500	1.500	1.500
F	27.700	27.300	26.900	26.100	26.200	26.500
G	49.500	50.800	51.900	52.400	52.900	54.200
H	30.100	30.000	29.700	30.000	31.700	33.000
I60-62	8.652	8.806	9.390	9.666	9.967	10.500
I63	6.609	6.914	7.022	7.288	7.415	7.300
I64	2.639	2.680	2.687	2.747	3.018	3.600
I	17.900	18.400	19.100	19.700	20.400	21.400
J65	8.380	8.848	9.246	9.730	9.800	9.900
J66	2.973	2.949	2.906	2.870	2.700	2.400
J67	948	1.003	1.048	1.100	2.800	3.700
J	12.300	12.800	13.200	13.700	15.300	16.000
K70-71	2.400	2.500	2.500	2.500	2.500	2.600
K72+73	700	800	800	1.000	1.000	1.200
K74	8.900	9.200	9.600	10.300	11.000	11.100
K	12.000	12.500	12.900	13.800	14.500	14.900
L	18.200	18.600	19.100	19.800	20.700	21.500
M	13.300	14.200	14.900	15.200	15.700	16.100
N	10.300	10.700	11.000	11.200	11.500	12.000
O	12.100	12.300	12.400	12.500	13.200	14.200
P	4.000	5.000	5.500	6.100	6.700	7.800
ΣΥΝΟΛΟ	283.300	285.500	285.600	288.300	294.500	301.600

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.6
ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ (27 ΤΟΜΕΙΣ) 1995-2000

NACE	95 - 96	96 - 97	97 - 98	98 - 99	99 - 00
A	-4,2%	-9,1%	-0,8%	-2,0%	-2,1%
B	0,0%	9,1%	8,3%	0,0%	7,7%
C	0,0%	-14,3%	0,0%	0,0%	0,0%
D15+16	3,2%	1,5%	-1,3%	1,1%	-0,4%
D17-19	-13,4%	-7,9%	-8,9%	-17,5%	-25,4%
D20-22	0,6%	-1,8%	-0,4%	2,1%	-6,0%
D23-26	-2,5%	-5,1%	0,6%	-4,3%	0,7%
D27-35	0,7%	-1,4%	-0,3%	-1,8%	10,5%
D36+37	-10,3%	-6,2%	-5,8%	0,5%	7,9%
D	-4,1%	-3,3%	-2,9%	-4,0%	-3,4%
E	0,0%	0,0%	7,1%	0,0%	0,0%
F	-1,4%	-1,5%	-3,0%	0,4%	1,1%
G	2,6%	2,2%	1,0%	1,0%	2,5%
H	-0,3%	-1,0%	1,0%	5,7%	4,1%
I60-62	1,8%	6,6%	2,9%	3,1%	5,3%
I63	4,6%	1,6%	3,8%	1,7%	-1,5%
I64	1,6%	0,3%	2,2%	9,9%	19,3%
I	2,8%	3,8%	3,1%	3,6%	4,9%
J65	5,6%	4,5%	5,2%	0,7%	1,0%
J66	-0,8%	-1,5%	-1,2%	-5,9%	-11,1%
J67	5,9%	4,5%	4,9%	154,5%	32,1%
J	4,1%	3,1%	3,8%	11,7%	4,6%
K70-71	4,2%	0,0%	0,0%	0,0%	4,0%
K72+73	14,3%	0,0%	25,0%	0,0%	20,0%
K74	3,4%	4,3%	7,3%	6,8%	0,9%
K	4,2%	3,2%	7,0%	5,1%	2,8%
L	2,2%	2,7%	3,7%	4,5%	3,9%
M	6,8%	4,9%	2,0%	3,3%	2,5%
N	3,9%	2,8%	1,8%	2,7%	4,3%
O	1,7%	0,8%	0,8%	5,6%	7,6%
P	25,0%	10,0%	10,9%	9,8%	13,4%
ΣΥΝΟΛΟ	0,8%	0,0%	0,9%	2,2%	2,4%

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.7
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΕΤΗΣΙΑΣ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΚΑΤΑ
ΤΟΜΕΑ 1995-2000

NACE	1995-2000
A	-3,7%
B	+4,9%
C	-3,0%
D15+16	+0,8%
D17-19	-14,9%
D20-22	-1,2%
D23-26	-2,2%
D27-35	+1,5%
D36+37	-3,0%
D	-3,6%
E	+1,4%
F	-0,9%
G	+1,8%
H	+1,9%
I60-62	+3,9%
I63	+2,0%
I64	+6,4%
I	+3,6%
J65	+3,4%
J66	-4,2%
J67	+31,3%
J	+5,4%
K70-71	+1,6%
K72+73	+11,4%
K74	+4,5%
K	+4,4%
L	+3,4%
M	+3,9%
N	+3,1%
O	+3,3%
P	+14,3%
ΣΥΝΟΛΟ	+1,3%

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.8
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΧΩΡΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΚΥΠΡΟΥ ΚΑΤΑ ΕΥΡΥ ΤΟΜΕΑ

ΧΩΡΑ	1990			2000		
	ΠΡΩΤΟΓ.	ΔΕΥΤΕΡΟΓ.	ΤΡΙΤΟΓ.	ΠΡΩΤΟΓ.	ΔΕΥΤΕΡΟΓ.	ΤΡΙΤΟΓ.
ΑΓΓΛΙΑ	2,2%	32,3%	65,5%	1,5%	25,3%	73,2%
ΣΟΥΗΔΙΑ	3,7%	28,9%	67,4%	2,7%	24,1%	73,2%
ΦΙΛΑΝΔΙΑ	8,2%	30,9%	60,9%	6,3%	27,8%	65,9%
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	18,1%	34,1%	47,8%	10,8%	31,2%	58,0%
ΑΥΣΤΡΙΑ	7,9%	36,8%	55,3%	6,0%	30,0%	64,0%
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	4,7%	26,2%	69,1%	3,4%	20,0%	76,6%
ΔΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	3,7%	29,4%	66,9%	1,8%	23,6%	74,6%
ΙΤΑΛΙΑ	9,0%	32,4%	58,6%	4,8%	29,7%	65,5%
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	15,3%	28,8%	55,9%	7,2%	29,0%	63,8%
ΓΑΛΛΙΑ	6,4%	30,4%	63,2%	4,4%	23,5%	72,1%
ΙΣΠΑΝΙΑ	12,0%	33,5%	54,5%	6,6%	29,9%	63,5%
ΕΛΛΑΔΑ	23,9%	25,9%	50,2%	18,7%	23,3%	58,0%
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	3,7%	40,1%	56,2%	2,5%	29,4%	68,1%
ΔΑΝΙΑ	5,6%	27,4%	67,0%	3,5%	23,0%	73,5%
ΒΕΛΓΙΟ	3,3%	30,7%	66,0%	2,2%	23,5%	74,3%
ΕΕ-15	6,7%	33,1%	60,2%	4,4%	26,8%	68,8%
ΚΥΠΡΟΣ	13,8%	28,4%	57,8%	5,4%	24,1%	70,5%

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.9
ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΙ
ΚΥΠΡΟΥ ΤΟ 2000 ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

ΤΟΜΕΑΣ	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ		ΚΥΠΡΟΣ	
	'000s	ΠΟΣΟΣΤΟ	'000s	ΠΟΣΟΣΤΟ
A+B	6.767	4,3%	25,2	8,4%
C	509	0,3%	0,6	0,2%
D	31.567	19,9%	36,7	12,2%
E	1.189	0,7%	1,5	0,5%
F	12.403	7,8%	26,5	8,8%
G	23.398	14,8%	54,2	18,0%
H	6.364	4,0%	33,0	10,9%
I	9.655	6,1%	21,4	7,1%
J	5.379	3,4%	16,0	5,3%
K	13.717	8,7%	14,9	4,9%
L	11.981	7,6%	21,5	7,1%
M-Q	34.805	22,0%	50,1	16,6%
ΑΛΛΟΙ	632	0,4%		
ΣΥΝΟΛΟ	158.368	100,0%	301,6	100,0%

A: Γεωργία, θήρα και δασοκομία
B: Αλιεία
C: Ορυχεία και λατομεία
D: Μεταποιητικές βιομηχανίες
E: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
F: Κατασκευές
G: Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών προσωπικής χρήσης
H: Ξενοδοχεία και Εστιατόρια
I: Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες
J: Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί
K: Διαχείριση ακίνητης περιουσίας & επιχειρηματικές δραστηριότητες
L: Δημόσια διοίκηση και άμυνα
M-Q: Εκπαίδευση, Υγεία, Άλλες δραστηριότητες υπηρεσιών

Πηγή: European social statistics- Labour force survey 2000
Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4 :

ΠΙΝΑΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.1
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ (ISCO
1968) ΣΤΙΣ ΑΠΟΓΡΑΦΕΣ 1981, 1985 ΚΑΙ 1989

ISCO 1968	1981		1985		1989	
	ΑΡ.	%	ΑΡ.	%	ΑΡ.	%
1	18.192	11,7%	21.103	11,7%	25.377	12,5%
2	3.510	2,2%	3.042	1,7%	4.754	2,3%
3	22.434	14,4%	29.054	16,1%	34.087	16,8%
4	17.511	11,3%	21.921	12,1%	25.453	12,5%
5	20.053	12,9%	26.670	14,8%	30.488	15,0%
6	1.121	0,7%	1.008	0,6%	750	0,4%
7/8/9	72.826	46,8%	77.499	43,0%	82.166	40,5%
ΣΥΝΟΛΟ	155.647	100,0%	180.297	100,0%	203.075	100,0%

- 1: Προσοντούχο, Τεχνικό προσωπικό
- 2: Διοικητικό και Διευθυντικό προσωπικό
- 3: Γραφειακό και συναφές προσωπικό
- 4: Πωλητές
- 5: Υπάλληλοι Υπηρεσιών
- 6: Γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασικοί εργάτες
- 7/8/9: Τεχνίτες και εργάτες παραγωγής

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.2
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ (ISCO
1988) ΣΤΙΣ ΑΠΟΓΡΑΦΕΣ 1995 ΚΑΙ 2000

ISCO 1988	1995		2000	
	ΑΡ.	%	ΑΡ.	%
1	5.895	2,1%	10.150	3,4%
2	28.263	10,0%	33.643	11,1%
3	27.463	9,7%	32.365	10,7%
4	38.013	13,4%	36.736	12,2%
5	48.256	17,1%	55.516	18,4%
6	19.343	6,8%	16.540	5,5%
7	45.693	16,1%	41.596	13,8%
8	26.406	9,3%	23.602	7,8%
9	43.968	15,5%	51.452	17,1%
ΣΥΝΟΛΟ	283.300	100,0%	301.600	100,0%

- 1: Διευθυντές
- 2: Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί
- 3: Τεχνικοί βοηθοί, ειδικοί γραφείς και παρόμοιοι
- 4: Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι
- 5: Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές
- 6: Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες
- 7: Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες
- 8: Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές
- 9: Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης

Σημ: Τα στοιχεία των απογραφών 1995 και 2000 έχουν προσαρμοστεί για να περιλαμβάνουν τη Γεωργία και Αλιεία και για να λαμβάνουν υπόψη το μέσο όρο του χρόνου και όχι μόνο την εβδομάδα της απογραφής.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.3
ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 1981-1989

	ISCO 1968	1981-1989
1	Προσοντούχο, Τεχνικό προσωπικό	1,9%
2	Διοικητικό και Διευθυντικό προσωπικό	1,7%
3	Γραφειακό και συναφές προσωπικό	2,4%
4	Πωλητές	2,1%
5	Υπάλληλοι Υπηρεσιών	2,4%
6	Γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασικοί εργάτες	-2,2%
7/8/9	Τεχνίτες και εργάτες παραγωγής	0,7%
	Σύνολο	1,5%

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.4
ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 1995-2000

	ISCO 1988	1995-2000
1	Διευθυντές	+11,5%
2	Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί	+3,5%
3	Τεχνικοί βοηθοί, ειδικοί γραφείς και παρόμοιοι	+3,3%
4	Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι	-0,7%
5	Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές	+2,8%
6	Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες	-3,1%
7	Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες	-1,9%
8	Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές	-2,2%
9	Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης	+3,2%
	Σύνολο	+1,3%

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.5
ΟΙ 36 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ (ISCO 88)

ΚΩΔ.	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ
11	Νομοθετικοί και ανώτεροι διοικητικοί λειτουργοί
12	Γενικοί διευθυντές και διευθυντές τμημάτων
13	Γενικοί διευθυντές μικρών επιχειρήσεων
211	Φυσικοί, χημικοί, μετεωρολόγοι, γεωλόγοι και παρόμοιοι ειδικοί
212	Μαθηματικοί και στατιστικοί
213	Ειδικοί ηλεκτρονικών υπολογιστών
214	Αρχιτέκτονες, μηχανικοί και τοπογράφοι
22	Βιολόγοι, γεωπόνοι, ιατροί, νοσοκόμοι και παρόμοιοι
23	Διδακτικό προσωπικό
241	Λογιστές και άλλοι ειδικοί
242	Νομικοί
244	Ειδικοί κοινωνικών, πολιτικών και παρόμοιων επιστημών
240	Άλλοι ειδικοί
31	Τεχνικοί βοηθοί φυσικών επιστημών και μηχανικής
32	Τεχνικοί βοηθοί βιολογίας, γεωπονίας, υγείας και παρόμοιοι
33	Βοηθητικό διδακτικό προσωπικό
34	Άλλοι σχετικοί ειδικοί και βοηθοί οικονομικών, εμπορικών κοινωνικών και άλλων υπηρεσιών
41	Γραφείς λογιστηρίου, τραπεζών, αποθήκης, δακτυλογράφοι και παρόμοιοι γραφείς
42	Γραφείς εξυπηρέτησης κοινού

Συνεχίζεται...

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.5
ΟΙ 36 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ (ISCO 88)

ΚΩΔ.	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ
511	Συνοδοί ταξιδιών και ξεναγοί
512	Μάγειροι, σερβιτόροι, μπάρμαν και οικονόμοι
513	Βρεφοκόμοι και φροντιστές σε ιδρύματα, ιατρεία και σπίτια
514	Κομμώτριες, κουρείς, αισθητικοί και παρόμοιοι υπάλληλοι
516	Αστυνομικοί, πυροσβέστες, δεσμοφύλακες και παρόμοιοι
52	Πωλητές, διαφημιστές εμπορευμάτων και μανεκέν
6	Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες
71	Μεταλλωρύχοι, λατόμοι και τεχνίτες οικοδομών
72	Τεχνίτες μετάλλου και μηχανημάτων
73	Χρυσοχόοι, αγγειοπλάστες, κεραμοποιοί, τεχνίτες χειροτεχνίας, τυπογράφοι και παρόμοιοι
74	Τεχνίτες τροφίμων, καπνού, επίπλων, ραπτικής, δέρματος και υποδημάτων
81	Χειριστές μηχανημάτων
82	Χειριστές ακινήτων μηχανημάτων παραγωγής και συναρμολογητές
83	Οδηγοί, μηχανοδηγοί, χειριστές γεωργικών μηχανημάτων, υπαξιωματικοί και ναύτες πλοίων
91	Εργάτες στο εμπόριο και υπηρεσίες
92	Εργάτες γεωργίας, δασών και αλιείας
93	Εργάτες μεταλλείων και λατομείων, οικοδομών, βιομηχανίας και μεταφορών

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.6
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

ISCO 88	1995		2000	
	ΑΡ.	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΡ.	ΠΟΣΟΣΤΟ
11	148	0,1%	309	0,1%
12	2.975	1,0%	7.640	2,6%
13	2.772	1,0%	2.201	0,7%
211	249	0,1%	379	0,1%
212	15	0,0%	90	0,0%
213	756	0,3%	1.307	0,4%
214	3.193	1,1%	3.622	1,2%
22	6.740	2,4%	6.196	2,1%
23	12.148	4,3%	13.111	4,4%
241	1.280	0,4%	3.234	1,1%
242	1.250	0,4%	1.613	0,5%
244	493	0,2%	667	0,2%
240	2.139	0,8%	3.424	1,1%
31	3.423	1,2%	4.988	1,6%
32	1.938	0,7%	1.747	0,6%
33	1.869	0,7%	681	0,2%
34	20.233	7,1%	24.949	8,3%
41	24.871	8,8%	24.777	8,2%
42	13.142	4,6%	11.959	4,0%
511	1.127	0,4%	1.003	0,3%
512	17.459	6,2%	16.892	5,6%
513	2.248	0,8%	1.643	0,6%
514	3.978	1,4%	4.048	1,3%
516	2.755	1,0%	6.290	2,1%
52	20.689	7,3%	25.640	8,5%
6	19.343	6,8%	16.540	5,5%
71	22.374	7,9%	20.040	6,7%
72	12.835	4,5%	12.791	4,2%
73	2.448	0,9%	2.096	0,7%
74	8.036	2,8%	6.669	2,2%
81	991	0,4%	1.188	0,4%
82	12.032	4,2%	7.981	2,6%
83	13.383	4,7%	14.433	4,8%
91	20.747	7,3%	30.937	10,3%
92	8.136	2,9%	7.259	2,4%
93	15.085	5,3%	13.256	4,4%
ΣΥΝΟΛΟ	283.300	100,0%	301.600	100,0%

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.7
ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

ISCO 88	1995-2000
11	15,9%
12	20,8%
13	-4,5%
211	8,8%
212	43,1%
213	11,6%
214	2,6%
22	-1,7%
23	1,5%
241	20,4%
242	5,2%
244	6,2%
240	9,9%
31	7,8%
32	-2,1%
33	-18,3%
34	4,3%
41	-0,1%
42	-1,9%
511	-2,3%
512	-0,7%
513	-6,1%
514	0,3%
516	18,0%
52	4,4%
6	-3,1%
71	-2,2%
72	-0,1%
73	-3,1%
74	-3,7%
81	3,7%
82	-7,9%
83	1,5%
91	8,3%
92	-2,3%
93	-2,6%
ΣΥΝΟΛΟ	1,3%

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.8
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΕ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟ 1995

ΤΟΜΕΙΣ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ									ΣΥΝ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
A	256	127	226	480	1.217	17.894	137	364	7.999	28.700
B	0	0	0	0	150	769	0	0	181	1.100
C	20	16	20	68	0	1	144	393	38	700
D	1.266	666	2.660	3.093	1.458	11	15.514	12.924	6.408	44.000
E	33	136	340	64	1	0	299	141	386	1.400
F	362	1.069	560	1.126	33	5	17.726	1.779	5.040	27.700
G	1.294	844	4.905	9.526	17.579	5	7.332	3.602	4.413	49.500
H	602	88	658	3.354	17.230	229	779	182	6.978	30.100
I	445	421	2.266	3.978	2.032	24	1.706	5.144	1.884	17.900
J	538	297	3.670	7.070	98	0	27	23	577	12.300
K	265	3.339	2.848	3.943	415	36	301	296	557	12.000
L	335	5.608	3.721	1.600	2.278	71	1.351	435	2.801	18.200
M	193	8.416	1.937	970	728	37	79	126	814	13.300
N	88	5.261	1.423	875	1.766	19	51	56	761	10.300
O	198	1.975	2.229	1.865	3.244	236	247	941	1.165	12.100
P	0	0	0	1	27	6	0	0	3.966	4.000
ΣΥΝ	5.895	28.263	27.463	38.013	48.256	19.343	45.693	26.406	43.968	283.300

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.9
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΕ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟ 2000

ΤΟΜΕΙΣ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ									ΣΥΝ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
A	212	105	187	399	1.010	14.838	113	302	6.634	23.800
B					191	979			230	1.400
C	34	15	16	48	1		96	321	69	600
D	1.750	879	1.732	2.742	1.301	12	13.224	9.517	5.543	44.000
E	37	135	262	209		1	191	256	409	1.500
F	403	1.313	918	1.047	60	7	16.110	1.629	5.013	26.500
G	2.459	1.290	4.052	8.183	22.543	15	7.114	3.667	4.877	54.200
H	863	157	805	3.405	17.440	262	939	197	8.932	33.000
I	869	707	3.213	5.175	1.804	3	1.461	5.850	2.318	17.900
J	1.611	904	5.233	7.580	31		38	3	600	12.300
K	536	4.857	3.788	3.142	529	15	323	262	1.448	12.000
L	331	2.501	7.276	1.665	4.901	150	1.588	186	2.902	21.500
M	616	12.811	958	457	575	24	49	77	533	16.100
N	100	5.820	1.452	673	1.692	12	27	269	1.955	12.000
O	329	2.149	2.473	2.011	3.434	141	323	1.066	2.274	14.200
P					4	81			7.715	7.800
ΣΥΝ	10.150	33.643	32.365	36.736	55.516	16.540	41.596	23.602	51.452	301.600

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.10
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟ 1995

ΤΟΜΕΙ Σ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ									ΣΥΝ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
A	4,3%	0,4%	0,8%	1,2%	2,5%	92,5%	0,3%	1,4%	18,2%	10,1%
B	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%	4,0%	0,0%	0,0%	0,4%	0,4%
C	0,3%	0,1%	0,1%	0,2%	0,0%	0,0%	0,3%	1,5%	0,1%	30,0%
D	21,5%	2,4%	9,7%	8,1%	3,0%	0,1%	34,0%	48,9%	14,6%	15,5%
E	0,6%	0,5%	1,2%	0,2%	0,0%	0,0%	0,6%	0,5%	0,9%	0,5%
F	6,1%	3,8%	2,0%	3,0%	0,1%	0,0%	38,8%	6,7%	11,4%	9,8%
G	22,0%	3,0%	17,9%	25,1%	36,4%	0,0%	16,0%	13,6%	10,0%	17,5%
H	10,2%	0,3%	2,4%	8,8%	35,7%	1,2%	1,7%	0,7%	15,9%	10,6%
I	7,5%	1,5%	8,3%	10,5%	4,2%	0,1%	3,7%	19,5%	4,3%	6,3%
J	9,1%	1,0%	13,4%	18,6%	0,2%	0,0%	0,1%	0,1%	1,3%	4,4%
K	4,5%	11,8%	10,4%	10,4%	0,9%	0,2%	0,7%	1,1%	1,3%	4,2%
L	5,7%	19,8%	13,5%	4,2%	4,7%	0,4%	3,0%	1,7%	6,4%	6,4%
M	3,3%	29,8%	7,0%	2,5%	1,5%	0,2%	0,2%	0,5%	1,9%	4,7%
N	1,5%	18,6%	5,2%	2,3%	3,7%	0,1%	0,1%	0,2%	1,7%	3,6%
O	3,4%	7,0%	8,1%	4,9%	6,7%	1,2%	0,5%	3,6%	2,6%	4,3%
P	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	9,0%	1,4%
ΣΥΝ	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.11
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟ 2000

ΤΟΜΕΙ Σ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ									ΣΥΝ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
A	2,1%	0,3%	0,6%	1,1%	1,8%	89,7%	0,3%	1,3%	12,9%	7,9%
B	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%	5,9%	0,0%	0,0%	0,5%	0,5%
C	0,3%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	0,2%	1,4%	0,1%	0,2%
D	17,2%	2,6%	5,4%	7,5%	2,3%	0,1%	31,8%	40,3%	10,8%	12,2%
E	0,4%	0,4%	0,8%	0,6%	0,0%	0,0%	0,5%	1,1%	0,8%	0,5%
F	4,0%	3,9%	2,8%	2,5%	0,1%	0,0%	38,7%	6,9%	9,7%	8,8%
G	24,2%	3,8%	12,5%	22,3%	40,6%	0,1%	17,1%	15,6%	9,5%	18,0%
H	8,5%	0,5%	2,5%	9,3%	31,4%	1,6%	2,2%	0,8%	17,4%	10,9%
I	8,6%	2,1%	9,9%	14,1%	3,3%	0,0%	3,5%	24,8%	4,5%	7,1%
J	15,9%	2,7%	16,2%	20,6%	0,1%	0,0%	0,1%	0,0%	1,2%	5,3%
K	5,3%	14,5%	11,7%	8,6%	1,0%	0,1%	0,8%	1,1%	2,8%	4,9%
L	3,3%	7,4%	22,5%	4,5%	8,8%	0,9%	3,8%	0,8%	5,6%	7,1%
M	6,1%	38,1%	3,0%	1,2%	1,0%	0,1%	0,1%	0,3%	1,0%	5,3%
N	1,0%	17,3%	4,5%	1,8%	3,1%	0,1%	0,1%	1,1%	3,8%	4,0%
O	3,2%	6,4%	7,6%	5,5%	6,2%	0,9%	0,8%	4,5%	4,4%	4,7%
P	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,5%	0,0%	0,0%	15,0%	2,6%
ΣΥΝ	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.12
ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΚΑΙ ΚΥΠΡΟ ΓΙΑ ΤΟ 2000

ISCO 88	ΕΕ		ΚΥΠΡΟΣ	
	ΑΡ.('000ς)	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΡ.	ΠΟΣΟΣΤΟ
1	13.304	8,4%	10.150	3,4%
2	20.365	12,9%	33.643	11,1%
3	23.647	14,9%	32.365	10,7%
4	20.893	13,2%	36.736	12,2%
5	21.439	13,5%	55.516	18,4%
6	5.440	3,4%	16.540	5,5%
7	23.763	15,0%	41.596	13,8%
8	13.686	8,6%	23.602	7,8%
9	14.052	8,9%	51.452	17,1%
0	900	0,6%		0,0%
ΑΛΛΟΙ	880	0,6%		0,0%
ΣΥΝΟΛΟ	158.369	100,0%	301.600	100,0%

- 1: Διευθυντές
- 2: Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί
- 3: Τεχνικοί βοηθοί, ειδικοί γραφείς και παρόμοιοι
- 4: Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι
- 5: Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές
- 6: Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες
- 7: Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες
- 8: Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές
- 9: Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης
- 0: Δεν απάντησαν

Πηγή: European social statistics- Labour force survey 2000
 Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5 :

ΠΙΝΑΚΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.1
ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΣΕ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ 1979-2000

ΧΡΟΝΟΣ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
1979	120	14
1980	1.038	-
1981	1.439	-
1982	2.949	-
1983	3.938	-
1984	6.829	392
1985	9.325	689
1986	8.506	673
1987	12.919	1.127
1988	15.683	1.449
1989	15.787	1.645
1990	16.142	1.643
1991	21.036	2.174
1992	25.062	2.441
1993	19.687	2.095
1994	19.370	2.007
1995	18.950	1.905
1996	22.917	2.318
1997	27.804	2.723
1998	33.566	3.275
1999	41.992	4.451
2000	30.921	3.046
ΣΥΝΟΛΟ	355.980	34.067

Πηγή: Κατάρτιση και Ανάπτυξη
 Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού - 20 χρόνια

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.2
ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΣΕ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΡΧΙΚΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗΣ
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ 1979-2000

ΧΡΟΝΟΣ	ΑΡΧΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ		ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	
	ΣΥΜΜ.	ΠΡΟΓΡΑΜ.	ΣΥΜΜ.	ΠΡΟΓΡΑΜ.
1979	120	14	-	
1980	1.038		-	
1981	1.291		148	
1982	1.270		1.679	
1983	1.218		2.720	
1984	1.392	116	5.437	276
1985	1.290	121	8.035	568
1986	1.022	55	7.484	618
1987	1.571	114	11.348	1.013
1988	1.833	154	13.850	1.295
1989	2.139	223	13.648	1.422
1990	2.256	285	13.886	1.358
1991	2.225	219	18.811	1.955
1992	2.112	271	22.950	2.170
1993	1.765	197	17.922	1.898
1994	1.518	148	17.852	1.859
1995	1.414	132	17.536	1.773
1996	1.534	161	21.383	2.157
1997	1.373	136	26.431	2.587
1998	1.486	122	32.080	3.153
1999	1.243	117	40.749	4.334
2000	1.120	96	29.801	2.950
ΣΥΝ	32.230	2.681	323.750	31.386

Πηγή: Κατάρτιση και Ανάπτυξη
 Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού - 20 χρόνια

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.3
ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ 1993-1996

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	1993	1994	1995	1996
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΝΕΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	86	75	71	76
Απόφοιτοι σχολών Μέσης Παιδείας	55	55	49	53
Φοιτητών/ σπουδαστών	31	20	22	23
ΑΤΙ	4	4	4	4
Ξενοδοχειακής βιομηχανίας	27	16	18	19
• ΑΞΙΚ	7	6	8	8
• Τεχνικών σχολών	20	10	10	11
ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	1.344	1.736	1.672	2.036
Διευθυντικού επιπέδου	261	427	428	586
Ιδρυματικά	86	169	210	305
Ενδοεπιχειρησιακά	85	125	105	107
Στο εξωτερικό	77	109	65	120
Με εκπαιδευτή από το εξωτερικό	13	24	48	54
Εργοδοτούμενων	1.083	1.309	1.244	1.450
Ιδρυματικά	99	269	231	321
Ενδοεπιχειρησιακά	799	744	673	737
Στο εξωτερικό	89	170	188	231
Με εκπαιδευτή από το εξωτερικό	96	126	152	161
ΕΙΔΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ	89	140	107	116
Προγράμματα αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	30	98	69	73
Στελέχωση επιχειρήσεων	29	97	68	72
MIM	1	1	1	1
Επόπτες		1		2
Σύστημα μαθητείας	59	41	38	41
ΣΥΝΟΛΟ	1.519	1.951	1.850	2.228

Πηγή: Ετήσιες Εκθέσεις Αρχής

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ ΚΑΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1993-1996

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	1993	1994	1995	1996
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΝΕΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	780	689	625	806
Απόφοιτοι σχολών Μέσης Παιδείας	265	262	208	292
Φοιτητών/ σπουδαστών	515	427	417	514
ΑΤΙ	151	184	140	182
Ξενοδοχειακής βιομηχανίας	364	243	277	332
• ΑΞΙΚ	78	46	59	82
• Τεχνικών σχολών	286	197	218	250
ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	12.919	17.551	18.094	21.241
Διευθυντικού επιπέδου	2.063	4.821	5.170	6.966
Ιδρυματικά	1.402	2.862	3.472	5.263
Ενδοεπιχειρησιακά	981	1.609	1.179	1.064
Στο εξωτερικό	78	110	66	121
Με εκπαιδευτή από το εξωτερικό	142	240	453	518
Εργοδοτούμενων	10.316	12.730	12.924	14.275
Ιδρυματικά	1.158	3.755	3.334	4.604
Ενδοεπιχειρησιακά	8.404	7.984	7.948	8.334
Στο εξωτερικό	90	172	187	231
Με εκπαιδευτή από το εξωτερικό	664	819	1.455	1.106
ΕΙΔΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ	579	542	535	553
Προγράμματα αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	86	110	81	85
Στελέχωση επιχειρήσεων	67	97	68	72
MIM	19	13	13	13
Επόπτες		13		28
Σύστημα μαθητείας	493	419	454	440
ΣΥΝΟΛΟ	14.278	18.782	19.268	22.600

Πηγή: Ετήσιες Εκθέσεις Αρχής

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.5
ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ 1997-2000

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	1997	1998	1999	2000
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΡΧΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	150	122	117	96
Μονοεπιχειρησιακά	47	19	20	11
Πολυεπιχειρησιακά	103	103	97	85
Ταχύρρυθμα	33	26	21	19
Σύστημα μαθητείας	48	48	48	47
Πρακτική κατάρτιση μαθητών Ξενοδ. Σχολών	10	17	10	10
Πρακτική κατάρτιση φοιτητών ΑΞΙΚ	8	8	14	5
Πρακτική κατάρτιση φοιτητών ΑΤΙ	4	4	4	4
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	2.587	3.153	4.334	2.950
Μονοεπιχειρησιακά	1.854	2.043	2.870	2.089
Συνήθη	1.289	1.424	2.014	1.662
Στελέχωση Επιχειρήσεων	127	114	119	74
Εποπτών	14	15	5	8
Στο εξωτερικό	424	490	732	345
Πολυεπιχειρησιακά	733	1.110	1.464	861
Συνήθη	701	1.061	1.402	816
Ζωτικής σημασίας	29	43	58	44
MIM	1	1	1	1
Στο εξωτερικό	2	5	3	
ΣΥΝΟΛΟ	2.737	3.275	4.451	3.046

Πηγή: Ετήσιες Εκθέσεις Αρχής

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.6
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ ΚΑΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1997-2000

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	1997	1998	1999	2000
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΡΧΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	1.565	1.486	1.243	1.120
<i>Μονοεπιχειρησιακά</i>	131	41	110	21
<i>Πολυεπιχειρησιακά</i>	1.434	1.445	1.133	1.099
Ταχύρρυθμα	439	337	253	228
Σύστημα μαθητείας	528	510	439	373
Πρακτική κατάρτιση μαθητών Ξενοδ. Σχολών	231	374	207	285
Πρακτική κατάρτιση φοιτητών ΑΕΙΚ	70	69	90	59
Πρακτική κατάρτιση φοιτητών ΑΤΙ	166	155	144	154
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	26.431	32.080	40.749	29.801
<i>Μονοεπιχειρησιακά</i>	15.706	15.979	22.043	18.912
Συνήθη	15.156	15.360	21.197	18.489
Στελέχωση Επιχειρήσεων	113	114	109	70
Εποπτών	13	15	5	8
Στο εξωτερικό	424	490	732	345
<i>Πολυεπιχειρησιακά</i>	10.725	16.101	18.706	10.889
Συνήθη	10.281	15.364	17.752	10.130
Ζωτικής σημασίας	396	626	879	754
MIM	16	17	18	5
Στο εξωτερικό	32	94	57	
ΣΥΝΟΛΟ	27.996	33.566	41.992	30.921

Πηγή: Ετήσιες Εκθέσεις Αρχής

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.7
ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΗΣ
ΑΡΧΗΣ ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ
ΤΟ 1997, 1998 ΚΑΙ 2000

ISCO (88)	1997		1998		2000	
	ΑΡ.	%	ΑΡ.	%	ΑΡ.	%
1	9.424	26,0%	8.588	23,7%	5.088	20,8%
2	6.583	18,2%	6.983	19,3%	5.203	21,2%
3	6.337	17,5%	4.759	13,2%	2.784	11,3%
4	6.103	16,8%	6.928	19,1%	5.382	22,0%
5	3.421	9,4%	4.932	13,6%	3.069	12,5%
6		0,0%		0,0%		0,0%
7	3.013	8,3%	3.309	9,1%	2.271	9,3%
8	282	0,8%	113	0,3%	157	0,6%
9	509	1,4%	387	1,1%	163	0,7%
ΜΗ ΤΑΞ.	568	1,6%	231	0,6%	381	1,6%
ΣΥΝΟΛΟ	36.240	100,0%	36.230	100,0%	24.498	100,0%

- 1: Διευθυντές
- 2: Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί
- 3: Τεχνικοί βοηθοί, ειδικοί γραφείς και παρόμοιοι
- 4: Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι
- 5: Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές
- 6: Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και ψαράδες
- 7: Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες
- 8: Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές
- 9: Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης

Πηγές: ΑνΑΔ (2000): «Η Γεωγραφική Διάσταση των Προγραμμάτων και Σχεδίων της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού 1997-1998».

ΑνΑΔ (2002): «Πανόραμα Προσφοράς των Προγραμμάτων της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού κατά το 2000».

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.8
ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΗΣ
ΑΡΧΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟ
1997, 1998 ΚΑΙ 2000

ΤΟΜΕΑΣ	1997		1998		2000	
	ΑΡ.	%	ΑΡ.	%	ΑΡ.	%
A-B	120	0,3%	73	0,2%		
C	14	0,0%	81	0,2%		
D	6.141	16,9%	5.831	16,1%	3.913	16,0%
E	416	1,1%	396	1,1%	362	1,5%
F	2.255	6,3%	1.747	4,8%	1.224	5,0%
G	4.334	12,0%	5.298	14,6%	3.308	13,5%
H	4.311	11,9%	4.838	13,4%	2.475	10,1%
I	4.983	13,8%	4.405	12,2%	2.079	8,5%
J	7.079	19,5%	7.411	20,5%	7.330	29,9%
K	3.341	9,3%	3.067	8,5%	1.632	6,7%
L	800	2,2%	770	2,1%	589	2,4%
M	625	1,7%	690	1,8%	313	1,3%
N	350	1,0%	395	1,1%	255	1,0%
O	1.283	3,5%	1.193	3,3%	816	3,3%
ΆΛΛΕΣ	188	0,5%	35	0,1%	202	0,8%
ΣΥΝΟΛΟ	36.240	100,0%	36.230	100,0%	24.498	100,0%

A: Γεωργία, θήρα και δασοκομία B: Αλιεία C: Ορυχεία και λατομεία
D: Μεταποιητικές βιομηχανίες E: Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο και νερό
F: Κατασκευές G: Εμπόριο, επιδιόρθωση αυτοκινήτων και ειδών
προσωπικής χρήσης H: Ξενοδοχεία και Εστιατόρια I: Μεταφορές,
αποθήκευση και επικοινωνίες J: Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί
K: Διαχείριση ακίνητης περιουσίας & επιχειρηματικές δραστηριότητες
L: Δημόσια διοίκηση και άμυνα M: Εκπαίδευση N: Υγεία και
κοινωνική μέριμνα O: Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών

Πηγές: ΑνΑΔ (2000): «Η Γεωγραφική Διάσταση των Προγραμμάτων και Σχεδίων της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού 1997-1998».

ΑνΑΔ (2002): «Πανόραμα Προσφοράς των Προγραμμάτων της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού κατά το 2000».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6 :
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΜΕΛΕΤΗΣ

1:	Κατανομή ΑΕΠ κατά ευρύ τομέα το 1980 και το 2000	19
2:	Ρυθμός μεταβολής παραγωγικότητας 1980-2000	23
3:	Ρυθμός πληθωρισμού 1980-2000	24
4:	Μεταβολή ποσοστού ακαθάριστων εγχώριων επενδύσεων στο ΑΕΠ (σταθερές τιμές) 1980-2000	26
5:	Ποσοστιαία μεταβολή πληθυσμού 1980-2000	30
6:	Γεννήσεις και θάνατοι 1980-2000	31
7:	Ποσοστιαία κατανομή πληθυσμού κατά ηλικία για το 1985 και το 2000	32
8:	Ποσοστό γονιμότητας 1980-2000	34
9:	Ποσοστό συμμετοχής (15-64 χρονών) κατά φύλο 1987-1998	37
10:	Ποσοστό απασχόλησης 1985-1998	39
11:	Ανεργία ως ποσοστό στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό 1980-2000	41
12:	Ποσοστιαία κατανομή ανέργων κατά μορφωτικό επίπεδο για το 1980, 1990 και 2000	43
13:	Ποσοστό ξένων εργατών στην απασχόληση 1990-2000	45
14:	Ποσοστό απασχόλησης κατά χώρα της Ε.Ε. για το 2000	48
15:	Ποσοστό ανεργίας κατά χώρα της Ε.Ε. για το 2000	50
16:	Κατανομή απασχόλησης κατά ευρύ τομέα το 1980 και το 2000	52
17:	Μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής απασχόλησης κατά τομέα 1995-2000	56
18:	Αριθμητική μεταβολή στην απασχόληση 1995-2000	57
19:	Απασχόληση κατά χώρα και ευρύ τομέα το 2000	61

20:	Σύγκριση απασχόλησης κατά τομέα στην ΕΕ και Κύπρο για το 2000	63
21:	Κατανομή απασχόλησης κατά επαγγελματική κατηγορία (ISCO 68) στις απογραφές 1981, 1985 και 1989	65
22:	Κατανομή απασχόλησης κατά επαγγελματική κατηγορία (ISCO 88) στις απογραφές 1995 και 2000	66
23:	Ετήσια μεταβολή απασχόλησης κατά επαγγελματική κατηγορία (ISCO 68) για το 1981-1989	68
24:	Ετήσια μεταβολή απασχόλησης κατά επαγγελματική κατηγορία (ISCO 88) για το 1995-2000	69
25:	Αριθμητική μεταβολή απασχόλησης κατά επαγγελματική κατηγορία (ISCO 88) για το 1995-2000	71
26:	Βαθμός συγκέντρωσης απασχόλησης κάθε επαγγελματικής κατηγορίας (ISCO 88) για το 1995 και 2000	74
27:	Σύγκριση κατανομής απασχόλησης κατά επαγγελματική κατηγορία (ISCO 88) στην ΕΕ και Κύπρο για το 2000	77
28:	Αριθμός προγραμμάτων και συμμετεχόντων που επιχορηγήθηκαν από την ΑνΑΔ για το 1979-2000	82

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 7 :

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, «Ετήσιες Εκθέσεις (1990-2000)».

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, (2000), «Κατάρτιση και Ανάπτυξη».

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, (2000), «Η Γεωγραφική Διάσταση των Προγραμμάτων και Σχεδίων της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού 1997 - 1998».

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, (2002), «Πανόραμα Προσφοράς των Προγραμμάτων της ΑνΑΔ κατά το 2000».

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, (υπό έκδοση), «Προβλέψεις Απασχόλησης στην Κύπρο 2000-2010».

Γραφείο Προγραμματισμού, (1998), «Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης 1999-2003».

Γραφείο Προγραμματισμού, (2001), «Οικονομική Ανασκόπηση 2000».

Γραφείο Προγραμματισμού, (2001), «Οικονομικοί και κοινωνικοί δείκτες 2000».

European Commission, (annual), “Employment in Europe”.

European Commission, (2001), “European Social Statistics- Labour Force Survey results 2000”.

ESRI, (1992), “A Review of Trends in the Occupational Pattern of Employment in Ireland 1971-90”.

Government of Cyprus and European Commission (2001), “Joint Assessment Paper of Employment Priorities in Cyprus”.

Institute for Employment Research, (1989), “Review of the economy and employment 1989”.

Institute for Employment Research, (1989), “Review of the economy and employment- occupational assessment”.

Institute for Employment Research, (1989), “Review of the economy and employment- occupational studies”.

Institute for Employment Research, (1999), “Review of the economy and employment”.

Institute of Manpower Studies, (1983), “How to Analyse your Local Labour Market”.

Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, «Ετήσια Έκθεση 2000 (ετήσια)».

Πανεπιστήμιο Κύπρου, (2000), “Background Study on the labour market in Cyprus”.

Στατιστική Υπηρεσία, «Γεωργικές στατιστικές (ετήσια)».

Στατιστική Υπηρεσία, «Δημογραφική Έκθεση (ετήσια)».

Στατιστική Υπηρεσία, «Εργατικές στατιστικές (ετήσια)».

Στατιστική Υπηρεσία (1996), «Economic report 95 & 96».

Στατιστική Υπηρεσία (2000), «Κοινωνικοί δείκτες».

Στατιστική Υπηρεσία (1998), «National accounts 97-98».

Στατιστική Υπηρεσία (2001), «Statistical Abstract 1999».

Στατιστική Υπηρεσία (2000), «Statistical Abstract 1998».

Στατιστική Υπηρεσία (1999), «Statistical Abstract 1997».

Στατιστική Υπηρεσία, «Στατιστική βιομηχανίας (ετήσια)».

Στατιστική Υπηρεσία, «Στατιστική εκπαίδευσης (ετήσια)».

Στατιστική Υπηρεσία, «Στατιστική κατασκευών (ετήσια)».

Στατιστική Υπηρεσία, «Στατιστική μεταφορών (ετήσια)».

Στατιστική Υπηρεσία, «Στατιστική ξενοδοχείων (ετήσια)».

Στατιστική Υπηρεσία, «Στατιστική τουρισμού και μετανάστευσης (ετήσια)».

Στατιστική Υπηρεσία, «Στατιστική υγείας και νοσοκομείων (ετήσια)».

Στατιστική Υπηρεσία, «Στατιστική χονδρικού και λιανικού εμπορίου (ετήσια)».

Στατιστική Υπηρεσία (1992), «Στατιστικοί κώδικες επαγγελμάτων»

Στατιστική Υπηρεσία (2000), «Στατιστικοί κώδικες οικονομικής δραστηριότητας»